

fuzinar

Leto XX

Ravne na Koroškem, 15. septembra 1983

Št. 9

Naša ravnotežja in sodelovanja

Letošnja jesen bo delovno, samoupravno in družbenopolitično izredno intenzivno obdobje. S tem bo enkrat več postavljena na preizkušnjo vrsta naših znanj, navad, predvsem pa sposobnosti za demokratično, a hkrati čim bolj učinkovito razpletanje delovnih, organizacijskih in finančnih vozlov, ki jih v železarni ni malo.

Pri tem utegnejo biti težave z železnimi srajcami razvad, ki jih nosimo deset in več let. — Neenakomerna odpreda, zgoščena na zadnjo dekada v mesecu, je le ena med njimi. Zbiranje v gruče pri izhodih pred koncem izmen kot dokaz, da nehamo delati vsaj pol ure prej, je druga.

Odkar vemo, da velike zaloge veliko stanejo, bomo skušali ugotoviti, kakšne naj torej bodo, da bodo sicer zagotavljale nemoteno proizvodnjo, obenem pa ne zajedale dohodka. Kako zaposlovati čimveč znanja, pa čimmanj ljudi, utegne biti ob tako intenzivnem posodabljanju proizvodnje, kakršno je naše, nelahko vprašanje. Kako s tovariško kritiko premagovati marsikje preveč familiarno mižanje pred napakami v prenekaterih okoljih, je drugo.

Nekvalitetna dela, nespoštovanje rokov, nevarčno ravnanje z materiali je še nekaj razvad, ki pa so že desetkrat popisane. Kos jim bomo z uravnoteženim razmislekom in s sodelovanjem, ki ima pred očmi samo dolgoročno, skupno korist.

Priprave na problemsko konferenco sindikata Železarne Ravne

IZHODIŠČA ZA RAZPRAVO NA SINDIKALNIH SKUPINAH

V skladu s pripravami na problemsko konferenco sindikata Železarne Ravne se je sestala komisija za pripravo izhodiščnega gradiva. Ta sindikalnim skupinam predlaga:

1. Vsaka sindikalna skupina naj se pri obravnavi osredotoči na probleme v lastni sredini in tozdu oz. delovni skupnosti. To predlagamo predvsem zato, ker smo v večini dosedanjih razprav o našem gospodarjenju postavljali slabosti drugih pred lastne, kar pa ne vodi k razreševanju in izboljšanju obstoječega stanja.

2. V vseh sredinah se vse preveč pojavlja kritiziranje, ki ne vodi k razreševanju problemov in ozdravitvi našega gospodarstva. Da bi to presegli, se je komisija odločila, da prikaže nekaj perečih problemov v posameznih sredi-

nah. Od razprav na sindikalnih skupinah komisija pričakuje konstruktivna razmišljanja in predloge za razreševanje naštetih problemov. V razpravah pa se dotaknite tudi drugih problemov, ki se pojavljajo v vaših sredinah. Komisija pričakuje, da ste sposobni rešitve najti sami, saj ste problemom najbližje. S tem boste prispevali k boljšim rezultatom tako tozda in delovne skupnosti, pa tudi delovne organizacije kot celote, s tem pa si ustvarili pogoje za doseganje večjega dohodka in temu primerno rast sredstev za osebne dohodke.

Vsem sindikalnim skupinam predlagamo, da razpravljajo o:

- delovni in tehnološki disciplini s poudarkom na tem, zakaj, kljub velikim prizadevanjem, ta še vedno ni na zadovoljivi ravni

Veteran

- zakaj fizična produktivnost kljub velikim vlaganjem v posodobitev proizvodnih kapacitet in povečevanja števila zaposlenih pada

- v skupinah so še vedno slabi delavci, ki pa pri osebnem prispevku ne odstopajo tako kot pri delu

- tudi med tozdi, ki dosegajo plan, in tistimi, ki ga ne, ni pravičnega razmerja pri delitvi osebnega prispevka

- zniževanju vseh vrst stroškov, na katere imamo vpliv

- vplivu množične inventivne dejavnosti za izboljšanje rezultatov in pogojev dela

- kaj bo skupina storila za to, da se bo tako produktivnost, gospodarnost kot kakovost izboljšala?

Sindikalnim skupinam v posameznih tozdih oz. delovnih skupnostih pa predlagamo, da poleg zgoraj omenjenega razpravljajo še o naslednjih problemih posameznih sredin:

JEKLARNA

- problematika kvalitete ter nagrajevanja kvalitete (iskanje možnosti v okviru obstoječega sistema)

- zastoji zaradi lomljenja osnovnih sredstev

- kontrola nad livno jamo, pripravo litja in litjem

- kontrola nad uporabo legiranih odpadkov, valjarskega odbrusa in kor

- aktivnejša vključitev vseh vodstvenih kadrov v proizvodnjo

JEKLOLIVARNA

- kontrola peska in form

- temperatura litja in kvalitete ulitkov

- spoštovanje dobavnih rokov in enakomernost odpreme

VALJARNA

- sortiranje legiranih odpadkov in odbrusa po kvalitetnih grupah

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

- fleksibilnost prilagajanja proizvodnih programov tržnim razmeram in trenutnim asortimentskim in drugim možnostim
- spoštovanje dobavnih rokov, še posebej za izvoz in enakomernejše planiranje izvoza

KOVAČNICA

- izboljšanje kvalitete asortimenta za boljši rezultat DO
- tehnološka disciplina in še večja terminska angažiranost pri izvozu visoko legiranih jekel

JEKLOVLEK

- angažiranost pri izvoznih dobavah
- izvrševanje dogovorjenih rokov
- planiranje vložka (z Valjarno)
- smelejše planiranje izvoznih poslov

INDUSTRIJSKI NOŽI

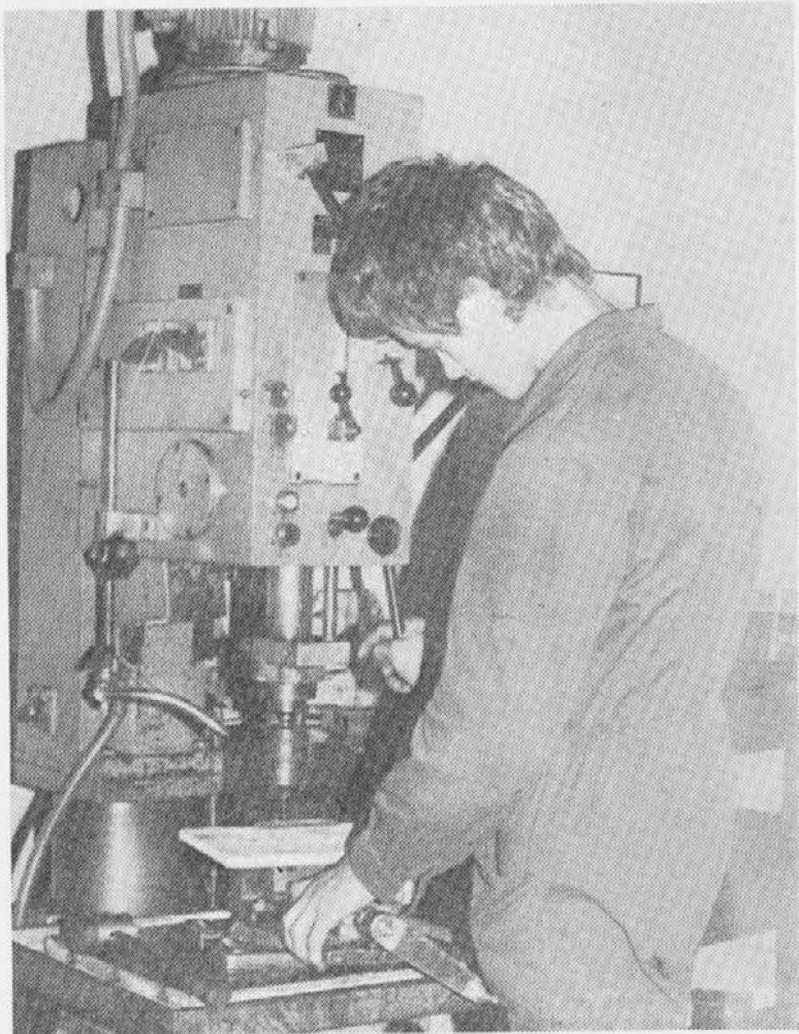
- izkoriščenost kapacitet
- kontrola pri nabavi vložka, obranjanje vložka
- planiranje ter osvajanje proizvodov za nove naročnike
- povečevanje izvoza
- problematika popravil oz. tehnološke discipline

PNEVMATIČNI STROJI

- problematika vodstvene linije
- osvajanje novih izdelkov
- problematika kvalitete — konkurenčnost
- pogoji za proizvodnjo v letu 1984 z vključitvijo novih proizvodnih prostorov

VZMETARNA

- iskanje izvoznih naročil (s Komercialo)

Človek in stroj

KALILNICA

- intenzivno vključevanje za nenehno odpravljanje ozkih grl termične obdelave
- izkoriščenost kapacitet in doslednejše izvajanje tehnoloških predpisov

ORODJARNA

- organizacija proizvodnje, izkoriščenost obstoječih kapacitet
- problematika obsega dodelav in popravil

STROJI IN DELI

- skupno planiranje, lansiranje in zagotavljanje vložka z RPT in ostalimi tozdi ter drugimi dobavitelji
- izvrševanje dobavnih rokov in enakomernost proizvodnje
- problematika kvalitete, dodelav in popravil
- problematika nadurnega dela

- prilagajanje proizvodnje tržnim možnostim, pravočasnost oskrbe z vložnim materialom
- fleksibilnost kadrovske zasedbe ter doseganje zahteve produktivnosti dela

TRO

- problematika izhodov med delom
- govornice okrog privatiziranja proizvodov in osnovnega programa (razčistiti)
- problematika izvoza (tozd ima program izvozne usmeritve)

KOVINARSTVO LJUBNO

- dokončanje dolgoročne usmeritve proizvodnje
- problematika izvoza
- povezovanje s komercialo

ARMATURE MUTA

- uigranost osvajanja (v celi reprodukcijski verigi)

FRANCKA HERGA OBISKALA ŽELEZARNO

Železarno Ravne je 12. 8. 1983 obiskala podpredsednica republiškega sveta Zveze sindikatov Francka Herga s sodelavci. Po ogledu bodočih delovnih mest v mini livarni in težkih strojnih delih se je pogovarjala s člani poslovodnega odbora, nekaterih strokovnih služb in predstavniki družbenopolitičnih organizacij in skupnosti. Seznanili so jo s poslovnimi rezultati Železarne Ravne v I. polletju in s predvidevanji za naprej. Gostja se je posebej zanimala za sistem delitve osebnega dohodka, za novosti v njem, ki jih povzemajo tudi nekatere druge DO v Sloveniji. Vodja službe za sistem OD je pojasnil, na kakšen način so vključeni v OD solidarnost, deficitarnost, delovne razmere, osebni prispevek in minulo delo.

Zaradi slabega položaja kovinsko-predelovalne industrije je tov. Herga želela izvedeti za mehanizme in vsebino povezovanja med tovrstno industrijo in črno metalurgijo. Predsednik poslovodnega odbora je poudaril uspešno sodelovanje z mariborsko Metalno, kjer sta dva tozda v razmerju skupnega prihodka. Združevanje deviz poteka po zakonu, kritiko pa zasluži nepovezanost črne metalurgije v jugoslovanskem merilu. Posledice so podvajanje programov na eni in izpad reprodukcijskega materiala na drugi strani in s tem veliko razmetavanje materialnih in delovnih potencialov.

Sindikalna skupina iz Ljubljane se je pozanimala še za socialno in materialno varnost delavcev. Problemi se zaenkrat rešujejo na dva načina: z enkratno denarno pomočjo ali s premeščanjem na zahtevnejša (bolje plačana) delovna mesta. Niso pa izdelana niti merila za ugotavljanje socialne in materialne ogroženosti niti redno ugotavljanje stanja. Osebni dohodek je kot merilo za ugotavljanje materialne varnosti preskromen podatek. Morali bi se upoštevati tudi drugi dohodki, da ne bi brez pomoči ostali tisti, ki jo potrebujejo, dobili pa jo tisti, ki imajo sicer nižji osebni dohodek, a imajo še druge vire dohodka.

Na boljšo kvaliteto življenja močno vplivajo razvite družbene dejavnosti. Ob tem vprašanju se je razvila debata, do kolikšne meje je mogoče obremenjevati gospodarstvo, ki financira družbene dejavnosti. Zaradi naraščanja materialnih stroškov je vprašljiva realizacija začrtanih programov, zato se nekateri zavzemajo za restrikcijo določenih programov. Tak ukrep bi bržkone povzročal negativne povratne posledice za gospodarstvo. Zato so podprli usmeritev, da se varčuje na račun boljše notranje organizacije v družbenih dejavnostih (zmanjšanje režije, združevanje strokovnih služb ipd.), ne pa tam, kjer je najbolj boleče — v izvajanju programov.

Na koncu so tov. Hergo seznanili še s predlogom za združitev celjske in koroške samoupravne interesne skupnosti za energetiko. Predlog je po mnenju strokovnih in samoupravnih delavcev iz železarne brezvsebinski; prvič ni jasen namen bodoče združitve in drugič, predlagana delegatska povezava je nepravilna do najbolj zainteresiranih, največjih porabnikov energije. Tov. Herga je predlagala, da naj se predlog dobro analizira, problemi pa naj se rešijo po poti dogovarjanja in sporazumevanja med udeleženci.

Marko Vrečič

- problematika terminskih dobav še posebej pri izvoznih poslih
- angažiranost vodstvenega kadra pri obstoječih problemih

B RATSTVO VARVARIN

- doseganje plana (količinskega) in kvalitete
- izvozna konkurenčnost
- razpečevanje proizvodov za reprezentanco
- osvajanje normativov dela za OP

TOZDI SPREMLJAJOČIH DEJAVNOSTI

- specifična poraba energije na enoto proizvodnje
- opozarjanje na preveliko potrošnjo
- skrb za izboljšave na področju energetike, energetskih medijev (primarnih in sekundarnih)
- enakomernost kvalitete preventivnih remontov na vseh izmenah
- fleksibilnost in elastičnost organizacijskega pristopa pri planiranju in izvajanju remontov

PII, RPT

- zagon in normalno obratovanje glavnih investicij
- prilagajanje nadaljnjih vlaganj (odprava ozkih grl s pogojem večjega izvoza)
- prodaja znanja

RPT, KOMERCIALA

- koordinacija pri dajanju ponudb in sklepanju poslov (optimalna izko-

riščenost proizvodnih tozdov in optimalno fino planiranje)

- problematika dobavnih rokov (konkurenčna sposobnost), samovolja tozdov
- izvajanje samoupravnega sporazuma o združitvi v DO
- delo na področju standardizacije
- problematika izplena (razvoj tehnologije)
- angažiranost na področju kvalitete in cen vhodnih materialov
- skrb za prilive v gotovini in zagotavljanje likvidnosti
- uresničevanje projekta maloprodaje s poudarkom na prodaji kvalitetnih odpadkov

KONTROLA KAKOVOSTI

- problematika kontrole vhodnih materialov
- kontrola finalnih izdelkov tozdov zlasti pri prehodu iz tozda v tozd
- problematika dodelav in popravil (pravočasno izločanje izmečka)
- vključevanje kemije v nove tehnologije
- evidenca izplenov vseh tozdov, ugotavljanje relacije izmečka in odpadka

DRUŽBENI STANDARD

- optimalna izkoriščenost kapacitet
- rekreativna dejavnost
- eksterni prihodki

RACUNOVODSTVO

- opozarjanje na prekomerno trošenje sredstev, ki so pod družbeno kontrolo

- preverjanje sistema zbiranja informacij

GOSPODARJENJE

- realno planiranje posameznega proizvoda pri izdelavi letnih planov proizvodnje
- planiranje potrebnega števila zaposlenih (v skladu s prvo alineo)
- analiziranje stroškov po proizvodih ter pravočasnost izdelav
- ekonomska upravičenost vloženi sredstev v razvoj računalništva
- zbiranje, urejanje in posredovanje informacij za vsa področja (podvajanje), standardizacija
- doslednost izpolnjevanja informacij, zbiranja podatkov

KSZ

- zaposlovanje v skladu s planom (doseganje plana proizvodnje)
- strokovnost kadra, ustreznost zaposlitve, notranja prestrukturiranja
- problematika zaposlovanja v režiji

- sodelovanje s službo za organizacijo poslovanja
- akcija OP
- izobraževanje kadrov

POSEBNA FINANČNA SLUŽBA

- vključevanje v pridobivanje deviz (s Komercialo)
- likvidnostna problematika
- pregled nad trošenjem deviz
- program ukrepov (zaostrovanje na tem področju) za zagotavljanje likvidnosti

V pripravah na razprave ter v razpravah naj se maksimalno angažirajo vodstveni in vodilni delavci ter funkcionarji vseh družbenopolitičnih organizacij. Pričakujemo, da boste v razpravah konstruktivni, zaznali probleme, ki jih imate v delovnih sredinah ter našli prave rešitve za odpravo nakazane problematike.

Delovna skupina za pripravo izhodiščnega gradiva

Povečanje produktivnosti je naša velika rezerva

Sklepi in stališča 5. seje DS železarne

Delavski svet železarne je 12. 8. 1983 na svoji 5. seji sprejel naslednje pomembnejše sklepe:

● Sprejel je poročilo o poslovanju in uresničevanju akcijskega programa za 1. polletje 1983. Do prihodnje seje pa ga mora poslovni odbor dopolniti z analizo stanja o terminskem izpolnjevanju nalog in z razčlenbo vzrokov za morebitna odstopanja od načrta posameznih nosilcev nalog.

● Tozdi, ki ob polletju niso imeli pokritih obveznosti, morajo do sredine septembra na delavskih svetih sprejeti načrt čim bolj konkretnih ukrepov za odpravo motenj v poslovanju. V ukrepih naj posebej poudarijo vprašanja kvalitete, produktivnosti in učinkovitosti zaposlovanja novih delavcev.

● Da bi uresničili načrtovane cilje, moramo vse delavce seznaniti z analizo službe za sistem OD, za koliko bi morali povečati produktivnost, donosnost in izvoz oz. dohodek, da bi lahko dosegli primerno rast sredstev za OD. Prav produktivnost je področje, kjer imamo največ možnosti.

● V vseh tozdih je treba uporabljati enotna merila za prikazovanje neuspele proizvodnje z namenom, da bi je bilo čim manj.

● Zaradi pomembnosti je treba čimprej ustanoviti službo za standardizacijo z najmanj 5 zaposlenimi, ki bi jih dobili s preazopredelovanjem v delovni organizaciji. Vodstva tozdv naj določijo strokovne delavce, ki naj imajo stalne stike s to službo. Vsi tozdi in delovne skupnosti morajo bolj kot doslej pomagati tozdu RPT pri nalogah s področja standardizacije.

● Delavski svet se je seznanil s stališči in usmeritvami 1. problemske konference komunistov sozda Slovenskih železarn. Meni, da si moramo vsi prizadevati za

uresničevanje skupnih ciljev sozda in za poenoteno reševanje nekaterih skupnih zadev ter zadev, s katerimi se soočamo v delovnih organizacijah sozda.

● Delavski svet je ugotovil, da so zbori delavcev tozdv in delovnih skupnosti med 28. in 29. 7. 1983 sprejeli spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o razporejanju dohodka in čistega dohodka. S tem je dana osnova za uveljavitev akta.

● Zbori delavcev pa niso sprejeli predloga za pričetek dela v zimskem času ob 7. uri. Vsi zbori so se odločili za pričetek dela ob 6. uri s pričetkom dela 2. in 3. izmene z običajnim 8-urnim zamikom.

Delavski svet železarne pojasnjuje, da je le določil poenoten predlog, pri katerem je izhajal iz usmeritev družbenopolitične skupnosti, ni pa v zvezi z delovnim časom sprejemal nobenih obveznih ukrepov.

● Ker akcija za sprejem pravilnika o premakljivem delovnem času še ni končana (ponekod so ga obravnavali, a ne sprejeli, drugod pa ga še niso obravnavali), bo delavski svet sprejel ustrezen ugotovljeni sklep na naslednji seji.

● Poslovni odbor mora v dveh mesecih pripraviti izhodišča za preučitev načina financiranja tozda Družbeni standard z možnostjo iskanja drugih virov financiranja. Strokovno politično telo, ki ga sestavljajo predstavniki DPO, Komerciale, Kontrole kakovosti, RPT, posebne finančne službe, predsednik odbora delavske kontrole železarne in SD Fužinar naj preučijo vsa vprašanja v zvezi z dotiranjem SD Fužinar, posebno glede načina sklepanja pogodb v zvezi s sredstvi ekonomske propagande, glede zbiranja starega železa na haldi itn. Poročilo naj zajema zadnjih 5 let in mora biti sestav-

ZIV TAM TOVARNA VOZIL IN TOPLOTNE TEHNIKE BORIS KIDRIČ n. sol. o. MARIBOR

Delavski svet podjetja oziroma 120 amovl obstoje in delovanja delovne organizacije

ZLATI ZNAK

ZELEZARNA RAVNE

Za statistično uspešno poslovno soodrejanje

Številka št.

Številka št.

Številka št.

ljeno najkasneje do oblikovanja gospodarskega načrta za l. 1984.

● V zvezi s pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja občine Ravne je delavski svet ugotovil:

— pravilnik o inventuri smo že dopolnili

— pravilnik o uporabi službenih vozil bosta do 15. 9. 1983 pripravila tozdu Transport in del. skupnost KSZ

— delovni skupnosti za gospodarjenje in KSZ bosta prav tako

do 15. 9. 1983 preučili določila SaS o združitvi v delovno organizacijo in v drugih samoupravnih splošnih aktih, ki morajo biti skladna s 152. čl. ZZZ in ki naj omogočajo sprotne spremljanje in analiziranje poslovanja in ki bodo pravočasno pokazala, kdaj v OZD nastanejo motnje v poslovanju.

(Vir: Sklepi in stališča 5. seje del. sveta Železarne Ravne z dne 12. 8. 1983)

SKLEPI IN STALIŠČA PROBLEMSKE KONFERENCE ZK SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

Delegati OO ZK, zbrani na 1. problemski konferenci v SOZD Slovenske železarne, na osnovi sprejetih stališč in usmeritev 5. seje CK ZKS in 3. seje CK ZKJ, predhodne razprave in sprejetih tez v OO ZK ter razprave na konferenci predlagamo vsem OO ZKS, da sprejmejo naslednja stališča in usmeritve:

1. Učinkovito uresničevanje vsebine in določil samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev v SOZD Slovenske železarne, zlasti skupno dogovorjenih ciljev in nalog, uveljavljanje učinkovite samoupravne organizacije in krepitev vloge in položaja delavcev v TOZD terja večjo idejno in akcijsko enotnost komunistov, organiziranih v OO ZK v SOZD SZ.

Komunisti v OO ZK sprejemamo obveznost, da bomo v primerih, ko gre za skupne potrebe in interese delavcev oziroma za skupna vprašanja uveljavljanja samoupravnih odnosov, dohodkovnega povezovanja, združevanja dela in sredstev, oblikovanja, sprejemanja in izvajanja skupnih razvojnih programov in drugih skupno dogovorjenih nalog, z organiziranjem problemskih konferenc najmanj enkrat letno poenotili svoja stališča in usmeritve

ter predlagali OO ZK konkretne naloge za aktivnost komunistov.

ROK: stalna naloga.

NOSILEC: OO ZK, predsedstvo konference.

2. Zaostrene gospodarske razmere, motnje in neskladja v gospodarskih tokovih, različna stopnja razvitosti samoupravnih odnosov na posameznih področjih dela in življenja terjajo kakovostne spremembe v gospodarski in družbeni strukturi, v načrtovanju razvoja, predvsem pa korenito preobrazbo načina razmišljanja, življenja in gospodarjenja.

Na podlagi dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, gradiv komisije zveznih družbenih svetov ter usmeritev ZKS in ZKJ se bomo komunisti zavzeli, da se pripravijo osnove dolgoročnega razvoja SOZD Slovenske železarne ter vseh njenih članic.

ROK: 1. četrtletje 1984.

NOSILEC: poslovodni organi, službe za plan in razvoj, strokovni timi DO in SOZD.

3. Poslovna uspešnost, ekonomska učinkovitost in socialna varnost vseh zaposlenih v SOZD SZ so dolgoročno

neposredno odvisni od uspešnosti vključevanja OZD v mednarodno delitev dela, enotnega nastopanja v zunanjetrgovinski menjavi ter ustreznega skupno dogovorjenega spodbujanja izvoza.

Osnove skupne izvožno-uvodne strategije morajo vsebovati po obsegu in vsebini opredeljene cilje in naloge ter načine za njihovo uresničevanje.

Pri tem bomo dosledno vztrajali pri izvajanju dogovorjenega koncepta izvoza izdelkov, ki vsebujejo večjo stopnjo vgrajenega lastnega znanja in dela in je možen pri doslednem izpolnjevanju dogovorjenih medsebojnih dobav.

ROK: konec leta 1983.

NOSILEC: poslovodni svet, komercialne službe, strokovni timi.

4. Skladnejši razvoj sleserne DO, planirana vlaganja v razvoj in zagotavljanje sprotne proizvodnje zahtevajo še smotnejše gospodarjenje z denarnimi sredstvi in nadaljnje aktiviranje notranjih rezerv v razvijanjem in krepitvijo vseh dogovorjenih oblik združevanja sredstev v okviru posebnih finančnih služb in Interne banke ter oblikovanje, sprejemanje in izvajanje celovitih ukrepov za doslednejše uveljavljanje načela dobrega gospodarjenja.

ROK: 1. četrtrletje 1984.

NOSILEC: posebne finančne službe, Interna banka, samoupravni organi.

5. Uveljavljanje in uresničevanje načela nagrajevanja po delu in rezultatih dela oziroma enoten sistem oblikovanja in razporejanja dohodka in čistega dohodka v SOZD SZ terjajo, da delavci OZD sprejmejo in uveljavijo enotne osnove in merila sistema oblikovanja in razporejanja dohodka in čistega dohodka. Komunisti se bodo zavzeli, da se pripravi predlog samoupravnega sporazuma o enotnih merilih in krite-

rijah za oblikovanje in razporejanje dohodka in čistega dohodka.

ROK: konec leta 1983.

NOSILEC: komisija za uresničevanje zakona o združenem delu, strokovni timi, delavski svet SOZD SZ.

6. Da bi zmanjšali neskladje med proizvodnjo in predelavo jekla, vsestransko utemeljili in opredelili dolgoročni razvoj celotne SOZD SZ ter ga uskladili z zahtevami, interesi in možnostmi predelovalcev, bomo komunisti z argumenti utemeljevali smotnost organiziranja poslovne skupnosti za medsebojno plansko in drugo sodelovanje. Cilji skupnosti bodo: razvoj in krepitev dohodkovnega povezovanja v tekočem poslovanju in razvoju v OZD kovinsko predelovalne industrije in tehnične trgovine v prid racionalnega poslovanja, obsežnejšega in načrtnejšega vključevanja v mednarodno delitev dela in učinkovitega skupnega gospodarjenja z družbenimi sredstvi.

ROK: 1. četrtrletje 1984.

NOSILEC: KPO SOZD SZ, samoupravni organi.

7. Lastno znanje je edina stvarna podlaga za povečevanje družbene produktivnosti dela in usposabljanje za trajno in enakopravno vključevanje v mednarodno delitev dela, zato moramo odločno spremeniti odnos do raziskovalne dejavnosti in jo včleniti v proces združevanja dela in sredstev. Aktivirati moramo vse razpoložljivo znanje in ustvarjalnost naših raziskovalcev in strokovnjakov in jih usposobiti, da bodo dosegali rezultate, ki jih potrebujejo delavci pri odločanju o svojem nadaljnjem razvoju in s tem zagotavljanju svoje socialne varnosti. Zavzemati se moramo, da bodo vsi ustvarjalni strokovnjaki za svoja pri-

zadevanja in rezultate ustrežnejše materialno in moralno nagrajeni.

ROK: stalna naloga.

NOSILEC: samoupravni organi, koordinacijski odbor sindikata v SOZD Slovenske železarnne, poslovodni organi.

8. Komunisti bomo s svojim akcijskim delovanjem v drugih DPO, v organih samoupravljanja in v drugih oblikah neposrednega odločanja spodbujali delavce, da bodo nenehno preverjali in dograjevali samoupravno organiziranje delavcev. Samoupravni organi bodo na takih pobudah obravnavali doseženo stopnjo delitve in specializacije dela, učinkovitost gospodarjenja z družbenimi sredstvi v SOZD ter drugih oblik samoupravnega združevanja dela in sredstev.

ROK: stalna naloga.

NOSILEC: OO ZK, samoupravni organi.

Da bi zagotovili uresničevanje sprejetih stališč in zadolžitve, OO ZK pooblašča predsedstvo problemske konference, da v obdobju do naslednje problemske konference spremlja uresničevanje dogovorjenih nalog. O svoji aktivnosti obvešča OO ZK in v dogovoru s predsedstvi občinskih komitejev ZK daje pobude za različne druge oblike akcijskega delovanja ter skupno z njimi pripravi v začetku prihodnjega leta konferenco, ki bo ocenila dosežene rezultate.

Komunisti v samoupravnih organih in sindikatu bodo nosilci pobude, da o teh stališčih in usmeritvah razpravljajo tudi samoupravni organi TOZD, DO in SOZD in konkretno opredelijo nosilce za uresničitev dogovorjenih aktivnosti v predlaganih rokih.

Julij v številkah

S planom predvideno skupno proizvodnjo smo v juliju dosgli 81,7 odst., v kumulativni 94,4 odst. Odprema je bila dosežena 89,4 odst., v kumulativni 96,8 odst. Fakturirano realizacijo smo presegli za 0,6 odst., v kumulativni 2,1 odst. Pri izvozu smo pri dolarski vrednosti dosegli 74,3 odst., v kumulativni 80,3 odst., pri dinarjih 90,3 odst., v kumulativni 85,0 odst. Vrednostni plan prodaje na domačem trgu pa je bil presežen za 18,2 odst., v kumulativni 8,6 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

TOZD JEKLARNA. Predvidenega mesečnega plana TOZD ni dosegla, zaostanek 7,9 odst., v kumulativni 2,6 odst. Vzroki za nižjo proizvodnjo so generalni remont 40 t el. obločne peči, letni dopusti in spremembe dela v novi jeklarni (litje kovaških blokov, litje z zasunskim zapiralom, delna proizvodnja v ponovni peči) občasno še vedno primanjkuje nekaterih ferolegur.

TOZD JEKLOLIVARNA. V juliju je TOZD dosegla v letošnjem letu najnižji obseg proizvodnje 86,0 odst., kumulativno 94,8 odst. Dobri rezultati so doseženi pri izvozu, kjer znaša dolarska prekoračitev 24,0 odst., v kumulativni 6,0 odst. Na nedoseganje predvidene proizvodnje je vplivala predvsem visoka odsotnost zaradi bolniških izostankov in dopustov, svoje pa je prispevala tudi dolgotrajna vročina.

Mnogo bolj pa je bil zmanjšan obseg proizvodnje zaradi nezadovoljive dobave s planom predvidenih količin tekočega jekla iz tozda Jeklarna in njegove slabe kakovosti.

TOZD VALJARNA. Ob generalnem remontu težke, srednje in lahke proge je TOZD dosegla predvideni plan skupne proizvodnje le 69,6 odst., v kumulativni 90,6 odst. Svoje pa so prispevali še letni dopusti in visoka vročina. Po mnenju vodstva TOZD bodo zamujeno nadoknadili v naslednjih, za proizvodnjo bolj ugodnih mesecih.

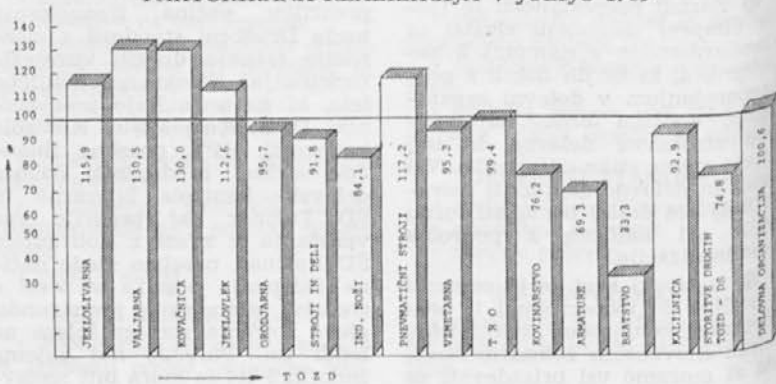
TOZD KOVAČNICA. Kljub kvalitetno in količinsko slabi dobavi vložka ter pomanjkanju ljudi zaradi letnih dopustov in bolniške je TOZD presegl plan predvideni plan skupne proizvodnje za 2,8 odst., v kumulativni 6,3 odst. V medfazi na žarjenju in ohlajanju je ostalo precej več materiala kot v prejšnjem mesecu, zato pa so se znatno zmanjšale zaloge v žarilnici in adjuštaži.

TOZD JEKLOVLEK. TOZD je dosegla 82,4 odst. skupne proizvodnje, kumulativno 92,8 odst. Vzrok za tako nizko proizvodnjo je tudi v nesorazmerno visoki neuspeli proizvodnji, na kar vplivajo slabši vložek in izredno zahtevna izvozna naročila ob dotrajnem strojnem parku. Proizvodnja pa je bila močno motena tudi zaradi letnih dopustov.

TOZD ORODJARNA. Zaradi že znanih vzrokov (nedobavljeni stroji) TOZD predvidenega plana ni dosegla. Delo je potekalo normalno, oskrba z vložnim materialom je bila zadovoljiva. Precej odsotnosti pa je bilo zaradi letnih dopustov.

TOZD STROJI IN DELI. V juliju je bila dosežena proizvodnja le 79,8 odst., v kumulativni 95,2 odst. Za predvidenim planom je zaostala predvsem proizvodnja obdelanih ulitkov in odkovkov, valjev in stiskalnic.

FAKTURIRANA REALIZACIJA V JULIJU 1983

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V juliju je znašal izkoristek delovnega časa 64,31 odst., odsotnosti pa 35,69 odst. Odsotnosti so bile porazdeljene takole:

- letni plačani dopust 19,27 %
- izredno plačani dopust 0,52 %
- službena potovanja 0,12 %
- boleznj do 30 dni 7,82 %
- boleznj nad 30 dni 3,27 %
- prazniki 3,53 %
- druge plačane odsotnosti 0,95 %
- neplačane odsotnosti 0,21 %

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ Ž		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	ju11j	kumul.	ju11j	kumul.	ju11j	kumul.	ju11j	kumul.	ju11j	kumul.	ju11j	kumul.
JEKLARNA	92,1	97,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	86,0	94,8	92,3	93,3	115,9	102,9	124,0	106,0	153,8	118,9	106,5	98,9
VALJARNA	69,6	90,6	88,4	95,8	130,5	107,6	59,2	64,9	74,5	72,2	149,4	119,9
KOVAČNICA	102,8	106,3	113,7	113,5	130,0	119,8	107,7	88,8	126,8	95,6	130,8	126,0
JEKLOVLEK	82,4	92,8	85,3	93,0	112,6	99,2	16,3	78,2	20,9	82,0	128,9	102,3
ORODJARNA	74,7	72,7	79,1	75,2	95,7	75,6	-	-	-	-	107,9	85,2
STROJI IN DELI	79,8	95,2	76,2	92,5	91,8	100,0	92,8	100,3	113,4	109,1	74,6	92,7
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	64,4	98,5	63,4	90,0	83,7	90,6	33,2	72,1	44,8	79,4	116,8	100,2
- GREĐICE	-	67,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	40,8	87,1	63,4	90,0	84,1	90,7	33,2	72,1	45,3	79,7	116,6	100,0
PNEVMATIČNI STROJI	116,2	95,6	111,4	93,9	117,2	95,9	68,5	19,5	60,5	17,3	120,7	100,9
VZMETARNA	57,5	81,5	55,5	80,9	95,2	83,9	23,7	26,6	30,4	29,8	116,7	101,8
T R O	99,3	111,4	80,5	95,9	99,4	100,0	342,8	218,8	206,9	115,9	74,7	96,4
KOVINARSTVO	63,7	92,6	79,0	95,9	76,2	95,4	-	-	-	-	79,1	98,9
ARMATURE	73,0	57,3	77,8	58,5	69,3	80,9	46,0	44,8	73,5	52,6	57,8	159,2
BRATSTVO VARVARIN	25,0	44,6	21,6	42,9	33,3	47,9	-	-	-	-	36,7	52,7
KALILNICA	-	-	-	-	92,9	100,5	-	-	-	-	92,9	100,5
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	-	-	-	-	74,8	91,3	-	-	-	-	74,5	91,3
DELOVNA ORGANIZACIJA	81,7	94,4	89,4	96,8	100,6	102,1	74,3	80,3	90,3	85,0	118,2	108,6

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Zaradi izredno neugodnega asortimenta je bil predvideni mesečni plan proizvodnje nožev dosežen le 59,5 odst., v kumulativni 96,2 odst. Tako je TOZD ob mirovanju proizvodnje gređic dosegla predvideni plan le 40,8 odst., v kumulativni 87,1 odst.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Ob 116,2 odst. doseženem mesečnem planu, kumulativno 95,6 odst., je TOZD presešla predvideni plan pri vseh skupinah proizvodov, razen pri vrtnalem orodju, kjer primanjkuje trde kovine.

TOZD VZMETARNA. Velika odsotnost z dela zaradi dopustov in boleznj ter neugoden asortiment so največ prispevali k le 57,5 odst. doseganju mesečnega plana, kumulativno 81,5 odst.

TOZD T R O. Mesečna proizvodnja je bila dosežena 99,3 odst., kumulativno 111,4 odst. Do manjših izpadov proizvodnje je prišlo le zaradi letnih

dopustov ter napravočasne dobave lota, tako da je izpadla iz proizvodnje večja količina krožnih žag.

TOZD KOVINARSTVO. Kolektivni dopust in veliko bolniških izostankov ter pomanjkanje delavcev pri ključničarskih delih so glavni vzroki za le 63,7 odst. proizvodnje, v kumulativni 92,6 odst.

TOZD ARMATURE. Vzrok za nedoseganje planskih obveznosti (doseženo 73,0 odst., kumulativno 57,3 odst.)

je treba iskati predvsem v spremembi asortimenta, ki zahteva zadnje čase znatno več opravljenih ur. Do izpadov proizvodnje pa je prišlo tudi zaradi nepravčasno dobavljenega rezilnega orodja iz uvoza, svoje pa so prispevali tudi letni dopusti.

TOZD BRATSTVO. Vzrok za izredno nizko, komaj 25,0 odst. proizvodnjo, kumulativno 44,6 odst., je v pomanjkanju soli za kaljenje. Vodstvo TOZD meni, da bo zaostanek nadoknadilo v avgustu.

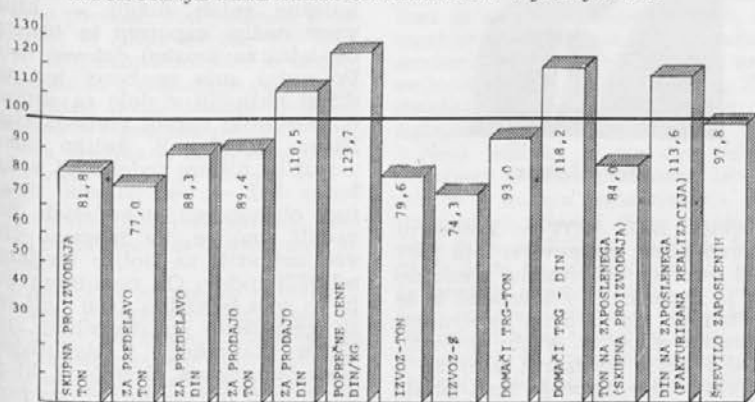
dosegla predvsem zaradi pomanjkanja vložnega materiala. Za skrajšanje dobavnih rokov in neodvisnost TOZD od dobave vložka iz TOZD Valjarne bo treba dobiti določene količine vložnega materiala na zalogo, sicer se bodo rezultati do kraja leta bistveno poslabšali.

TOZD ORODJARNA. Predvideni plan prodaje je TOZD dosegla 94,6 odst., kumulativno 90,1 odst., vrednostno pa je bil mesečni plan dosežen 107,9 odst. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, ponovno pa bo treba pregledati plan proizvodnje orodnih plošč, saj je iz mesečnih rezultatov razvidno, da predvideni plan v sedanjih pogojih dela nikakor ni dosegljiv.

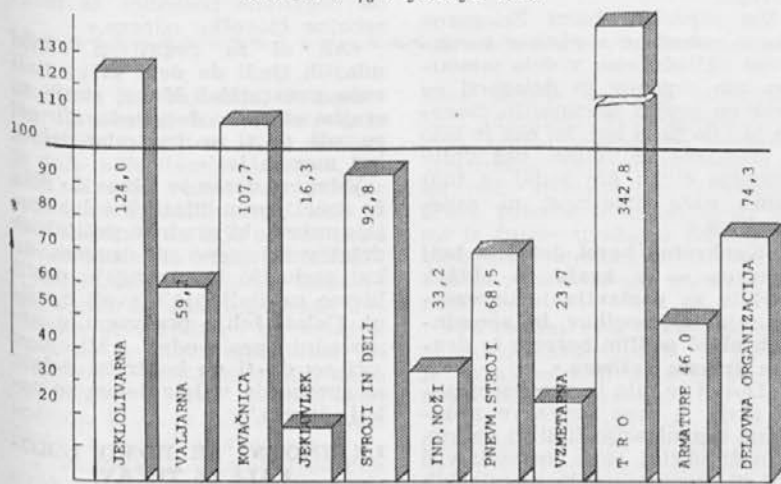
TOZD STROJI IN DELI. TOZD je dosegla 73,3 odst. načrtovano prodajo, kumulativno 92,6 odst., vrednostno pa je bil mesečni plan dosežen 74,6 odst. Pri vseh skupinah proizvodov razen pri sestavljenih izdelkih predvideni plan ni bil dosežen. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, primanjkuje le naročil pri stiskalnicah in strojih za predelavo.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Količinsko prodajo je TOZD dosegla 77,6 odst., v kumulativni 90,1 odst.

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V JULIJU 1983

IZVOZ V % V JULIJU 1983

TOZD

PRODAJA DOMA

TOZD JEKLOLIVARNA. TOZD ni dosegla predvidenega mesečnega plana prodaje na domačem trgu; doseženo 75,7 odst., kumulativno 84,9 odst. Vrednostno pa je bil plan presežen za 6,5 odst. Prodaja ni bila dosežena predvsem zaradi povečanega izvoza oziroma slabega asortimenta na domačem trgu. Zaostanki so glede na ozko grlo in na tehnološko problematiko v normalnih mejah, vendar je nekoliko težje pri zaostankih združevalcev deviz.

TOZD VALJARNA. TOZD je dosegla 95,4 odst. prodajo, pri tem pa je predvsem izpadla prodaja gređic, za kar je primanjkovalo jekla. V prvem polletju se je morala prodajna služba zelo angažirati pri prodaji »neuspešnih šarž«. Ker morajo kupci za dobavljene materiale plačevati devizno udeležbo, ne želijo sprejemati materialov, ki so izdelani izven njihovih zahtev. Ker so pogoji gospodarjenja vsak dan ostrejši in ker kupci teh materialov ne potrebujejo, se postavlja vprašanje, kako dolgo bomo še uspevali prodajati materiale, ki jih kupci niso naročili.

TOZD KOVAČNICA. TOZD je dosegla 109,4 odst. prodajo, kumulativno 118,8 odst., in s tem realizirala 130,8 odst. predvidenega plana. Kvalitetna struktura prodanih jekel upada. Največji problemi nastajajo pri dobavah brzoreznih jekel, katerih kvaliteta občutno upada, čeprav bi morala biti kvalitetna izdelava v našem interesu, saj je prodajna cena teh jekel dokaj visoka.

TOZD JEKLOVLEK. Ob doseženi 97,5 odst. prodaji je TOZD dosegla 128,9 odst. načrtovano mesečno realizacijo. TOZD predvidenega plana ni

OSKRBA Z ENERGIJO

V juliju je bila oskrba s primarno energijo zadovoljiva. Dotok mazuta je bil celo nad načrtovanim, tako da so zaloge zadostne. Zaloge butan-propana so optimalne. V Rušah je ponovno stekla proizvodnja karbida, tako da dobava poteka zopet normalno.

Proizvodnja sekundarne energije poteka nemoteno, vsi porabniki so bili redno oskrbovani.

V juliju je bilo dobavljeno:

- elektro energije 17.272.000 kWh
- zemeljskega plina 2.784.540 Nm³
- mazuta 929.170 kg
- butan-propana 11.710 kg
- koksa 10.000 kg
- karbida 13.600 kg
- hladilne vode 1.036.693 m³

vrednostno pa je bil plan presežen za 16,6 odst. Pri prodaji krožnih žag in segmentov so še vedno problem cene, ki so pod družbeno kontrolo, saj naraščajo cene vložnega materiala znatno hitreje kot prodajne cene izdelkov.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. TOZD je presežala količinsko prodajo za 14,3 odst., v kumulativni zaostanek 3,0 odst. Vrednostno pa je bil plan presežen za 20,7 odst. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, težave pa nastajajo pri zagotavljanju zadostnih količin vložnega materiala za proizvodnjo monoblok svetrov.

TOZD VZMETARNA. Predvideno količinsko prodajo je TOZD dosegla 60,6 odst., kumulativno 90,2 odst. Vrednostni plan prodaje pa je bil presežen za 16,7 odst. Pomanjkanje naročil za proizvodnjo vzmeti in nizke prodajne cene vzmetnih palic so narekovele, da so začeli reševati cenovno problematiko, to pa je storjeno s podpisovanjem samoupravnih sporazumov med proizvajalcem, trgovino in potrošnikom.

TOZD TRO. Mesečno načrtovana količinska prodaja je bila dosežena le 66,4 odst., kumulativno 91,1 odst. Vrednostni mesečni plan pa je bil dosežen 74,7 odst. Zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov je zadovoljiva. Ker pa so cene tovrstnih proizvodov pod družbeno kontrolo in se povišujejo le na osnovi sprostitve na ZCC, ti odstotki pa so izredno nizki v primerjavi s povišanjem cen vložnih materialov, prihaja tu pogosto do cenovnih problemov.

TOZD ARMATURE MUTA. Količinsko prodajo je TOZD dosegla le 46,0 odst., v kumulativni 101,1 odst. Vrednostno pa je bil mesečni plan dosežen 57,8 odst. Zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov je zadovoljiva. Težave pa nastajajo pri prodaji prek trgovskih hiš, saj le-te nimajo dovolj obratnih sredstev za financiranje zaloga.

NABAVA

Zaradi rednih letnih remontov smo pri dobaviteljih v juliju začasno ustavili dobavo starega železa. Občutno je pomanjkanje ferolegur, primanjkuje pa tudi aluminija, ki ga uporabljamo pri dezoksidaciji žarč.

Še vedno je problematična nabava raznih materialov, kjer so sestavne komponente iz uvoženih materialov. Dobavitelji tu zahtevajo devizne participacije. Pojavlja pa se tudi vedno več zahtev po avansih, predvsem zaradi splošne nelikvidnosti.

IZVOZ

V juliju smo dosegli načrtovani vrednostni izvoz v dolarjih 74,3 odst., v kumulativni 80,3 odst. Konvertibilni izvoz pa je bil dosežen 78,3 odst., v kumulativni 77,3 odst.

Tudi tokrat so največji konvertibilni izvoz dosegle TOZD metalurških obratov. TOZD Jeklolivarna in Kovačnica sta svoj mesečni načrt celo prekoračili. Izmed mehanskih obratov pa je svoj mesečni načrt presežala le TOZD TRO, konvertibilnega pa tudi TOZD Armature.

Neizpolnitev načrtovanega izvoza je posledica manjše poslovne aktivnosti inozemskih naročnikov zaradi letnih dopustov kot tudi prekoračevanje dobavnih rokov skoraj pri vseh izdelkih. Tudi glede sklepanja naročil je bilo v juliju precej slabo.

Kljub težkemu gospodarskemu stanju tako doma kot na zunanjih trgih pričakujemo rahlo izboljšanje v septembru, saj kupci obljublajo nekoliko večji odvzem jekla.

UVOZ

Oskrbjenost z uvoženimi materiali se je v juliju nekoliko izboljšala, tako da jo lahko ocenimo za »slabo« in ne »kritično«, kot je to bilo mesec prej.

Oskrbjenost je bila slaba pri FeCr suraffine, FeMa suraffine in Mn metalu, medtem ko smo imeli pri ostalih »a« materialih vsaj minimalne zaloge. Vzrok takšnemu stanju je nekoliko manjša poraba materialov zaradi remontov in boljša oskrba tako od sozda kot od naših kupcev (TAM). TAM nam je v juliju zagotovil precejšnje ko-

ličine livarskih materialov in Fe volframa. Kvalitetnega Fe, Ni je bilo dovolj, medtem ko je čistega Ni le za najnujnejše potrebe. Za avgust je napovedanih okoli 30 t Ni iz ZSSR. Elektrode so še vedno zagotovljene iz kooperacije in iz kredita Elektrokovine Maribor, po katerem dobimo 200 t japonskih elektrod. Ruše spet delajo, tako da lahko pričakujemo dobave Ca, Si in Ca karbid že v septembru.

Za nadaljnje dobave ferolegur je zagotovljen termiski nakup pri LBGB, potekajo pa tudi priprave za najem mednarodnih blagovnih kreditov.

Borci že dolgo opozarjajo

V ravenski občini živi približno 1500 članov Zveze združenj borcev. Organizirani so v krajevnih odborih in aktivnih delovnih organizacij (le v Rudniku svinca in topilnici Mežica ter v Železarni Rvne), ti pa imajo predstavnike v občinskem odboru ZZZ NOV Ravne na Koroškem.

Na čelu borcev — delavcev Železarne Ravne je Franc Levar, dolgoletni družbenopolitični delavec, sicer vodja komunale. Z njim smo se pogovarjali o delovanju borcev in borčevske organizacije in o sedanjem družbenopolitičnem in gospodarskem trenutku.

»Nekateri borci ste zelo aktivni družbenopolitični delavci. Ali nastopate zgolj kot posamezniki ali izražate v večji meri stališča vaše organizacije?«

»Tako zaposleni kot upokojeni borci se vključujejo v družbenopolitično dejavnost občine, krajevnih skupnosti in delovnih organizacij. Občinski odbor ZZZ rečno sklicuje sestanke, na katerih analiziramo dejavnost borcev in oblikujemo sklepe, ki naj jih delegati uresničujejo v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah. Na letnih skupščinah pa pregledamo dejavnost organizacije in rešujemo problematiko naših članov. Naši borci-delegati sicer delujejo po enakih načelih kot drugi samoupravljalci.«

»Kako se borci znajdete v sedanjih težki gospodarski situaciji? Kaj vam pomeni prizadevanje za stabilizacijo?«

»Spodbudile so nas besede tovariša Vipotnika, ki je dejal, da se moramo borci v sedanjih razmerah še bolj organizirati kot pred leti. Borci se kot nosilci revolucije, osvoboditve in obnove domovine zavedamo, da moramo biti na vseh področjih kljub starosti še močno aktivni. Spodbujati moramo mlajše k boljšemu delu in jim vlti spoznanje, da lahko trošimo le toliko, kolikor pridelamo. Pomagamo odpravljati dosedanje napake, da bi se naše gospodarstvo čim prej stabiliziralo. Ze vrsto let opozarjamo, da bo treba marsikaj spremeniti in se enkrat dokončno odločiti za prehod od besed k dejanjem.«

»Večina borcev je že upokojenih. Kolikšen je vaš vpliv v družbenopolitičnem in samou-

pravnem življenju kraja in delovne organizacije?«

»V krajevni organizaciji ZZZ NOV Ravne živi še 320 borcev, med njimi jih je le malo še zaposlenih. Precej jih aktivno deluje v krajevni samoupravi, v raznih delegacijah, aktivni so predvsem v osnovnih organizacijah ZK in v komiteju SLO.

Franc Levar

Aktiv ZZZ NOV v Železarni Ravne je ob ustanovitvi leta 1957 šteje več kot 300 članov, trenutno pa je zaposlenih v železarni le še 29 borcev. Še ti drug za drugim odhajajo v pokoj. Aktiv bo ostal, dokler bo v železarni vsaj še 5 borcev, tako določajo naši predpisi. Letos se je upokojila večina članov odbora, zato bomo izbrali novega.

Vsi zaposleni borci Železarne Ravne, združeni v aktivu, se aktivno vključujemo v delo samoupravnih organov in delegacij — vsak po svojih zmožnostih. Seveda je bilo pred leti, ko nas je bilo v železarni še veliko, naš vpliv močnejše čutili kot sedaj, a tudi danes naša dejavnost ni zanemarljiva.«

»Konkretno borci delujete bolj navzven — v kraju in občini. Skrbite za postavljanje in vzdrževanje spomenikov in spominskih plošč padlim borcem in drugim žrtvam fašizma.«

»Doslej je bila to predvsem naša skrb. A brez povezave z delovno organizacijo tudi tu ne gre. V naši občini smo postavili več kot 40 spomenikov in spominskih plošč padlim borcem, za kar se moramo zahvaliti Železarni Ravne, še posebej toždu Jeklolivarna.

Še vedno pa je odprto vprašanje spomenika na Poljani, koder so bile zadnje bitke 2. svetovne vojne.

Bila je že vrsta predlogov, da bi naredili spominski park ali zgradili dom, namenjen družbenopolitičnemu izobraževanju mladih. Borci občine Ravne menimo, da bi morala spomenik na Poljani pomagati zgraditi širša družbena skupnost — republika in federacija.«

»Borci se starate, odhajate v pokoj in vaše vrste se redčijo. Kdo bo skrbel za spomenike, kaj bo s tradicijami NOB, ko boste obnove in ko vas ne bo več?«

»Mladi prevzemajo skrb za spominska obeležja, na mlajše prenašamo tradicije NOB, jih bogatimo z izkušnjami, ki jih v precejšnji meri tudi upoštevajo. Dogovorili smo se npr., da bodo ostala srečanja borcev Slovenskih železarn tudi še potem, ko aktivov borcev ne bo več. Kdor jih bo organiziral (morda mladina?) pa bo na srečanja vabil tudi upokojene borce železarje. Že zdaj so to srečanja borcev in mladine.«

»Se vam zdi, da so mladi sprejemljivi za vaše ideje?«

»Večina že. Nekaj pa je takih, ki bi želeli, da se borci čimprej upokojimo in umaknemo iz javnega delovanja. Menijo, da imamo staro miselnost. Verjetno se ti še ne zavedajo, da bo treba tudi v prihodnje, ko ne bo borcev, delati in ustvarjati. Prepričan sem, da se bodo naše tradicije nadaljevale v smislu boljšega jutri.«

»Nekateri menijo, da je 'boljši jutri' že mimo.«

»Borci večkrat razmišljamo, da se bo moral odnos do dela bistveno izboljšati. Če se ne bo, smo v skrbeh, ali bomo zaslužene pokojnine sploh dobili — kljub vsem našim naporom in 40-letni (35-letni za ženske) delovni dobi. Po vojni smo se borci kot vsi drugi vključili v delo za obnovo domovine in razvoj gospodarstva. Nismo vpraševali, koliko bomo zaslužili, nismo vedeli, ali sploh bomo kaj — pač pa smo delali tudi ob sobotah in nedeljah. Zavedali smo se, da moramo čim več ustvariti za boljše življenje mlajših rodov. Ob napornem delu pa smo še vedno našli tudi čas za razvedrilo in družabno življenje, kakršnega v današnjem času pogrešamo. Standard, ki je po mojem mišljenju pri nas prehitro raste, nas je naredil nedružabne, vase zaprte, kar ima seveda negativne posledice za medsebojne človeške odnose.«

»Ali ni za negativen odnos mlajših ljudi do dela kriva tudi vaša generacija? Mnogi starši so svojim otrokom dopovedovali: uči se, uči, da ti ne bo treba delati, kot moram jaz!«

»Menim, da se je odnos do dela že začel spreminjati. To dokazujejo mladi, ki gredo v počitnicah delat v železarno ali drugam, da kaj zaslužijo in pomagajo nositi breme preživljanja v svoji družini. Delati želijo predvsem v neposredni proizvodnji. Miselnost uči se, da ti ne bo treba delati, se spreminja v, le z delom se nekaj doseže.«

LE ENOTNI SE BOMO IZKOPALI IZ TEŽAV

»Borci ste preživljali različne čase v svojem življenju — od borjev za svobodo, mimo povojne

NOVA JEDILNICA

V ponedeljek, 8. avgusta, je pričela obratovati nova jedilnica ob Valjarni. Pogoste pripombe sanitarne inšpekcije glede zagotavljanja higienske neoporečnosti v stari jedilnici in njena neugodna lokacija sta bila poglavita razloga, da smo se odločili za nov objekt.

Gradnja je pričel z gradnjo avgusta lani in jo dokončal v enem letu. Rok izgradnje bi lahko bil krajši, če ne bi primanjkovalo gradbene opreme, instalacijskih, hladilnih, prezračevalnih

kati zunaj. Razdeljevanje hrane je bolj higiensko in tekoče, boljša je zračnost, ventilacija in ozvočenje. Popolnoma pravilno je, da se posoda odnaša,« sta povedala Zlatko Kivač in Bojan Peter iz Kalilnice in sodelavci dodala: »Če bi bila malica takšna kot jedilnica, bi bilo vse v najlepšem redu.« Tudi Ernest Arih iz PII ima pripombe na kvaliteto malice: »Izbira konzerv bi morala biti bolj pestra. Predlagam možnost kombiniranja malic; na primer nekaj

mesto — politično seveda bolj razgledani. Poznam pa le enega ali dva taka primera. Vsi drugi so postali direktorji in vodilni delavci. Posledica tega je, da so na čelu delovnih organizacij ljudje z neustreznimi kvalifikacijami.

Pravilo naj bi bilo, da bi politiki vodili politiko, ekonomisti, komercialisti in drugi strokovnjaki pa gospodarstvo — oboji pa naj tesno sodelujejo.«

»Kakšna je perspektiva samoupravljanja v zaostrenih gospodarskih razmerah?«

»Zakon o združenem delu jasno določa, da morajo delavci sami odločati o rezultatih svojega dela. Pri nas je samoupravljanje včasih pod vprašajem, ker v praksi pogosto odločajo le določene strukture ljudi — vodilni delavci in predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Prav nasprotno pa je z odgovornostjo: o njej radi govorimo takrat, ko gre za osebni dohodek, nikoli pa ne pokličemo na odgovornost, kadar gre za povzročeno materialno ali družbeno škodo.

Samoupravljanje potrebujemo, vendar ne sme biti neučinkovito.«

»Bili ste delegat na 11. kongresu Zveze sindikatov Slovenije v Ljubljani. Na njem ste sprejeli vrsto sklepov, ki naj bi nam pomagali doseči veliki cilj: gospodarsko stabilizacijo. Kako je z uresničevanjem teh sklepov?«

»Pred zadnjo plenarno sejo sem se pogovarjal z Marjanom Orožnom, predsednikom republiškega sveta Zveze sindikatov. Dejal sem, da pričakujem spremembe v našem družbenopolitičnem življenju, če bomo po kongresu tako enotni, kot smo bili na njem. Odvrnil mi je, da sem velik optimist.

Ze po nekaj mesecih je videti, da smo na večino sklepov tega kongresa pozabili, pa bi se moralo

delo delegatov po kongresu šele prav začeti in trajati vse do naslednjega kongresa. Republiški svet bi moral spodbuditi sindikalna vodstva v delovnih organizacijah in družbenih skupnostih, da bi sprejete sklepe uresničevali.

Po mojem mnenju imamo v naši družbi preveč profesionalnih funkcionarjev. Če jih že imamo, naj bi delovali med ljudmi; namesto da jih kličejo v svoje pisarne, naj bi prihajali med neposredne proizvajalce in na njihovih delovnih mestih reševali probleme.«

»Imate bogate izkušnje z delom v družbenopolitičnih organizacijah. Kakše funkcije ste opravljali?«

»Bil sem tajnik sindikalne organizacije v železarni, tajnik in predsednik občinskega sindikalnega sveta, član republiškega odbora sindikata metalurgov in rudarjev ter član plenuma centralnega odbora sindikata metalurgov in rudarjev Jugoslavije, v Zvezi borcev pa sem bil predsednik občinskega odbora, pet mandatnih dob predsednik ravskega krajevnega odbora, zdaj pa sem član občinskega in krajevnega odbora ZZB NOV Ravne ter predsednik aktiva ZZB NOV Železarne Ravne. V krajevni skupnosti Čečovje sem predsednik komiteja za SLO in sekretar OO ZK. Vse funkcije sem opravljal in jih še — volontersko.

Med vojno sem bil najprej borec v Šlandrovi brigadi, nato pa v Tomšičevi komandant jurišnega bataljona. Prejel sem 6 državnih odlikovanj, od medalje za hrabrost do reda bratstva in enotnosti s srebrnim vencem, več priznanj in plaket.«

»Tovariš Levar, želimo, da bi vi in organizacija Zveze borcev še naprej tako aktivno sodelovala pri gradnji naše samoupravne socialistične ureditve.«

Mojca Potočnik

Prizidek modelne

naprav in podobno. Cena dokončane objekta z vsem potrebnim znaša okrog 85 mio. dinarjev.

V novi jedilnici je prostora za 500 ljudi naenkrat. Celotni prostor meri 38 x 42 m, kar je približno 1600 m² tlorisne površine. Pod jedilnico je zaklonišče, ki lahko sprejme 400 ljudi (2 x 200). Polovico stavbe je mogoče nadgraditi in v doglednem času naj bi nadgradili dobili prostore Družbeni standard in komunalni oddelek.

Nova jedilnica je predvidena za delavce vseh tozdov, ki so prej jedli v stari.

Po prvih dnevih obratovanja smo zbrali nekaj mnenj in vtisov o novi jedilnici.

»Zaenkrat je še prehitro za bolj točno oceno. Prostor je v redu, le stoli za sedenje so bolj stisnjeni. Želim si, da bi še naprej bilo tako čisto. Tudi hrana bi morala biti boljša,« je dejal Anton Lesjak iz Kovačnice.

»Prostor je v redu, dovolj ga je za sedenje. Ko bo mrzlo, ne bo treba ča-

od tople in nekaj od mrzle malice.« O jedilnici pa meni vse najboljše.

Povprašali smo še na drugi strani pulta. Tovarišica Štefka Bavče je povedala, da so delovne razmere za zaposlene boljše kot v stari jedilnici. Opremljeni so z vsemi potrebnimi stroji, ki zaenkrat še niso uporabni in čakajo servisiranje (23. avgusta). Obstaja tudi možnost kuhanja za nakatere jedi. Zadovoljni so z velikim prostorom za malicanje.

Nova jedilnica je vsekakor velika pridobitev za delavce železarne. Izboljšala se je kultura prehranjevanja, odstranjeni so nekateri drugi problemi. Toda nova jedilnica bo ostala le fasada, če se ne bo izboljšala malica. Stalne pritožbe delavcev samih, potrošniškega sveta in komisije, ki je bila ustanovljena prav za ta namen, očitno ne pripomorejo h kvalitetnejšim uslugam gostinstva Merx. In če je niso sposobni zagotoviti, ni razloga, da jim ne bi pokazali vrat.

Marko Vrečič

graditve, pomanjkanja, do sorazmerne blaginje in spogledovanja z zahodnim svetom. Kje, mislite, je bila odločilna prelomnica, ko nam ni bilo več dovolj to, kar smo sami naredili, ampak smo se začeli opirati na tujo pomoč in se navsezadnje do vratu zadolžili?«

»Borci se sprašujemo, kako je moglo priti do tega. Sprejemali smo ukrepe, ustvarjali pa birokracijo. Vsak se je lahko zadolževal po svoji volji, ne da bi mislil, kako bo dolgove vračal. Uvažali smo opremo, ki bi jo lahko izdelovali doma, z domačim znanjem.

V Jugoslaviji imamo sposobne strokovnjake, ki bi lahko naredili več, kot potrebujemo, ko bi jih le stimulirali za to. Naši strokovnjaki pogosto opravljajo za nji-

hovo znanje premalo zahtevna, tudi administrativna opravila. V naši družbi posvečamo premalo pozornosti inovacijam. Medtem ko naši strokovnjaki prodajajo svoje patente v inozemstvo, pa mi iz tujine uvažamo (včasih že zastarelo) tehnologijo in stroje. Vse to vpliva na naš gospodarski položaj.«

»Pa vendar smo v letih po vojni močno napredovali. V razvoj je vgrajeno tudi delo in znanje naših strokovnjakov.«

»Res je, menim pa, da naša kadrovska politika ni bila vedno najboljša. Dogovorili smo se npr., da se bodo delavci, ki so sprejeli določeno družbenopolitično funkcijo, po izteku mandatne dobe vrnili na svoje prejšnje delovno

Ti meni - jaz tebi

(Medsebojne ocene tozdov in delovnih skupnosti v 1. polletju)

Julija so komisije za gospodarjenje v tozdih in delovnih skupnostih ocenjevale delo skupnih in spremljajočih dejavnosti v letošnjem 1. polletju. Kot že pri prejšnjih ocenjevanjih je tudi zdaj največ ocen 1,00, precej 1,01, nekaj 1,02 in celo 1,005 (preciznost pa taka!) Tri ocene so pod 1: z 0,99 je Kovačnica ocenila Transport, RPT pa Delovno skupnost za gospodarjenje, medtem ko je Jeklolivarna tozdu PII prisodila le 0,98 točke.

Objavljamo povzetke medsebojnih opisnih ocen tozdov in delovnih skupnosti.

PRIPOMBE O BOLJŠEM ALI SLABŠEM DELU

JEKLOLIVARNA

— **Energija** — Oskrba z energijo je bila dobra, niso jim pa vseh dvojnega informacije o porabljeni energiji: ko izračunavajo prihranke pri inovacijah, prikažejo manjšo porabo energije kot takrat, ko zaračunavajo stroške za porabljeno energijo.

— **ETS in SGV** — Moti jih velik porast materialnih stroškov; ne vedo namreč, kako uporabijo vse, kar jim zaračunajo.

— **PII** — Tozd je premalo sodeloval v prizadevanjih za hiter in uspešen zagon livarne posebne litine. Slabo je izbral odpraševalne filtre SOP Krško, ki še vedno ne delujejo, čeprav traja spor že tri leta.

— **RPT** — Zadovoljni so z oddelkom za ponudbe, ne pa z delom oddelka za raziskave in razvoj. Moral se bo bolj potruditi, da bo upravičil delež dohodka, ki mu ga daje Jeklolivarna.

— **Komercialna** — Dajejo ji priznanje, ker kljub težavam dobro skrbi za uvoz in nabavo, ostro pa kritizirajo nabavno službo, ker ne opozarja pravočasno na čezmerne podražitve materialov in energije, kar povzroča napačne poslovne odločitve v tozdu.

— **Družbeni standard** — Z vsem drugim, razen z družbeno prehrano, so zadovoljni.

— **Računovodstvo** — Z delovno skupnostjo želijo več sodelovanja; to je odločilno za dobre poslovne odločitve.

KOVAČNICA

— **Energija** — Dobra oskrba z energijo, sodelovanje pri ukrepih za zmanjšanje specifične porabe in pri izdelavi projektov za izboljšanje peči.

— **ETS** — Zelo dobro redno in preventivno vzdrževanje avtomatske kovačnice, kljub pomanjkanju rezervnih delov zadovoljivo vzdrževanje regulacije na pečeh. Nekoliko slabše vzdrževanje elektro globinskih peči.

— **SGV** — Hitra in kvalitetna sprotna popravila, uspešno vzdrževanje kovaške linije — kljub pomanjkanju rezervnih delov, zidarji se ob generalnih remontih peči držijo rokov.

— **Transport** — Nezadovoljivo dovažanje in odvažanje prikolic za adjustažo, težave s prevozi za avtomatsko kovačnico, vedno je treba opozarjati in ponovno naročiti prevoze.

— **PII** — Nedosledno sodelovanje pri investicijah in pri odpravljanju napak.

JEKLOVLEK

— **SGV** — Ažurno opravljanje storitev, pravočasna večja popravila strojev.

— **ETS** — Vzorno sodelovanje. Prizadevajo si pri montažah in rekonstrukcijah, dokončujejo elektroinstalacije globinske peči, šaržirne naprave, avtomatika, ki so jo namestili na brusilnih strojih, dobro deluje.

ORODJARNA

— **RPT** — Še vedno ni dovolj sodelovanja med konstrukterjem in izvajalcem. V tozdu naj intenzivneje osvajajo nove tehnologije, skupina za orodja naj se posveti orodju za toplotno preoblikovanje.

— **Družbeni standard** — Urnik malice ni dober — treba je preveč čakati. Cena malice, predvsem mrzle, je previsoka.

STROJI IN DELI

Stanje se od lani ni bistveno spremenilo, zato pripombe, napisane januarja, veljajo tudi za letošnje 1. polletje.

— **Komerciala in RPT** — Skrbi jih premalo naročil za strojegradnjo za prihodnje leto. Tozda Komerciala in RPT bi morala storiti več za preusmeritev na dodatne proizvodne programe. Premalo se povežemo z institucijami, ki oblikujejo razvojne usmeritve slovenske strojegradnje. Komerciala je pridobila tudi pre malo naročil za izvoz na Zahod.

— **SGV** — Letos bo manj srednjih in generalnih popravil strojev, kar ni dobro, ker so stroji že stari in izrabljeni.

— **Kontrola kakovosti** — Po krivdi slabe izhodne kontrole v tozdih Kovačnica in Jeklolivarna imajo veliko neuspele proizvodnje zaradi napak v materialu. Slaba je tudi kakovost izdelkov ali storitev iz dislociranih tozdov.

— **KSZ** — Neuspešno kradovanje za DO v ustanavljanju Težki strojni deli. Mimo dogovorov navačijo dodatne delavce za TSD, kar povzroča motnje v poslovanju SiD.

INDUSTRIJSKI NOŽI

— **Komerciala** — Visoko oceno je zaslužila zaradi sodelovanja pri pospeševanju izvoza.

— **Kontrola kakovosti** — Visoko jo ocenjujejo, ker so delavci

pripravljeni industrijske nože za izvoz in domači trg kontrolirati tudi v podaljšanem delovnem času.

PNEVMATIČNI STROJI

— **Komerciala** — Zagotavlja jim premalo izvoznih naročil. Skupaj z RPT bi morala bolje raziskati domače, predvsem pa tuje tržišče.

— **RPT** — Uspešno sodelujejo s službo metalurških raziskav. Še posebej cenijo prizadevanje Marjana Lečnika.

VZMETARNA

— **RPT** — Pospešijo naj izdelavo orodja za koničenje koncev listov.

ARMATURE

— **ETS** — Vzdrževalca nista dovolj usposobljena za popravilo stružnic in rezkalnega stroja. Uredijo naj tudi vzdrževanje v popoldanski izmen.

— **SGV** — Želijo, da bi bili roki za dobavo rezervnih delov krajši.

— **PII** — Urediti je treba odpraševanje brusilnice — dela kasni.

— **RPT** — Dokumentacije (načrti, kosovnice) ne dostavijo vedno pravočasno. Pogoste so napake, večkrat spreminjajo modele in tehnologijo izdelave orodij, zaradi česar Armature prekoračujejo dobavne roke.

Konstrukterji premalo sodelujejo s tehnologijo iz Armatur. Konstruiranje orodij je prepuščeno njim samim.

Izdelava ponudb je dobra, priporočajo hitrejšo posredovanje teh ponudb prodajni službi.

— **Komerciala** — Na domačem trgu ni ustreznega rezilnega orodja za obdelavo prokron materiala, z uvozom so težave. Čeprav

pošljejo naročilnico, morajo večkrat posredovati pri nabavni službi. Naročil za izvoz v SZ za naprej ni. Tozda ima prevelike zaloge izdelkov in polizdelkov — Komerciala je izdala obratne zaloge, za prodajo pa ne poskrbi.

— **Kontrola kakovosti** — Sodelovanje je zadovoljivo, potrebovali pa bi večjo strokovno pomoč pri reševanju delovnih nalog.

— **Gospodarjenje** — Služba za organizacijo bi morala poskrbeti za organizacijske dopolnitve v tozdu.

ETS

— **Družbeni standard** — Cenijo prizadevanje delavcev tega tozda, da bi zagotovili delavcem železarne organizirano rekreacijsko dejavnost.

RPT

— **Družbeni standard** — Pripombe imajo na kakovost in ceno malice. Urediti bi morali dietno prehrano; cene pijač ob pohodu na Olševo so bile previsoke.

— **KSZ** — Nerešenih imajo nekaj kritičnih primerov invalidnih postopkov, ni prave stimulacije tozdov, ki imajo več posluha za zaposlovanje invalidov. Kadrovske komisije so preobremenjene — tudi z administriranjem.

— **Drugi tozdi** — Nekateri tozdi (ravnatelji) jih gledajo kot režijske delavce in ne cenijo njihovega dela.

KOMERCIALA

— **Posebna finančna služba** — Nujno se mora izboljšati sodelovanje med prodajno službo in PFS.

Povzetke pripravil
Slavko Rosc

Antonu Lačnu in Ivanu Mlačniku V. je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za povečanje produktivnosti pri razrezovanju etiket. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 280.000 din. Nadomestilo znaša 16.500 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Mirku Hrovalu, Mirku Moriju in Danijelu Merkaču je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izdelavo stružne glave, z njo pa so povečali produktivnost pri izdelavi glav za stiskalnice. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 979.168 din. Nadomestilo znaša 55.689 din, avtorji pa si ga delijo na enake dele.

Vinku Horvatu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 4000 din za izdelavo kovinskih podlog, ki se potrebujejo za zlaganje cevnic. Z namestitvijo teh podlog se je povečala varnost pri delu, povečanja dohodka pa pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Slavku Hudoverniku in Ivanu Urbanu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izdelavo centrimne priprave, ki se potrebujejo pri obdelavi ekscentrov za stiskalnice. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 86.352 din. Nadomestilo znaša 11.372 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Viliju Toplaku in Dragu Klemencu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 8000 din za uvedbo tehnologije brušenja osov in utori, s čimer sta omogočila izdelavo tovrstnih vreten. Nadomestilo si delita na polovico.

Dragu Klemencu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 8000 din za izpopolnitev brusilne priprave pri brušenju s pahljačo, s čimer so se povečale možnosti brušenja.

Dragu Klemencu in Vladimiru Obrezi je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 16.000 din za obširnejšo predelavo brusilnega stroja HEKER, s čimer sta omogočila delo na stroju brez uporabe trdokovinskih konic. Nadomestilo si delita na polovico.

TOZD Industrijski noži

Adolfu Petriču je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 2000 din za vgradnjo dodatnega vretena na vrtnem stroju za vrtnje segmentov, s čimer se je olajšalo delo, povečanja dohodka pa pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Istemu avtorju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 2000 din za uvedbo RBS pri obrobkanju segmentov, s čimer se je olajšalo delo. Tudi pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti povečanja dohodka.

Robertu Zmrzaku in Karlu Loršku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izdelavo priprave pri rezkanju segmentov za krožne žage. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 95.125 din. Nadomestilo znaša 6756 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Jožetu Kolarju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 6000 din za izboljšavo vpenjanja obdelovancev na dveh horizontalnih rezkalnih strojih, s čimer je preprečil obrabljanje delovnih miz. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Kristijanu Močilniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 4000 din za izboljšavo vpenjanja okroglih nožev, s čimer je povečal produktivnost. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD Pnevmatični stroji

Ivanu Rezarju in Zvonetu Skegru je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za izboljšavo tehnologije izdelave vsadnih puš. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 380.668 din. Nadomestilo znaša 6715 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

INOVACIJE

V maju in juniju so bile odobrene naslednje inovacije:

TOZD Jeklarna

Slavku Gregorju in Francu Gostenčniku III. je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za nadomestitev uvoženega gradiva z domačim pri izdelavi elektrodnih obrobov. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 1.786.220 din. Nadomestilo znaša 50.452 din, pri delitvi pa sta udeležena Gregor s 70 in Gostenčnik s 30 odstotki.

TOZD Jeklolivarna

Petru Ošlovniku, Petru Šteharniku in Vinku Pušniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za skrajšanje EPZ elektrod, s čimer so zmanjšali stroške formiranja in čiščenja. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 2.086.318 din. Nadomestilo znaša 47.909 din, pri delitvi pa so udeleženi Ošlovnik s 60, Šteharnik in Pušnik pa s po 20 odstotki.

Jakobu Ivartniku, Zdravku Dobrovniku, Milanu Ferariču in Marjanu Vančini je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za rekonstrukcijo dveh peskalnih komor, s čimer so zmanjšali stroške vzdrževanja in skrajšali zastoje. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 1.850.968 din. Nadomestilo znaša 84.540 din, avtorji pa si ga dele na enake dele.

TOZD Valjarna

Antonu Odru je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 23.320 din za izpopolnitev orodja za označevanje palic. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 722.606 din.

Muharemu Selimoviču je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 10.000 din za zmanjšanje prirobnice na stroju za brušenje žag, s čimer je zmanjšal porabo brusnih plošč.

TOZD Kovačnica

Jožetu Rodiču, Stanetu Lenasiju, Ivanu Pungartniku, Kolomanu Vrečiču, Stanku Kovačiču in Alojzu Rozmanu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za osvojitve litine za orodja pri kovaškem stroju. Z osvojitvijo izdelave orodij so nadomestili uvoz, doma izdelana orodja pa so zdržljivejša od uvoženih. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 44.997.694 din. Nadomestilo znaša 608.350 din, avtorji pa si ga dele na enake dele.

TOZD Stroji in deli

Ivanu Mlinarju in Stefanu Večku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za izboljšavo krivljenja ščitnikov pri lafatah. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 46.655 din. Nadomestilo znaša 7479 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Dominiku Kosu in Feliksi Smolarju je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za zamenjavo vložnega materiala pri izdelavi priključnih cevk. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 533.316 din. Nadomestilo znaša 16.892 din, pri delitvi pa sta udeležena Kos s 70 in Smolar s 30 odstotki.

Karlu Vugrincu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 3000 din za zamenjavo stikal na NC stružnici FNC-251, nčimer je zmanjšal zastoje in stroške vzdrževanja. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD Vzmetarna

Ivanu Miheliču, Maksu Jelenu in Emilu Poriju je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo orodja pri prebijanju vezi in listov. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 517.290 din. Nadomestilo znaša 35.949

din, pri delitvi pa so udeleženi Mihelič s 50, Jelen in Pori pa s po 25 odstotki.

TOZD TRO

Dragu Plazlu in Ferdu Černjaku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za povečanje produktivnosti pri brušenju stranskih kotov na več vrstah nožev. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 124.266 din. Nadomestilo znaša 7910 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Hermanu Čepelniku in Ivanu Pisarju je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za povečanje produktivnosti pri rezkanju nožev HOMBACH. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 364.638 din. Nadomestilo znaša 19.600 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Franjo Krivec

temeljnih organizacij samostojno, mimo delovne organizacije, opravlja pravno poslovni promet.

V konsekvenci takšnih usmeritev so se temeljne organizacije v mnogih primerih v celoti afirmirale na trgu kot podjetje z lastnim računovodstvom, komercialno in drugimi dejavnostmi, ki sicer spadajo v delovno skupnost delovne organizacije; zaradi tega se je administrativna dejavnost izredno razširila in podvojila. V Sloveniji je npr., odvisno od dejavnosti, del neproizvodnih delavcev v gospodarstvu po posamezni dejavnosti od 12 do 25% skupnega števila zaposlenih.

Ziro račun temeljne organizacije (čl. 146 ZZZD) je bil uveden z obrazložitvijo, da bodo s tem delavci obvladovali tudi denarna sredstva svoje reprodukcije. Ta pa je v bistvu vendar eksterni ziro račun za ugotavljanje osnove za davke in prispevke temeljne organizacije zunanjim uporabnikom, a hkrati tudi vzrok drobljenja sredstev in počasnejšega obračanja denarja; kot posledica tega se zelo težko ustvarja skupno gospodarjenje z denarjem (interna banka), kar je tudi v zvezi z načinom organiziranja poslovnih bank privedlo do teritorializacije družbenega kapitala (kot vemo, se sedaj pripravljata sprememba čl. 146 ZZZD, s tem da bo temeljna organizacija lahko poslovala prek skupnega žiro računa delovne organizacije — op. D. M.)

V takšnih razmerah se delovna organizacija ni mogla afirmirati kot samostojna samoupravna organizacija delavcev, povezanih s skupnimi interesi v temeljno organizacijo, a temeljna organizacija je vedno v sestavi delovne organizacije ter je samo del delovne organizacije. Delovna organizacija je samostojna organizacija in temeljna organizacija samo oblika notranje organiziranosti delovne organizacije. Ta ustavna načela in že omenjene odredbe ZZZD se niso pravilno uporabljale, niti jih ni razvijala pravna teorija, čeravno je osnov-

na tendenca ustave in ZZZD, da se v odnosih na trgu in proti zunanjim družbenim subjektom delovna organizacija afirmira, pri čemer so delavci združeni v temeljni organizaciji zaradi tega, da znotraj delovne organizacije do konca razvijajo družbenoekonomske odnose socialističnega samoupravljanja pri obvladovanju odtujenosti od sredstev ter v osnovnih ekonomskih vprašanjih odločajo v temeljni organizaciji, medtem ko v poslovnih odnosih navzven nastopajo skupno, povezani in združeni v delovno organizacijo; in tako združeni v delovni organizaciji razpolagajo z družbenimi sredstvi na način, kot so se dogovorili v samoupravnem sporazumu o združitvi in drugih samoupravnih splošnih aktih.

Položaj delovne organizacije in temeljne organizacije, določen z ustavo in ZZZD ter drugimi sistemskimi zakoni, kot tudi dosežanje izkušnje prakse (ki so premalo raziskane), so postavili pred pravno teorijo, zakonodajalstvo in samoupravno normativno dejavnost niz problemov, ki kažejo na nujnost reafirmacije temeljnih ustavnih in zakonskih načel in istočasno tudi izpopolnitev tistih delov sistema, s katerim se le-ta uvaja. To je potrebno tudi zato, da bi obvladali ekonoško neučinkovito organiziranje združenega dela, avtarkijo, lokalizme in omogočili združevanje dela in sredstev — delitev dela, optimalno izkoriščanje proizvodnih sposobnosti — samoupravno učinkovito koncentracijo družbenih sredstev, saj v našem družbenoekonomskem sistemu gre vedno za družbeni dohodek.

Znano je, da v pravi še ni definiran pojem družbene lastnine; tudi ZZZD je dal samo osnovno koncepcijo upravljanja z družbenimi sredstvi na nelastninskih in nepremoženjskih pravnih osnovah. Novi samoupravni družbeno ekonomski odnosi se vsekar morajo tudi pravno oblikovati, kar zahteva tudi pravni promet družbenih sredstev.

Kaj je z delovno organizacijo

(Iz referata Vinka Kastelica, predsednika Sodišča združenega dela SR Slovenije na 21. tradicionalnem srečanju pravnih v gospodarstvu v Opatiji 26. in 27. maja 1983)

Proces organiziranja temeljnih organizacij združenega dela se je začel zelo intenzivno razvijati po sprejemu Ustave SFRJ v letu 1974, predvsem pa po sprejemu zakona o združenem delu (ZZD) v letu 1976. Vendar je značilno, da se je ta proces razvijal predvsem institucionalno-organizacijsko. K temu je pripomoglo tudi prenehanje veljavnosti zakona o konstituiranju organizaciji združenega dela in njihovem vpisu v sodni register, ki je med drugim predvideval obveznost družbeno-ekonomske ekspertize za ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela. Tako so se temeljne organizacije ustanovljale formalno. Zamujalo se je s samoupravnim sporazumom o razmejitvi pravic in obveznosti in hkrati se med temeljnimi organizacijami v delovni organizaciji niso ustvarjali dohodkovni odnosi; po nekaterih podatkih le-ti obsegajo samo 12% ustvarjenega dohodka. Namesto da bi se ustvarjali odnosi skupnega prihodka, so se med temeljnimi organizacijami v delovni organizaciji uvajali kupnoprodatni odnosi, se pravi ravno to, kar se je hotelo odpraviti. Temeljne organizacije združenega dela so se v mnogih primerih organizirale brez ekonomskih osnov. Vsebinski pogoji organiziranja temeljnih organizacij za uspešno funkcioniranje ekonomskih odnosov niso bili izpolnjeni, nastajali so spori, temeljne organizacije so se zapirale in delovne organizacije drobile. Temeljna organizacija je postala poslovni subjekt. Vprašanje je, ali je uvajanje kupnoprodatnih odnosov med temeljnimi organizacijami v delovni organizaciji sploh v skladu z ustavnimi načeli in načeli ZZZD, ki določata, da združeni delavci gospodarijo v odnosih družbene lastnine v vzajemni soodvisnosti s skupnim rizikom in solidarnostjo.

K temu je pripomogel tudi način reguliranja pravnega statusa temeljnih organizacij v ZZZD. Določili čl. 243 in čl. 244/2 odst. določata, da je v bistvu temeljna organizacija pravno — poslovni subjekt v odnosih na tržišču, lahko se pa določi, da je to tudi delovna organizacija v mejah pooblastil iz samoupravnega sporazuma o združitvi. V tej smeri določa tudi čl. 420 ZZZD (omejena odgovornost), ki nakazuje temeljno organizacijo kot samostojno tržno-poslovni subjekt. Takšni odnosi so se pojavili tudi v praksi; v Sloveniji npr. 80%

Prve megle

Vzrok povedanemu je tudi iskati v pravnem dualizmu, ki se kaže v tem, da so oziroma bi morali biti za notranjo organiziranost statusno povezanega združenega dela karakteristični samoupravni odnosi združevanja, za kar so instituti obveznega prava neuporabljivi in so značilni samo za tržne odnose.

Družbena sredstva se namreč nahajajo v družbeno-pravnih osebah in z njimi gospodarijo delavci (čl. 10, 45, 230 ZZZD) v teh družbeno-pravnih osebah. To je nova lastninska ureditev, ki ni dosledno izvedena. Namensko združevanje sredstev v okviru skupnega gospodarjenja s sredstvi družbene reprodukcije je ustavna pravica in dolžnost delavcev. Z združenimi sredstvi upravljajo in gospodarijo delavci v temeljni organizaciji skupno; v delegatskem sistemu kot obliki neposrednega upravljanja v delovni organizaciji; delovna orga-

nizacija je namreč samostojna samoupravna organizacija, s katero združeni delavci nastopajo navzven v pravno poslovnih odnosih in bi zaradi tega moralo biti pravilo, da v pravno poslovnih odnosih nastopa delovna organizacija, temeljna organizacija pa le izjemoma. S tem ko smo soglasno sprejeli stališče, da je edina alternativa nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja, je nujno, da tudi s pravne strani omogočimo samoupravno koncentracijo dela in sredstev in s tem omogočimo združenim delavcem obvladovanje procesa družbene reprodukcije. Potreben je dogovor o tem, katere izvedbene institute ZZZD in drugih zakonov je treba preučiti in dopolniti, pri tem pa ločiti, kaj so temeljni sistemi, kaj pa njena nujna operacionalizacija, ki mora omogočiti njegovo učinkovitost.

Povzetke pripravil
D. Mežnar

Komunisti o družbenih dejavnostih in mladinski problematiki

Poti za uspešno izvajanje stabilizacije v družbenih dejavnostih naj bi bile: racionalizacija delovnih mest, del in programov, iskanje možnosti za deprofesionalizacijo v društvih in kolikor je mogoče tudi v organizacijah ter postopna kontrola, kaj in s kolikšnim učinkom se trošijo sredstva v družbenih dejavnostih. Tako so sklenili člani občinskega komiteja ZK Ravne na Korškem na svoji 12. seji.

Glede krčenja programov so zavzeli negativno stališče, če pa jih bo zaradi vse hitrejšega naraščanja materialnih stroškov le treba zmanjšati, ostanejo prednostna področja socialno skrbstvo, osnovno šolstvo in zdravstvo. Razprave o tem bodo potekale v septembru. Neposredna svobodna menjava dela še ni dovolj uveljavljena. Da bi bolj zaživele, bodo morali izvajalci predstaviti svoje programe neposredno na samoupravnih organih v gospodarstvu, da bi pridobili potrebna sredstva. Postavlja pa se vprašanje, če ni to podvajanje delegatskega sistema in možnost za še večje zapletanje in obremenitve.

Pregled po posameznih družbenih dejavnostih pokaže, da niso v zavidljivem položaju. Osebni dohodki zaostajajo za gospodarstvom; v otroškem varstvu že za 12%. T. i. notranje rezerve so že v dobri meri izkoriščene (racionalizacija organizacije). Visok delež OD v izdatkih zaradi delovno-intenzivnega značaja teh dejavnosti onemogoča večje varčevanje, ne da bi povzročilo nezadovoljstvo zaposlenih in s tem slabše usluge. Povsod, kjer zakon dopušča, so uvedli 50% amortizacijsko stopnjo, vendar to v bodoče onemogoča obnovo dotrajanih delovnih sredstev. Položaj torej ni rožnat in iskanje rešitev je nujno. Toda zmanjševanje obsega dejavnosti bi probleme le predstavljalo na druga področja in negativno vplivalo na gospodarstvo. Razbremenjevanje gospodarstva na tak način bi ne imelo večjega smisla že zaradi relativno nizkih sredstev. Spraševati pa se velja o upravičenosti številnih SIS

na občinskem, regionalnem in sedaj že na medregionalnem nivoju in ločenih strokovnih službah.

Predsednik izvršnega sveta SO Ravne je navzoče seznanil še s polletnimi rezultati v gospodarstvu, ki so dokaj ugodni. Problemi se pojavljajo le pri združevanju deviz. Nekatero manjše DO so začele izvažati. Opozoril pa je na negativne trende, ki se izražajo v II. polletju (npr. slaba kvaliteta proizvodnje v Železarni Ravne).

Na seji predsedstva občinskega komiteja ZK Ravne so komunisti obravnavali predvsem mladinsko problematiko. Mladinsko prestopništvo narašča, vendar ni jasno, v kolikšni meri gre povečanje na račun boljše evidence. Povečuje se delež kaznivih dejanj pri otrocih, to je pod 14 let starosti. Največji delež kriminalnih dejanj odpade na odvzem (kraj) motornih vozil, za tem so na vrsti večje tatvine in škoda na družbeni lastnini. Najpogostejši motiv je koristoljublje, drugi motivi so precej različni. Akcije so največkrat izvedene v dvojkah, nato v trojkih in v skupinah, zelo malo pa je posameznih storilcev, kar je značilno za odrasle delikvente. 59% storilcev je iz popolnih družin. Komunisti se ogrevajo za preventivno delovanje proti mladinskemu prestopništvu, kjer bi morala pomembnejšo vlogo odigrati mladinska organizacija, ki bi z različnimi interesnimi dejavnostmi mogla kanalizirati presežek energije mladega rodu. Centri za socialno delo, na katere so se doslej preveč zanašali, se namreč ne in tudi ne morejo ukvarjati s preventivo v tolikšni meri kot mladinska organizacija in druga društva že z lastno dejavnostjo.

Predsednik občinske konference ZSM Ravne je razgrnil širok sklop problemov, ki tarejo mladino in njeno organizacijo. Zaposlovanje ženske mladine je zaradi posebne strukture občinskega gospodarstva problematično. Šolska mreža je zasnovana regionalno, zaposlitev pa iščejo mladi v matični občini. Zakaj tako, ni težko ugotoviti. Stanovanjska zidava je draga, počasna in tudi nekvalitetna. Lastna soudeležba je tako visoka, da kandidati ob rešitvi največkrat niti niso več mladinci. Mnenja o ekonomskih stanarjih so deljena in zato tudi organizacija nima določene stališča. Pobuda za adaptacijo starih stanovanj (oz. hiš) je dobra zamisel, vprašljiva pa je njena realizacija.

Poleg teh najpomembnejših zadev je predsednik občinske konference ZSM naštel še druge probleme, med drugim nezadovoljstvo zaradi visokih najemnin družbenih objektov za prireditve, nerešen položaj mladih kme-

tov, nezadostno zastopstvo mladine v samoupravnih organih in njihov šibki vpliv na odločanje, kritika mladih zaradi »pametne« gospodarske politike prejšnjih generacij in tako dalje.

O načinu reševanja ženskega zaposlovanja v občini se je razvila razprava. Prvi predlog je bil, da se določijo konkretne organizacije (sindikat ali SZDL), ki naj bi ugotovljale število produktivnih delovnih mest, jih ponudile nezaposlenim in če jih le-ti ne bi sprejeli, bi bili črtani s seznama nezaposlenih. Odgovor je bil, da gre v občini za žensko nezaposlenost in da so možnosti za težja delovna mesta za ženske omejene tudi zaradi zakona. Zato je bil sprejet predlog, da že obstoječa stabilizacijska komisija oceni, koliko žensk se lahko zaposli na moških delovnih mestih in kje zakon dopušča izjeme (3. izmena v lažjih obratih). Predsednik izvršnega sveta SO pa je poudaril, da problema ne gre reševati kratkoročno. Če ne bo razrešen s šolskim sistemom, t. j. planiranjem potreb in vpisa, se bo konstantno pojavljal.

Financiranje mladinskih kulturnih in športnih prireditev je prepuščeno samo sebi oz. ZSM, ki pa nima dovolj sredstev. Zato so komunisti podprli predlog, da gredo sredstva za te prireditve tudi iz sredstev kulturne in telesno-kulturne skupnosti, vendar se je treba vključiti že pri sestavljanju programa na začetku.

Na koncu so člani predsedstva opredelili naloge na področju stabilizacije.

Te so:

— samoocena stabilizacijske dejavnosti vseh osnovnih organizacij. Tri izmed njih (OO v tozd ETS v Železarni Ravne, tozda rudarstvo in metalurgija v Rudniku Mežica) je 30. 8. obiskala komisija centralnega komiteja ZKS

— uskladitev med uporabniki in izvajalci glede programov družbenih dejavnosti

— sklepe o stabilizacijskih akcijah je treba sprejemati v samoupravnih organih, ne pa v osnovnih organizacijah.

Marko Vrečič

Na planini

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto X

Ravne na Koroškem, 15. septembra 1983

Št. 9

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Saša Meško, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Klorpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

„Žulji so naše največje plačilo...“

Mladinski delovni akciji »Kobansko '83« in »Brestovica '83« sta bili prvi v letošnjem brigadirskem poletju od dvanajstih delovnih akcij, ki so se končale nekoliko prej. Tako so tudi v brigadirskem naselju Muta utihnili sproščeni in vedri brigadirski glasovi, utihnili je njihova pesem in smeh, krampi, lopate ter ostalo orodje sameva. Brigadirsko poletje na akciji »Kobansko '83« je za sedem mladinskih delovnih brigad iz skoraj vse Slovenije končano. Spuščena je slovenska trobojnica kot znanilka lepše in boljše prihodnosti krajem in ljudem Pernic in okoliških zaselkov. Kljub temu, da brigadirji odhajajo, da se je naselila tista puščobnost, da je nastala neka praznina, kajti ljudje so se navadili brigadirjev, pa ostajajo rezultati njihovega dela. Veliko, veliko opravljenih delovnih ur (govorimo lahko v tisočih), izkopano nešteto kubikov zemlje, ki je prepojena z znojem brigadirjev in ne nazadnje tudi ponos ter zadovoljstvo v slehernem brigadirju, da je po svojih najboljših močeh pomagal graditi in ustvarjati Pernice oziroma, da je kopal vodovod. Brigadirjev se bodo s hvaležnostjo in spoštovanjem spominjali kmetje, saj jim je bila njihova pomoč zelo dobrodošla, pomnili jih bodo ljudje Ožbolta, kjer so prav tako kopali vodovod. Še najlepša in hkrati najtrdnjša pa je bila vez med brigadirji in enoto milice na Muti, kjer se je ob zaključku akcije podpisala tudi listina o trajnem sodelovanju, listina, ki pa je hkrati bila plod vzornega sodelovanja med mladimi na akciji in postajo milice.

Mi odhajamo, ostali pa so spomini na vse tisto lepo, kar lahko občutiš in doživiš le na akciji, spletlo se je veliko novih prijateljstev in poznanstev ter tudi misel, da pomeni ne biti brigadir biti prikrajšan za del mladosti, za tisti njen najlepši del...

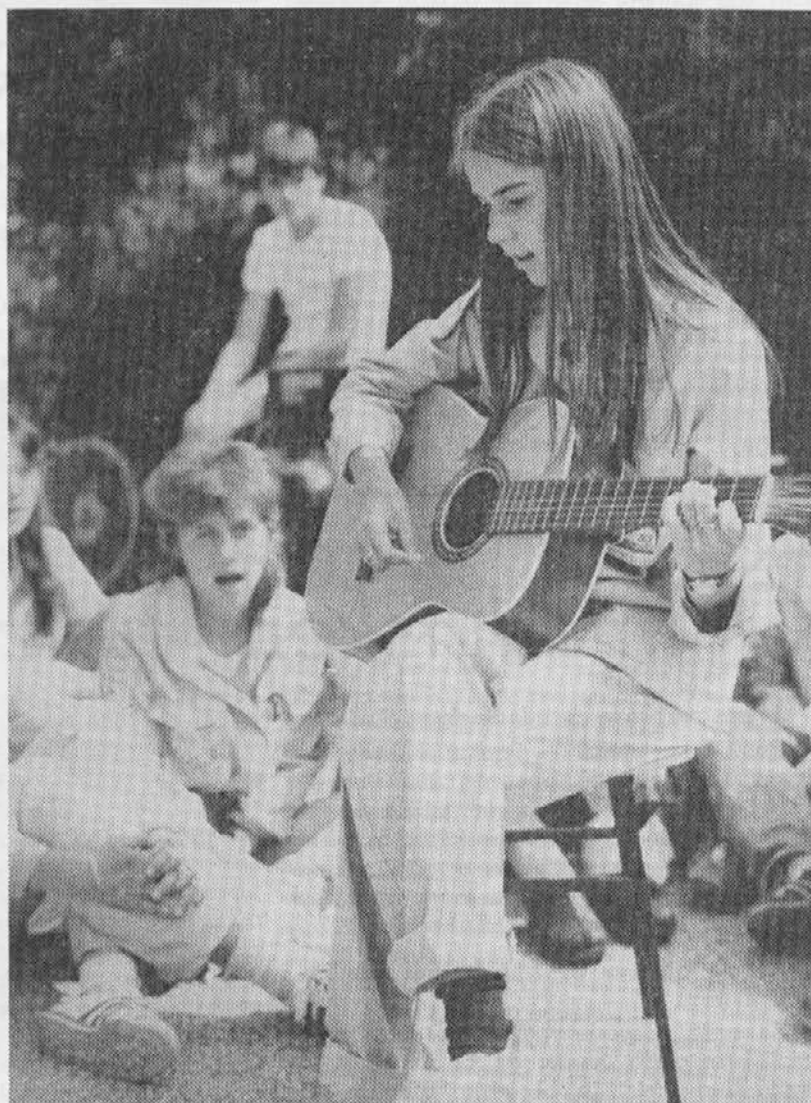
Akcijo »Kobansko '83« je zaključil vodja centra za mladinsko prostovoljno delo pri RK ZSMS Tone Anderlič, ki je med drugim dejal: »Težko je v kratkih besedah opisati letošnjo brigadirsko sezono, vendar bi bilo kljub temu potrebno, da danes, ko zapiramo drugo republiško delovno akcijo, ocenimo uspešnost brigadirjev na letošnjih akcijah. Kljub nekaterim težavam v pripravah so brigadirji s svojim delom in svo-

jim elanom dokazali in dokazujejo, da so sposobni uresničevati program, ki je bil sestavljen za letošnje delovne akcije. Mladinske delovne akcije se dokazujejo v našem sistemu kot dobra šola za mlade, ki skozi mladinsko prostovoljno delo spoznavajo nove kraje, spoznavajo nove kulturne oblike udejstvovanja ter se seznanjajo s temelji našega političnega sistema. Na svojstven način organizirajo interesne dejavnosti, jih tako izvajajo in tudi ocenjujejo. Aktivnost brigadirjev, ko odhajajo z mladinskih delovnih akcij, nikakor ni zaključena, temveč se bo nadaljevala v sre-

dinah, kamor odhajajo. Letos je šlo skozi mladinske in zvezne delovne akcije v Sloveniji prek 5000 mladih, bilo je opravljenih prek 600 tisoč norma ur, veliko mladih pa se še bo do konca leta udeleževalo nič koliko lokalnih delovnih akcij, ki pa so prav tako pomembne oziroma imajo svoj ekonomski smoter.«

Naj tale zapis strnemo z besedami, ki so bile napisane na enem od brigadirskih stenčiasov in ki hkrati veliko povedo: »Akcija je največji in najlepši izpit, je velika šola samoupravljanja, bratstva in enotnosti, v kateri se negujejo in ohranjajo tradicije naših padlih sinov za svobodo domovine. Je kaplja življenja na dlani mojega vrstnika, padlega med narodnoosvobodilnim bojem. To je tisti zamišljen svet, ki ga lahko doživiš le na akciji, svet, ki je toliko moj kot tvoj...«

Silvo Jaš

Kitara je med brigadirji vedno priljubljena

Dan mladosti in štafeta mladosti

(javna razprava o tem, kaj je in kaj naj bo)

Na osnovi sklepa predsedstva in odbora za proslavo meseca mladosti poteka javna razprava o konceptu obeleževanja meseca mladosti.

Dosedanji koncept: (na kratko) štafeta mladosti — simbol bratstva in enotnosti — starta vsako leto iz druge republike, obide vse občine in krajevne skupnosti v Jugoslaviji in konča svojo pot na centralni prireditvi v Beogradu, kjer jo poslednji nosilec (ki je vsakokrat iz druge republike in vsakokrat drugega socialnega porekla) preda predsedniku zvezne konference ZSMJ. Povsod ji priredijo slovesen sprejem, kulturni program, ki se ponekod podaljša v praznik, veselico, »fešto«.

Vsebinsko bi bilo mogoče na hitro razčleniti takole:

— simboličen pomen — povezanost, bratstvo in enotnost vse jugoslovanske mladine,

— manifestativen — gojenje revolucionarnih tradicij (povezovanje z dogodki iz revolucionarne tradicije in tradicije štafete same),

— praznik mladih — kultura, šport, zabava.

Je dosedanji koncept preživet ali ni?

Razprava je torej odprta, ne da bi kdor koli dal kakšne smernice o tem, kakšen naj bi bil novi koncept — ne zvezni odbor za proslavo meseca mladosti ne zvezno predsedstvo, ki sta razpravo odprla, ne predsedstvo RK ZSMS in ne center za interesno-prostočasno aktivnost, ki je bil za to zadolžen in logično — tudi posvet ne.

Zakaj?

Tisti, ki v sedanjem konceptu ne vidijo ničesar spornega ali preživetega (preveč razkošja? prisiljenega? odmaknjenega od življenja? izpraznjenega? pompozna? »sorealističnega?«) o tem sploh ne razmišljajo, tisti, ki o tem razmišljajo, pa so takoj pred dvojno uganko:

— Kako »kritizirati« koncept, ne da bi »bilo to razumljeno kot kritika tistega, kar naj bi štafeta predstavljala in marsikomu izmed nas tudi v resnici predstavlja?

— In kaj poleg radikalne rešitve (ukinitve? mogoče pomeni v zameno?) (vsa taka razmišljanja gredo v bistvo v preteklost)

Kako globoko še?

da bi štafeto dejansko nosili, da ne bi šla v vse občine, da bi »decentralizirali« centralno prireditev.

O dnevu mladosti in o štafeti imate besedo vi — mladi

Kaj pa mladi — saj navsezadnje gre za vašo (našo skupno) štafeto. O tem funkcionarji iz »črnih avtomobilov« le ugibajo, vtisi pa so najrazličnejši!

TOREJ, ČE JE RES JAVNA RAZPRAVA — POSKUŠAJMO TUDI MI POVEDATI SVOJE MNENJE!

posluhom lotiti dela — reorganizacije obstoječega — kajti v tem trenutku gotovo ne bomo mogli izgrajevati novih kapacitet mladinskega turizma: in prav to dejstvo mora biti rdeča nit za okroglo mizo in pot za iskanje rešitev. Sami bomo morali vzeti niti v roke in dobro izkoristiti vse — nekatere že propadajoče ali slabo zasedene — nočitvene kapacitete. Pri tem se moramo povezati z vsemi, ki se na tem področju kakorkoli zavzemajo za mladega človeka: s šolami, društvi in družbenimi organizacijami, prevozniki, podjetji, delovnimi organizacijami...

Izkoristiti to, kar imamo

Mladinski turizem torej vse bolj stagnira: praktično skoraj nimamo nočitvenih kapacitet, čeprav v resnici to ne drži, saj je tu vrsta dijaških domov, v sezoni nezasedenih sindikalnih domov, gozdarskih koč, slabo zasedenih tabornih prostorov, odmaknjenih planinskih postojank — kamor bi mlad človek, željan novosti, po malem tudi pustolovščin, rad šel — pa mu je največkrat nedostopno in neznano.

Centri za mladinski turizem

Predvsem se torej moramo angažirati pri evidentiranju počitniških kapacitet, pri njihovem združevanju v enotno ponudbo (združevanje v centre za mladinski turizem), kjer bi mladi na enem kraju izvedli za vse možnosti letovanja, zimovanja, gozdovanja, taborjenja, šole v naravi.

O mladinskem turizmu

Javne razprave o mladinskem turizmu

Poletje se izteka — izteka se tudi čas turizma (poletnega), počitnic, dopustov — in zdaj je najboljši čas, da naberemo izkušnje in ideje, ki jih bomo lahko uspešno uporabili v javni razpravi o mladinskem turizmu (javna razprava se v teh dneh, ko to prebirate, izteka) ob okrogli mizi.

Pot do boljšega turizma je tudi mladinski turizem

Za naše gospodarstvo, o katerem smo razlili že obilo črnica, da bi povedali, v kako hudi krizi je, bi lahko turizem bil

prava nebeška mana, če bi iz njega znali iztržiti kar največ in to kar najbolje. Marsikdaj nam namreč manjkata čut in posluš za razvoj te panoge — kar bi morali privzgojiti že otrokom. Potrebujemo namreč več iznajdljivosti, potrpežljivosti, prijaznosti — skratka topline, kar pomeni marsikaj, kar terja (na žalost) več finančnih sredstev. Prav pri tem pa ima lahko veliko vlogo mladinski turizem, na katerega smo pri nas, v veliki želji po razvoju celotnega turizma in v hotenju po pridobivanju čimveč deviz, vse preveč pozabljali ali pa ga puščali ob strani. In prav

Sicer imamo organizacijo — Počitniško zvezo — katere prva dejavnost pomeni prav razvijanje turizma za mlade. V njenem okviru deluje v Sloveniji pet centrov za mladinski turizem (Ljubljana, Kranj, Novo mesto, Celje, Maribor), ki pa nikakor niso v zavirljivem položaju. Ti centri mladim ne morejo ponuditi kaj več od običajnih turističnih agencij, ki jim je seveda prvi cilj dohodek. Danes je edina ugodnost, ki jo nudijo ti centri — regres, pa še ta ugodnost se iz leta v leto postavlja pod vprašaj, ker sredstev zmanjka že pred iztekem leta.

Centri za mladinski turizem bi morali biti v vseh regijah, nuditi pa bi morali mladim čim več: sleherni posameznik ali skupina bi morali najti v takem centru zase primerno ponudbo. To pa pomeni, da bi morali dodobra preučiti učne programe in izdelati široko ponudbo za ekskurzije in izlete, možnosti nočevanja, taborjenja... dokopati se do celotnega sistema popusta.

Okrogla miza: epilog, ki naj razgrne vse naše želje in naloge na tem področju

Treba je torej izpeljati — kljub počitnicam ali pa prav zato — široko javno razpravo, da bi resnično kvalitetno dorekli naše teze, izrazili naše želje in potrebe, da bi skupaj poiskali poti, ki bi nas pripeljale do zelenih rezultatov. Želimo takšno javno razpravo, v katero bi se vključili vsi, ki se za mladinski turizem zanimajo,

Letošnji »avnojevci«

pa tudi tisti, ki bi se morali, pa se ne. Dobro bi bilo, če bi zaglodali v to kost tudi mladi po občinskih konferencah ZSMS — predvsem v centrih za preživljanje prostega časa. Javna razprava bo potekala do jeseni, ko se bodo na okrogli mizi strnile vse naše želje, definirale naj bi se naloge na tem področju in določili bi tudi konkretne nosilce in roke za izvršitev teh nalog.

je pozdravil nekdanji udeleženec tega zgodovinskega pohoda tov. Marijan Brecelj. Predal nam je prapor mladih pohodnikov Slovenije in podali smo se na pot. Naša 14-dnevna pot je bila precej razgibana. Del poti smo se vozili, nekaj pa tudi prehodili — prek 220 km.

Največji poudarek smo dali zgodovinskemu objektom in njihovi pomembnosti. Skozi ves pohod se je vila nit prijateljstva in razumevanja. Najbolj so nas razveseljevali domačini, ki so nas povsod prijetno sprejemali.

Ogledali smo si vrsto muzejev, od katerih je vsekakor izstopal muzej v mestecu Jajcu.

Vreme nam je bilo naklonjeno, poznala pa se je tudi fizična pripravljenost posameznikov, ki je bila tokrat zadovoljiva. Ob zaključku svojega kratkega poročila bi želel poudariti le še to, da je imel ta pohod širši pomen in je bil obenem za mlade manjša politična šola, saj smo imeli tudi vrsto predavanj. Vsekakor pa je bil pečat tega pohoda prijateljstvo in sodelovanje.

Beno Kotnik

13. POHOD AVNOJ 1983

Dne 2. 7. 1983 se je pričel tradicionalni 13. jubilejni pohod AVNOJ 83. Jubilejni zato, ker je ravno letos minilo 40 let, odkar je naša SLOVENSKA DELEGACIJA odšla na svojo in našo zgodovinsko pot.

Že trinajstič po vrsti so se zbrali mladi iz vse Slovenije, da v počastitev naših

ustvarjalcev domovine prehodijo njihovo pot v miru. Tudi naša OK ZSMS občine Ravne je za ta pohod določila dva predstavnika — Bena Kotnika iz železarne Ravne in Slavka Bezjaka iz rudnika Mežica.

2. julija se je pričel svečani pohod mladih Slovenije. Že na samem začetku nas

Odhod na delovišče

OD TU IN TAM

Ob dnevu graničarjev je bilo povsod slovesno ter svečano. Predstavniki družbenega in političnega življenja ter Zveze rezervnih vojaških starešin so obiskali čuvarje naših meja ter jim čestitali za njihov praznik. Mladi v železarni smo zadolženi za karavlo na Sonjaku in tako, kot je navada ob praznikih, smo jih obiskali tudi tokrat. Deležni smo bili izredno gostoljubnega sprejema ter pogovora z njimi, predstavili so nam svoje delo, kako preživljajo prosti čas. Z graničarji smo se pomerili še v nekaterih športnih panogah ter se dogovorili o nadaljnjem sodelovanju v prihodnje. Vojaki bodo tako v kratkem gosti železarne, kjer si bodo ogledali del proizvodnje ter se seznanili s samoupravnim in po-

Zastava se bo spustila

litičnim življenjem ter organiziranostjo tega v železarni.

*

V Mavrovem v Makedoniji bo od 21. do 23. septembra potekalo srečanje mladih jugoslovanskih železarn. Gostitelji srečanja so tokrat mladi železarne Skopje. Vsi udeleženci se bodo pomerili v športnih panogah, pa v kviz tekmovanju ter kulturnem programu. Iz slovenskih železarn se bo srečanja udeležilo 50 mladih, to pa jim bo hkrati tudi nagrada in vzpodbuda za njihovo delo v ZSMS.

V septembru se bo ponovno pričelo med mladimi v železarni razgibano življenje na vseh področjih. Po dopustniškem zatišju bodo mladi začeli urejati in čistiti okolico reke Meže skozi železarno, z mladimi iz rudnika Mežica se pripravljajo na športno srečanje, prav tako pa bo še tekmovanje v pesmi, besedi in spretnosti pod geslom »Tito-revolucija-mir«. Mladi se bodo vključili v vse aktivnosti, ki potekajo, skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami železarn.

S. J.

Važno je biti optimist

Meseca julij in avgust sta bila take sorte, da sta tu in tam pošteno zakurila naš organizem in nam je od pasje vročine v potokih lilo po vsem telesu iz vseh por in odprtih, ki jih premoremo. Drugič spet nas je prezeblo kot cucke in smo šklepetali z zobmi, da nas je bilo mogoče že na daleč slišati. Pravijo sicer, da sta oba navedena meseca dopustniška, pa vendar na osnovi velespoštovanih gospodarskih bacilov, katerim menda ni znana terapija, tega ne bi smeli trditi. Še posebej bodo to lahko rekli tisti, ki so si kljub številnim Milkinih darilom privoščili morje in so se vrnili domov finančno impotentni, pa čeprav velja to le za večne garače — t. i. delovno ljudstvo, ki so molzne krave tako ali tako skozi celo leto in ne samo v mesecih juliju in avgustu.

Če pomisliš, sta bila oba meseca vsebinsko izredno pestra, saj so že v mesecu juliju močno eksplodirale cene in okužile ljudi. In tako bi bilo nujno misliti na to, da se v vse medicinske »bukve« označi kot najvažnejši vzrok mehčanja možganov neverjetna eksplozija cen. Kar smilijo se mi tisti, ki so vendarle uspeli priti na morje,

pa jih je potem kakšna meduza opekla v siromačka (mislim na moški spol) in so si ženske morale kljub sezoni toplesa skrbno zaščititi svoje inačice.

Še nekako najbolj pretresljiv pa je bil prav gotovo nogometni prestopni rok, kjer so si kljub opozorilom, da je treba varčevati, spet delili stare (na srečo še stare) milijarde in stanovanja, seveda opremljena, ne da bi bilo za opremo le-teh dajati posebne dinarje, imenovane dinarji deviznega izvora.

Kulturnega področja se je bolje ogniti, saj bi natančno lahko opredelili nesrečnike, ki so srčno upali, da si bodo na TV po napornem delavniku razvedrili svoje utrujene možgane, pa so morali reveži prenašati »govorne« oddaje, ki menda bistrjo dušo in jo »bogati«. Pravzaprav pa si bi lahko že zdavnaj optimistično rekli, da če že moramo jesti polento in piti kavo iz časov naših babic, zakaj potemtakem ne bi gledali filmov, ki so jih gledali naši dedki. Nerazumljivo se zdi, da kljub barvnim televizorjem še vedno vse vidimo črno-belo.

In nazadnje bo vendarle še najbolje prestopiti prag kakšne kapelice in na koncu

molitve očenaša reči: »In odpusti nam naše dolgove!«

Če si pa optimist, boš dočakal tudi to, da bo oče morda res odpustil tudi dolgove, čeprav ...

Saša

Demokratizacija odnosov v ZSMJ

Posvet predsednikov in sekretarjev občinskih konferenc ZSMS, ki je bil v Ljubljani, je dal vsem nam možnost, da se že v začetku javne razprave o demokratizaciji odnosov v Zvezi socialistične mladine Jugoslavije pogovorimo o uresničevanju frontnosti v ZSMS in drugih nalogah, ki smo si jih zastavili na kongresu.

Spregovorili smo o kopici problemov, ki se v naši organizaciji pojavljajo. Zelo pomembno pa je, kako se bomo organizirali za čim širšo razpravo, ki bo trajala še ves september. Nikakor ne razmišljajmo na glas, temveč oblikujmo ocene o storjenem, še bolj pomembno pa je, da spregovorimo kritično o tej naši organizaciji, ne le v osnovnih organizacijah ZSMS, temveč nasploh vsi mladi, če smo organizirani ali pa ne.

Dajmo možnost tudi tistim mladim ljudem, ki se iz najrazličnejših razlogov ne vključujejo v delo ZSMS, vzpodbudimo jih, da nam povedo, kaj o tej ZSMS mislijo.

MISLI

Tudi geniji so zmotljivi, sicer bi bili bogovi.

*

Če ti je obraz všeč, postane človek dober, še preden se tega zave.

*

Treba je znati izgubiti eno polovico življenja, da bi dobro izkoristil drugo.

Mali zidar

Delavci o tem in onem

V juniju smo v železarni začeli z javno-mnenjsko raziskavo, ki ima namen osvetliti problematiko informiranja v naši delovni organizaciji. Obdelava je še v teku, izpisali pa smo mnenja in komentarje tistih anketiranih delavcev, ki so se potrudili in jih zapislali (izpisana so iz 368 anketnih vprašalnikov). Pogosto so to mnenja posameznikov in nimajo širše veljave; gre pa za naše sodelavce, ki nas njihovi pogledi prav gotovo zanimajo in vzpodbujajo k razmišljanju.

PROBLEMI V TOZDU

Vprašali smo, kateri problem v tozdu je najbolj pereč in v nadaljnjem skušali izvedeti, kje in kako smo o njih informirani. Dobilni smo naslednje izjave:

Delovni čas (10); osebni dohodek (63); preskrbljenost (22); slabi medsebojni odnosi (21); slaba organizacija dela (13); nagrajevanje po delu (12); slaba delovna disciplina (7); zaostajanje pod planom proizvodnje (11); slabi stroji — delovno orodje (16); kabinska problematika — neustrezna struktura delavcev (31); neprimerni prostori (31); in garderoba (8); slaba družbena prehrana (8); škart (3); slaba informiranost (6); težki delovni pogoji (8); padanje standarda; občutek nemoči delavca, slabo zanimanje za delo (2); mala produktivnost na višjih mestih; slaba dejavnost DPO (ZK) in sodelovanje vodilnih kadrov z DPO; preobširna in nepozno dostavljena gradiva; beneficirana delovna doba (2); forumsko delo sindikata; neobveščeno o delu organov upravljanja; socialna varnost (2); invalidska problematika; poslovni rezultati (5); nadurno delo; dobavni roki; uvoz rezervnih delov in reprodukcijskega materiala (2); dogovarjanje; neaktivnost na zborih delavcev; zaposlovanje strokovno usposobljene mladine; adjustaža; bolniški izostanki (3); preveč administracije (4); delo na štiri izmene (2); samoupravljanje; slaba povezanost med delavci in vodilnimi kadri (3); alkoholizem; neurejeno okolje (2); precejšen ostanek akumulacije; prezračevanje proizvodnih prostorov (2); slabo vodstvo; izgradnja nove tesarske delavnice; izvoz; dopust (2); pomanjkanje naročil (2); nizke cene proizvodov; preveč sestankov; visoke norme (2); lokacijska razmestitev oddelkov po železarni; investicije naj bodo koristne; pomanjkanje čistil.

— KAJ NAS TARE V BIVALNIH OKOLJIH

O težavah v krajevnih skupnostih so anketiranci navajali:

Nezadostna preskrba z osnovnimi življenjskimi potrebščinami (42); neurejene ceste in prevoz (56); ni trgovine (9); varstvo otrok (32); ni trafike (10); zaposlovanje (3); neurejenost okolja (24); slaba obveščeno (12); otroška igrišča (12); stanovanjski problem (8); telefonska napeljava (8); nezainteresiranost ljudi za probleme (4); premalo denarja (6); ni športnih igrišč (6); plinovod; ni telefonske govorilnice (4); kulturni dom (4); neurejenost igrišč (4); prehod za pešce; slaba komunikacija (3); urbanistični načrt gradnje naselja (2); nova pošta; krajevni samoprispevek; preambiciozni programi; razsvetljava (2); vodovod (2); parkirišče (4); neredno odvažanje smeti; hrup; dim; preveč administracije; ureditev avtobusne postaje (6); šola; revščina; kopalnice; ogrevanje — centralna

kurjava; individualne gradnje (2); slab TV sprejem; premalo kulturnih dogodkov (2); gluha ušesa občinskih organov in SKIS; neorganiziranost delegatov SIS; delo z mladino (2); slaba udeležba na zborih krajanov; delegatski sistem; slabo sodelovanje na relacijski hišni sveti — SIS (KS); ni prostora za sestanke; ureditev hudournika po celem naselju (2); zagotoviti uspešno delo potrošniškega sveta; slabe gostinske usluge.

O INFORMATIVNEM FUŽINARJU

a) Ocenjevanje našega glasila

IF mi je v glavnem všeč, kar me ne zanima, ne berem; preveč je visoko strokovnih člankov, kar ne pritegne poprečnega delavca; malo je intervjujev z delavci v najtežjih pogojih dela; je premalo življenjski; preveč je športa; pisati o stvarih, ki so koristne in izvedljive; preveč je polemik med posamezniki; več konkretnih odgovorov na vprašanja (2); predstavitev umetnikov amaterjev; preveč člankov od strokovnih služb, premalo od delavcev; članki so enostranski, večkrat celo neresnični; nesmiselni podnaslovi pod fotografijami; članki so preskopi, premalo natančni; preveč pisanja o tozdih, ki niso pomembni (DS); zanimiva je bila rubrika — intervjuji posameznikov s fotografijami; občasni intervjuji z občinskimi možmi; zadnja številka Fužinarja je bila najboljša; dovolj je člankov, če se zanimam zanje.

b) Anketiranci želijo več pisanja v IF:

O delu in življenju delavcev (22); o delovni disciplini (2); o osebnem dohodku (21); o poslovanju drugih delovnih organizacij (18); o izgradnji doma v Portorožu; o delu potrošniškega sveta; o dohodku v KS in občini (8); o aktualnih problemih; več predstavitev tozdvov; o varstvu delavcev (2); o športu (7); o založenosti trgovin; o kulturi; o kadrovske socialni problematiki (5); o doseganju rezultatov z osebno prizadevanostjo posameznikov; o ETS; o delu DPO; o izgraditvah infrastrukture za plačane samoprispevke; o aktivnosti sindikata; o problemih nabave in prodaje (4); o inovacijah in tehniki (4); o delu SKIS in razpolaganju z družbenim denarjem; o doseganju finančnih planov v tozdih; o nabavi surovin in repromaterialov; o čistemu dohodku, o nivoju standarda v SOZD; o neplačanem delu; o javnem mnenju; o organizaciji dela; o dognanjih strokovnih služb; več informacij prek INDOK centra; dodati nekaj humorja in križanko (6); dodati karikature in šale z aktualno vsebino; več člankov o perečih problemih v tozdih (4); več o tem, kje slabo delajo; več poročil o življenju ljudi izven delovnega časa.

KAKŠNE SO OZIROMA NISO NOVICE

a) Mnenja o Novicah

Takšna oblika Novic je najboljša, druge informacije so v IF (5); mislim, da so Novice najcenejše, najbolj popularne in za najširši krog razumljive; stvari se duplirajo v IF in Novicah; odgovori so preveč posplošeni in neobjektivni; nekatera dogajanja zakrivajo; dezinformacije o službenih potovanjih in prihodih na delo ter predčasnih odhodih; Novice so mala osvežitve; Novice naj bodo novice, ki zanimajo delavce, ne pa oblika politične agitacije; pišete le pozitivne stvari; iz-

hajale bi lahko enkrat tedensko; na štiri liste papirja ne bo možno kaj več napisati; ostanejo naj takšne, kot so; Novice so mi všeč, ker so kratke in jedrnat.

b) Več objav:

O vseh mogočih informacijah v skrajšani obliki (4); o osebnem prispevku; o delu DPO (2); o likvidnosti DO; o standardu; o preskrbi (6); o športu; o normah in osebnem dohodku; o poslovnih rezultatih (8); o raznih prireditvah (2); o delu v TOZD in KS (5); o boljši zavzetosti za delo; o delovni disciplini; o gibanju OD v Jugoslaviji; o odpiranju novih delovnih mest; o OD; o inovacijah; o zamujanju na delo; o zdravstvenem stanju delavcev; več o delu potrošniškega sveta in DS; o izgradnji počitniškega doma v Portorožu; več vesti o KS; o stabilizaciji; o disciplini; obširneje poročati o novih tržiščih, možnostih in navedbe konkretnih rezultatov predvsem v izvozu na konvertibilna tržišča (2).

Razglasna postaja

Radio je gotovo najbolj razširjeno sredstvo javnega obveščanja in bi tudi v naši DO moral odigrati svojo vlogo. Težave so tudi tehnične narave. Mnenja nekaterih, ki jih je tokrat manj, so naslednja:

Ne slišimo razglasne postaje (4); informativne oddaje so preskope; ozvočenje je zelo nerodno nameščeno, tako, da se ga bolj malo poslužujemo; ozvočenje je slabo zaradi strojev (6); slišim le na malici, a še to redkokdaj; so nezanimive in neaktualne; odgovorne osebe naj popravijo postajo; kadar jo slišimo, je tako razglasna, da ne slišimo, za kaj gre; v času malice vsako pomembno novico jasno in večkrat objaviti; izbor pesmi je v redu, pogre-

šam več humorja; nerazumljiv govor — slab govornik; slišimo jih samo, kadar smo dopoldan v službi; v TRO ni razglasne postaje; vesti sploh ni, ker se predvaja sama glasba; več vesti o življenjski preskrbi; čas objavljanja ni primeren.

OGLASNE DESKE — PLAKATI

a) Ali pritegnejo vašo pozornost?

Anketiranci so zapisali:

Biti bi morali bolj pestri — upadljivi; včasih, če so zanimivi; ne, ker te podatke zvem iz Novic; navadno dobim rezultate poslovanja že z ustreznimi gradivi; najti je treba še druge oblike (2); ko gledam nedosežene plane produktivnosti, se bojim brezposelnosti; so zelo slabo urejeni; rezultati poslovanja naj bi bili bolj enostavno podani, ker je same številke bolj težko razumeti; treba je objaviti mesečne finančne rezultate TOZD; ta način obveščanja ne bo prinesel vidnih rezultatov; ne ker so na neprimernih mestih; pravljice so za male otroke; informacije so včasih že zastarele; obveščanje je v redu, le gospodarjenje je slabo; biti morajo bolj slikoviti in duhoviti; poslovni rezultati naj bi pravočasno prihajali med delavce.

b) Nekateri želijo več objav na oglasnih deskah:

o rekreaciji (3); o sklepih samoupravnih organov in DPO (2); o kulturi (7); o preskrbi; o KS; o rezultatih dela v TOZD (7); o poslovnih rezultatih (6); o zastojih; o delu občine Ravne; o kvaliteti in nagrajenosti dela; o planih (2); o reševanju proizvodnih problemov.

Klanci

Nastop

PANOJI

To obliko obveščanja je komentiral ožji krog anketirancev.

Se preredko uporablja; navadno ne piše kaj dobrega za današnji čas; pregledam le naslove, s podrobnostmi se seznanim že prej; naj ne bi bili ob izhodu iz ZR (3); ni panoja pri izhodu na železniški postaji; podatke lahko dobim kje drugje, ne pa na poti domov; sramota, da so panoji pred vhom v ZR (zaradi drugih ljudi); panoji ob ZR niso primerni zaradi drugih ljudi; sramota za ZR, informirati se da tudi bolj učinkovito; so preveč vsiljivi; panoji pri vratariju nas nervirajo in razburjajo; panoji so nepotrebni in nezaželeni; te metode so preživele celo na Kitajskem in me pri nas zelo motijo.

DOPISOVANJE V IF

Da je to še trd oreh, kažejo tudi naslednje izjave:

Trenutno imam za to premalo časa, v bodoče pa bi morda kdaj napisala članek o problemih, ki nas tarejo; premalo poznam dejansko stanje, tudi časa ni dovolj; pisati bi bilo treba pozitivne in negativne stvari; bi, če bi bila zagotovljena anonimnost, razen za uredništvo; sem, pa sem imel veliko nevspečnosti; nimam časa (4); dopisovanje zahteva točne in utemeljene podatke, zato ni lahko; nisem sposoben; vsak človek je za nekaj; bi, če bi objavili v celoti vse, kar bi napisal (2); piše se mnogo, malo pa dela; nimam talenta; za objavo dajem samo to, kar se tiče mojega dela, sicer pa tudi konstruktivna kritika ni vedno dobrodošla.

O OBVEŠČANJU NASPLOH

Mislím, da smo o vsem, kar se dogaja znotraj ZR, dovolj obveščeni, če se le zanimamo; uvedba krožne pošte tudi drugje; bolj urejene oglasne deske, malo manj sestankovanja in papirja, pa več discipline na vodilnih mestih; o gibanju kadrov in planiranju kadrovske politike v srednjeročnem

programu po tozdih; zapiski so pogosto zelo skrčeni; zbori del. skupine so prekratki, zato manjka časa za diskusijo; informacij je dovolj, a se ljudje ne zanimajo; pogrešam resnične in poštene podatke (2); vedno se obravnava po določenem vrstnem redu, za drugo pa ne ostane časa ali pa se odlaga v nedogled; bolj razumljive in krajše obrazložitve samoupravnih splošnih aktov; razviti razglasno postajo; razna predavanja, ki bi bila razumljiva za vsakega delavca (2); več razprav, kako bi bolj pošteno vrednotili osebni pri-spevek delavcev.

INORMIRANOST NA SESTANKIH SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN

Preveč se razpravlja o bolniških izostankih, to je stvar zdravnikov, ki bolniško predpišejo; več o odgovornosti, ki je žal samo na papirju in v kuvertah, premalo pa v delu; premalo o delu skupščine občine Ravne; spremljajoči tozdi premalo razpravljajo na skupinah; sindikat se premalo zavzema za delavce in se ne bori proti višnji cen ter nižanju standarda delavcem; le malokdaj se sestanejo na lastno pobudo, ampak le na direktivo, ki pride z »vrha«; več o odgovornosti za

izmeček; porazna je disciplina; manjka obveščanje o proizvodnih kazalcih in o metodah nagrajevanja.

ZBORI DELAVCEV IN OBVEŠČENOST

Informacije so včasih zelo dobro pripravljene, a na žalost takrat, kadar je nekdo zares zainteresiran, da se stvar sprejme; včasih so informacije razumljive, včasih pa ne; sklene se eno, naredi pa drugo — v škodo delavcev; neuspeli referendum naj se ne ponavljajo; planiranje ni v dosegljivih mejah, je neredno; stanovajska politika, informacije niso dovolj pogoste; delavci so pozorni samo na večji OD, ne pa, da bi boljše delali; pogosto so informacije nerazumljive zaradi učnega izražanja; gradiva često prihajajo nepozno; ne upoštevajo se želje delavcev, na zborih dobivajo le direktive; več sodelovanja z občinskimi organi pri preskrbi z osnovnimi življenjskimi potrebščinami (2); statuti, pravilniki so preveč zapleteni in nam nerazumljivi (2); sistem delitve OD je preveč zapleten; govorimo le o pozitivnih stvareh; premalo o problemih posameznega oddelka; premalo časa imamo za razmišljanje.

Samo Šavc

Kako gospodarijo pri sosedih

Delovna organizacija Koroški zdravstveni dom s svojimi tozdi v Dravogradu, Radljah, Slovenj Gradcu in na Ravnah na Koroškem dosega vzpodbudne rezultate v stabilizacijskih prizadevanjih. Povsod pa so neke razumne meje, prek katerih pri varčevanju ne bodo mogli.

Notranje rezerve

S stabilizacijskimi plani se ubadajo od leta 1976 v skladu z letnimi priporočili. Nekaj let je bilo »moderno« varčevati z dnevnicami, potnimi stroški in reprezentanco, šele v zadnjem času je v naši družbi prevladalo spoznanje, da

je stabilizacija drugje. Pri tristotih starih tisočakah planirane reprezentance, kot jo imajo na Ravnah, se ne da privarčevati milijarde.

Porabo materialov omejujejo, kar se da, vendar je rast cen le previsoka in vedno ponovno izniči prizadevanja. Uspešno so znižali izdatke za dežurstvo in nadure, ki znaša v KZD leta 1981 7,5%, leta 1982 pa le še 6,2%. Stabilizacijski plan predvideva le še 5% mase v te namene, v tozdu ZD Ravne pa le 3,6%.

V delovni skupnosti so od leta 1978 do sedaj zmanjšali število zaposlenih. Delež celotnega prihodka, ki ga tozdi

odvajajo za delovno skupnost, pa se je krepko zmanjšal od leta 1977, ko je znašal 11—14%, na 6,6—7,8% v letu 1982.

Najcenejši so...

Drugo področje varčevanja, ki ga skozi programe narekujejo občinske zdravstvene skupnosti, so izdatki za zdravila, prevozi z reševalnimi vozili, pa pošiljanje v bolnišnico in k specialinom. V Sloveniji ugotavljajo, da na Ravnah še preveč hodimo k specialinom in se preveč vozimo z reševalnimi avtomobili, pri porabi zdravil pa smo najcenejši. V letu 1982 je bila povprečna vrednost recepta v SRS 131 din, na Ravnah pa le 106 din. Ali podatek, da je zdravnik povprečno v Sloveniji predpisal zdravil za 79,5 starih milijonov, v delovni organizaciji Koroški zdravstveni dom pa za 52 starih milijonov letno. V Koroškem zdravstvenem domu ugotavljajo, da na tem področju ne bodo smeli še bolj varčevati, če bodo hoteli nuditi zavarovancem kvalitetno zdravstveno varstvo.

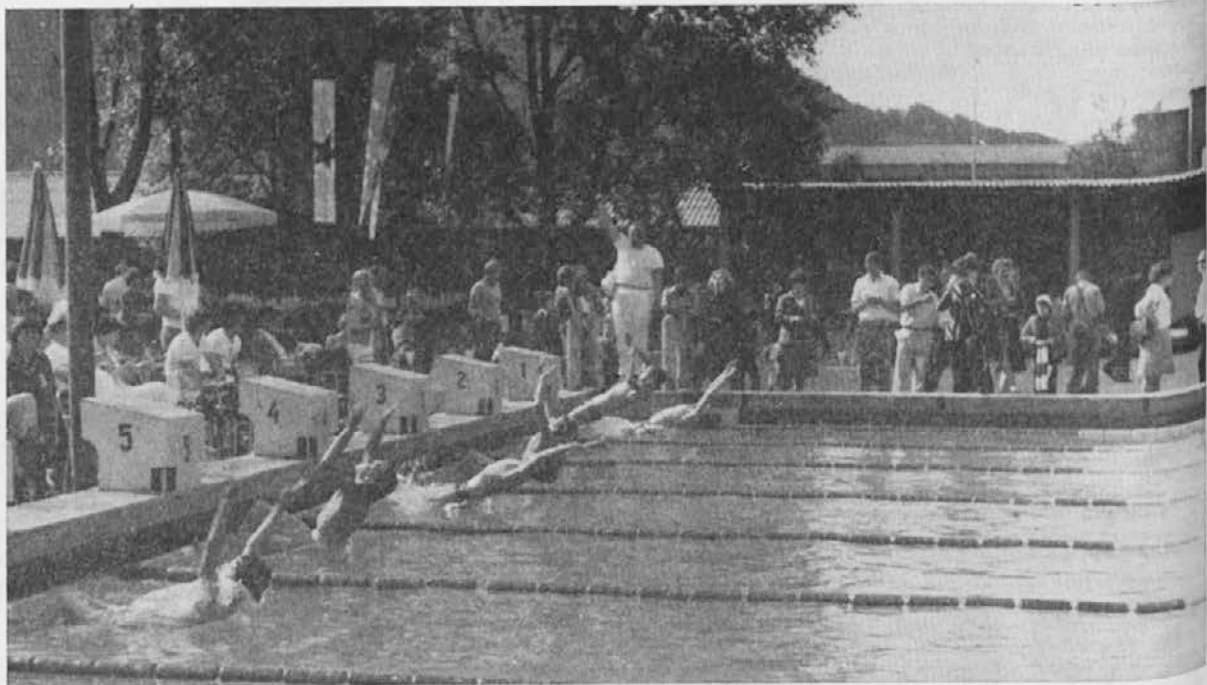
Sicer pa je zdravstveno stanje zadnja leta na Ravnah v primerjavi z republiškimi kazalci ugodno. Splošna umrljivost dojenčkov je na Ravnah nižja od republiške, odsotnost z dela (stalež) prav tako (medtem ko je bilo še leta 1981 obratno), nadalje je republiško poprečje 2,2 obolenja na zavarovanca letno, na Ravnah pa znaša nekaj čez 1,6.

Na področju preventivne zdravstvene dejavnosti so med najboljšimi v republiki, tako pri številu storitev kot po uspehih, kar se posebno odraža pri umrljivosti dojenčkov in zdravstvenem stanju mladine.

Le četrtnina denarja za osnovno zdravstvo

Vsi vemo, da izločimo kar lep delež denarja za zdravstvo, manj pa vemo, da dobi osnovno zdravstvo v občini le okrog četrtnino vsega denarja. Ostalo gre za bolnišnice, zdravila, denarna nadomestila in druge odhodke. Za količino denarja se dogovorijo že ob začetku leta — ta omejena sredstva pa ustvarijo situacijo, v kateri za več dela ni večjega dohodka, ampak (ob večjih stroških) manjši osebni dohodki.

Poglejmo si, kaj se da narediti za ta denar. Podatki za leto 1982 kažejo, da je bil vsak občan ravenske občine 6,7-krat v splošnih ambulantah oz. je imel hišni obisk, zobne ambulante pa

Start

Kmalu bo jesen

je obiskalo 26.600 odraslih oseb in 18.700 šolarjev, kjer so dobili okrog 30.000 zalivk in 3700 protetičnih izdelkov; pa še prek 6300 patronažnih obiskov, 4600 babiških, 4100 obiskov nega na domu, 275.000 storitev v laboratorijih, 43.000 storitev v fizioterapiji, 35.000 storitev na rentgenu itd.

Ko so retrogradno izračunali, koliko denarja od planiranih sredstev pripada zdravljenju na zavarovanca, so dobili skromno številko: 176 starih tisočakov na enega v splošnem zdravstvu in še 62 tisočakov na zavarovanca v zobozdravstvu. Hitra računica pokaže, koliko predstavlja ta denar. Poglejmo si zobozdravstvo! Samo kovina za eno kronico iz poceni materiala (2 g kovine) stane 88 starih tisočakov, kaj pa ostali materiali in delo ljudi... Ali drugače: za eno zobno prevleko se porabi denarja za 3—4 zavarovance, za mostiček pa za 15—20 ljudi. Torej določeno število ljudi ne bi smelo priti po kakršnekoli usluge. Te milijarde, ki jih dobi Koroški zdravstveni dom, torej niso tako velike. Za letos so pričneli Koroškemu zdravstvenemu domu porast materialnih stroškov za 20%, kar pa pri visoki inflaciji ni dovolj. Kakršnokoli širjenje dejavnosti ne bo možno. Za celotno zdravstveno varstvo je bilo lani porabljen 6900 din na zavarovanca, v Sloveniji pa povprečno 7900 din, kar je precej več. Torej so res poceni. En dan zdravljenja v bolnišnici pa stane od 2000 navzgor — včasih tudi star milijon.

Kadri, OD, regresiranje...

V delovni organizaciji Koroški zdravstveni dom združuje delo 445 delavcev, od teh pa skoraj 200 v ravenskem tozdu, kjer dela 30 zdravnikov (6 v obratni ambulanti) in 14 zobozdravnikov (štiri v šolskih ambulantah). Kljub močni kadrovski politiki še vedno potrebujejo zobozdravnike. Priseljenci radi fluktuirajo, domačini pa se praktično ne odločajo za študij stomatologije. Nekaj splošnih zdravnikov,

ki niso njihovi štipendisti, brez novih kapacitet ne bodo mogli zaposliti, ravno tako medicinskih sester. Kar pa zadeva dodatne specialiste, po domeni delitve dela ne spadajo v splošno zdravstvo in bi morale zanje poskrbeti bolnišnice na svojih oddelkih.

Za osebne dohodke porabijo v delovni organizaciji Koroški zdravstveni dom 45—50% celotnega prihodka. Čisti OD na zaposlenega v preteklem letu za vse oblike dela (tudi dežurstva) je v ravenski organizacijski enoti znašal 15.210 din, v prvi polovici letošnjega leta pa 16.500 din. Tako imenovana osnova, računana brez delovne dobe, pa znaša:

— za srednjo medicinsko sestro, zobotehniko 14.000 din

— za višjo medicinsko sestro 16.460 din

— za zdravnika 23.390 din

— za specialista 25.400 din

Regres za letni dopust znaša 2500 din, starši, ki so upravičeni na otroški dodatek, prejmejo še nekaj zraven, ostali otroci pa regresa ne prejmejo. Počitniškega doma ne premorejo, pomagajo si s šestimi počitniškimi prikolicami, ki so last temeljnih organizacij. Celotne stroške letoviščarji krijejo sami, tudi del amortizacije.

Ta zapis je nastal po pogovoru z direktorjem delovne organizacije Koroški zdravstveni dom, specialistom socialne medicine Francem Ivartnikom.

Samo Šavc

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

6803 Bošnjakovič R., Redukcija buke 1981.

6804 Kavčič B., Samoupravna organizacija dela 1982.

6805 Samoupravljanje — put oslobodjanja rada 1981.

6806 Berden A., Družbenolastninska in premoženjska razmerja 1982.

6807 Dugi Z., Lovreček I., Osnove kemijskega računanja 1973.

6808 Biškup J., Osnove javnog komuniciranja 1981.

6809 Herak J., Repetitorij opče i organske kemije 1980.

6810 Aristarko G., Istorija filmskih teorija 1974.

6811 Imami Petrit, Filmski scenario u teoriji i praksi 1978.

6812 Hulke Malcolm, Pisanje za televiziju 1978.

6813 Špärer Z., Uh, ta matematika 1977.

6814 Adler Irving, Matematika od zlatnog reza do nauke o skupovima 1974.

3587/550 Rak I., Legat J., Vpliv raznih tehnologij na lomno žilavost 1981.

3587/551 Legat J., Določevanje lomne žilavosti z ustreznimi programi 1980.

6815 Gusel L., Zunanjetrgovinski sistem Jugoslavije 1982.

6816 Nikolič G., Pneumatsko upravljanje 1976.

6817 Jovičić M., Dimitrijevič L., Priručnik za konstruisanje alata za obradu deformacijom 1980.

6818 Šolaja V., Alati za obradu lima 1981.

6819 Devedžić B., Obrada metala deformisanjem I II 1981.

6820 Jovičić M., B. Kršljak, Osnove konstrukcija alata i pribora 1968.

6821 Oberšmit E., Kresnik A., Prijenosnici snage 1980.

6822 Prelog V., M. Škerbić, J. Kralj, Ekonomika organizacij združenega dela 1981.

6823 Uvod u mehaniku loma i konstruisanje sa sigurnošću od loma 1980.

6824 Rus V., L. Sočan, S. Možina, Japonska od posnemanja do izvornosti 1982.

6825 Romić S., Ljuskaste konstrukcije 1980.

6826 Petrešin E., Vodovodni sistemi 1980.

6827 Bratkovič F., Metode programiranja 1982.

6828 Vodovnik L., S. Reberšek, Dinamika sistemov 1981.

6829 Virant J., Zanesljivost računalniških sistemov 1981.

6830 Matko D., Zupančič B., Računalniški sistemi v vodenju procesov 1981.

6831 Duretić S., Ugovor o izgradnji investicionih objekata.

6832 Queneau R., Vaje v slogu 1981. 3587/551 Wohinz J., J. Lamut, Nadaljnja predelava surovega magnetnega koncentrata iz rdečega blata 1982.

6833 Meluzin H., Elektrotehnika na lak način 1982.

6834 Grundler D., Uvod u mikroprocesore 1982.

6835 Družba, znanost, tehnologija 1982.

6836 Ribarič M., Ribičič C., Kardeljeva zamisel družbenoekonomskega in družbenopolitičnega sistema 1982.

6837 Jurman B., Človek in delo 1981.

6838 Hrnčič S., Verifikacija uporabnosti metodike Železarnice Ravne 1981.

6839 Ferik S., Sredstvo in oprema za osebno varstvo pri delu kot ukrep za varno delo v DO ŽR 1981.

6840 Stern I., Merjenje notranjih napetosti toplotno obdelanih jekel z uklonom rentgenske svetlobe 1981.

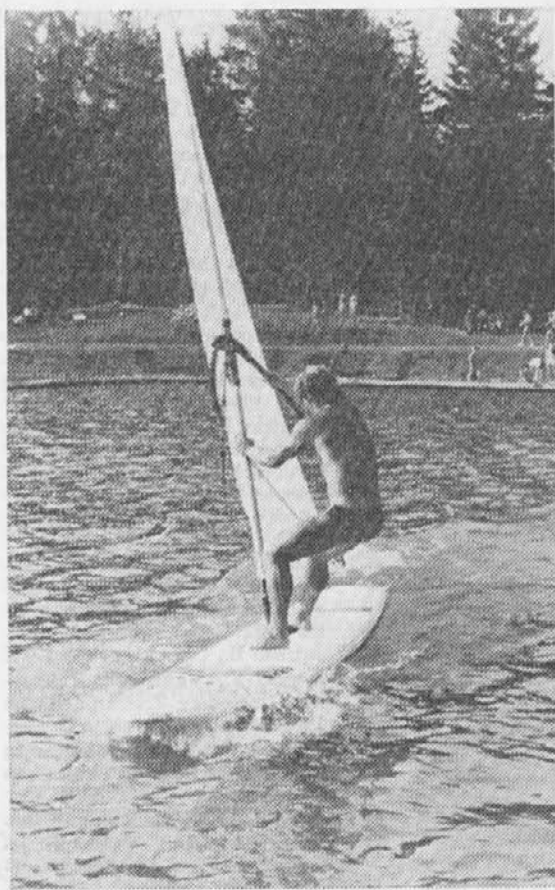
- 6841 Demšar M., Vpliv sestave in strukture ventilskih jekel na 0.2 mejo in ostale meh. last. pri povišani temp. 1981.
- 6842 Camlek A., Detekcijski in korelacijski kodir 1982.
- 6843 Sheingold D. H., Transducer interfacing Handbook 1980.
- 3587/553 Bačić N., Ognjevarni materiali v jeklarstvu 1982.
- 6844 Wisserhof E., Düwel G., Energieinsparung, Wärmeschutz und Heizung 1978.
- 6845 Huč S., Poskus analize uspešnosti poslovanja TOZD vzmetar na v sest. del. org. ŽR 1982.
- 6846 Špiler F., Standardizacija v OZD. Cilji — dejavnosti — vplivi — organiziranje 1982.
- 3587/554 Wohinz J., S. Rozman, V. Prešern, Polindustrijski in industrijski poskusi izdelave sintetičnih peletov T-13 iz jedavca Ravnaja 1982.
- 3587/555 Jager R., Rozman S., Maverič I., Raziskava možnosti koncentracije domače manganove rude za baterije in elektrode 1982.
- 3587/556 Debelak M., Livni in izolacijski praški I. del. 1982.
- 6847 Pantič D., J. S. Pešič, Elektronski merni instrumenti 1982.
- 6848 Pantič D. A., J. S. Pešič, Priručnik za digitalnih integriranih kola 1982.
- 6849 Pantič D. M., J. S. Pešič, Priručnik za linearnih integriranih kola 1981.
- 6850 Dobi Đ., Odredjivanje lomne žilavosti nekkih domačih legiranih čelika 1978.
- 6851 Dobi Đ., Utjecaj temperature puštanja čelika za poboljšanje na mehaničku otpornost 1982.
- 3587/557 Seljak Z., Raziskava obdelovalnosti jekel 1982.
- 6852 Krese S., Metodologija obdelave tehnične dokumentacije pri izvedbi in predaji — Smernice 1981.
- 6853 Ivanovič B., Teorijska statistika 1979.
- 6854 Petrič J., Kojič Z., Šarenac L., Operaciona istraživanja 1980.
- 6855 Tomovič R., Vukobratovič M., Rakič R., Uvod u nelinearne sisteme automatskog upravljanja 1974.
- 6856 Petrič J. J., Nelinearno programiranje 1979.
- 6857 Martič L., Nelinearno programiranje 1973.
- 6858 Limič N., Pašagič, Rujak Č., Linearno i nelinearno programiranje 1978.
- 5859 Serdar V., Uvod u statistiku 1981.
- 6860 Recknagel/Sprenger, Priručnik za grejanje + klimatizaciju 1982.

SKRČENI PROGRAMI SISOV

Kljub temu da samoupravne interesne skupnosti s področja družbenih dejavnosti v ravenski občini v prvem polletju niso poslovale z izgubo (poslovale so na robu rentabilnosti), in da so že pred časom v svoje srednjeročne programe zapisale, da ne bodo uvajale novih programov in dejavnosti, so potrebe po storitvah družbenih dejavnosti še vedno večje od njihovih možnosti, so

poudarili na 10. seji občinskega komiteja za družbene dejavnosti in občo upravo občine Ravne na Koroškem.

Čeprav v ravenski občini zaradi trenutne situacije v sisih še ni treba biti plat zvona, saj, kot so poudarili na seji, doslej še ni bilo treba uvesti posebnih administrativnih ukrepov, so se dogovorili za takojšnjo realizacijo postopka o izvajanju neposredne

Deskanje
na Ivarčkem

IZ GRADIVA INDOK CENTRA

PROBLEMI S PREHRANO SREDNJEŠOLSKE MLADINE

Medtem ko je prehrana predšolskih in osnovnošolskih otrok zadovoljivo urejena, ni rešeno financiranje šolske prehrane srednješolcev. Občinska skupnost socialnega varstva Ravne zato predlaga ustanovitev občinske komisije za prehrano otrok in mladine.

NOV ODBOR ZA INVENTIVNO DEJAVNOST

Pri občinskem svetu ZSS Ravne so ustanovili odbor za inventivno dejavnost, ki bo z navetji, kako urediti inovatorstvo po organizacijski plati, kako samoupravno-normativno oblikovati akte, nagrajevanje inovatorjev in podobno, pomagal k hitrejšemu razvoju te dejavnosti.

ZASKRBLJUJOČE RAZMERE V DO KOROŠKI KINEMATOGRAFI PREVALJE

Ker osnovna dejavnost (predvajanje filmov) ne pokriva vseh stroškov, bodo zmanjšali število predstav. Polovica delavcev zaradi nizkih OD prejema varstveni dodatek. Dodatne težave povzročajo zahteva za odcepitev Kinematografov Slovenj Gradec, kar bi zmanjšalo celotni dohodek DO.

POVEČANJE DENARNE POMOČI

S predlagano spremembo finančnega načrta se spremeni višina solidarnostnih sredstev. Tako bo od 1. 9. 1983 znašala denarna pomoč kot edini vir preživljanja 5.300 din (prej 4.650), kot dopolnilni vir se bo povečala na 2.750 din.

STABILIZACIJSKI UKREPI V DRUŽBENIH DEJAVNOSTIH

Gospodarski položaj družbenih dejavnosti je kljub relativno velikim sredstvom neugoden. Delavci v tozilih družbenih dejavnosti morajo prevzeti vso odgovornost za oblikovane predloge in njihovo uresničevanje. Predlogi začasno zmanjšanje programov v II. polletju bodo v razpravi septembra. Prednostna področja ostajajo socialno skrbstvo, osnovno šolstvo in zdravstvo.

IZVAJANJE ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Občinska zdravstvena skupnost predvideva v I. 1983 enak finančni obseg zdravstvenega varstva, kot je bil realiziran lani. Ob polletju 1983 izkazuje OZS 9.353 tisoč din presežka prihodka, toda ocene odhodkov kažejo, da bodo tudi ti prekoračeni.

MOŽNOST IZVAJANJA PROGRAMA SOCIALNEGA SKRBTVA

Skupnost bi z začrtanimi finančnimi sredstvi pokrivala potrebe, če bi se gospodarjenje odvijalo v okviru resolucijskih usmeritev. Ob padanju realne vrednosti osebnih dohodkov pa se pojavlja povečan pritisk na enkratne in na dopolnilne denarne družbene pomoči.

POVEČEVANJE SOCIALNIH PROBLEMOV

Naraščanje socialnih problemov je odsev razpada tradicionalnih odnosov in vrednot v družini (pogostost razvez, alkoholizem, problemi starejših občanov). Uspešnost boja proti vsem socialnim problemom je odvisna od aktivnosti družbenopolitičnih in družbenih organizacij ter društev.

POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE

V občini Ravne je prek 3490 uvažalcev pokojnin in varstvenega dodatka. Pokojnine so nekoliko nižje od republiškega poprečja.

(Vir: Referalne informacije INDOK centra občine Ravne št. 7/83)

svobodne menjave dela. Tako naj bi do prve polovice septembra sis. v okviru materialnih možnosti ponovno preučili svoje programe in jih prilagodili materialnim možnostim združenega dela. Poudarili so, da lahko marsikaj, kar je neracionalno, brez škode odpade. Zato bodo tudi v Mežiški dolini preučili možnosti za izvajanje skupnih administrativnih in finančnih del v sisih. Knjigovodska dela so že pred časom racionalizirali, saj bodo odslej periodične obračune opravili samo dvakrat letno. Dogovorili so se tudi za prioriteto na področju družbenih dejavnosti. To bodo tudi v prihodnje dali zdravstvu, izobraževanju in socialnemu skrbstvu.

Ker je pred durmi novo šolsko leto, je bilo razumljivo pričakovati, da bodo razpravljalci, ki so bili na seji dokaj delavni in konkretni, največ govorili o težavah, ki so se nakopičile v šolstvu. Menili so, da bodo namreč stabilizacijski ukrepi, ki so sicer nujni, nedvomno najbolj prizadeli obseg celodnevne šole in podaljšane bivanja. Omeniti velja, da je celodnevna osnovna šola v ra-

venski občini »zastonj«, medtem ko morajo starši plačati del stroškov podaljšane bivanja, za kar plačajoči starši upravičeno negodujejo. Kljub različnim mnenjem okrog celodnevne osnovne šole so na seji poudarili, da dokler bo v ravenski občini delovala celodnevna šola, morajo delovati tudi oddelki podaljšane bivanja na osnovnih šolah. Odkrito so spregovorili tudi o tem, da je dogovorjeni osnovni učni program v ravenski občini že precej okleščen in da ga kljub zaostreni gospodarski situaciji skoraj ni mogoče več skrečiti.

Čeprav sodi ravenska občina med razvite, je baje pri dogovorjenem programu (šola v naravi, ekskurzije itd.) okrog 50. mesta v Sloveniji. Da ne bi samo ugotavljali sicer že znane težave, so na seji za premostitev nekaterih v izobraževanju nakazali tudi rešitve. Dogovorili so se, da morata sisa za telesno kulturo in kulturo pomagati financirati programe s svojega področja, ki se sicer izvajajo na šolah.

V razpravi okrog socialne pomoči pa je bilo poudarjeno, da

pri dodeljevanju te včasih nima-
jo pravega pregleda. Saj se men-
da dogaja, da nekatere družine,
ki same ne morejo skrbeti za
svoje otroke, dobijo več socialne
pomoči, kot so je sicer upraviče-
ne dobiti. Zato so se dogovorili,
da mora socialna pomoč otro-
kom prihajati iz enega mesta,
saj bo le tako možna kontrola.
Ker se višina denarne pomoči v

zadnji dohodkovni skupini v letu
1938 ni zvišala, pričakujejo jese-
ni pritisk na enkratne pomoči za
nakup šolskih potrebščin in za
subvencioniranje šolske prehra-
ne. Zategadelj bo potrebno v ok-
viru skrbstva in otroškega var-
stva vsa razpoložljiva sredstva,
ki so še sedaj minimalna, uskla-
jeno porazdeliti med upravičene
prosilce. F. Rotar

Iz naših krajev

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

NAJPESTREJŠI TURISTIČNI TEDEN

V organizaciji turističnega društva je
od 13. do 21. avgusta v Črni potekal
že 28. koroški turistični teden. Pričeli
so ga s krajevnim praznikom, in sicer
z odhodom patrol po poteh Koroškega
bataljona, z odkritjem spominskega
obeležja padlim aktivistom okrajnega
odbora OF Prevalje — v Jedlovčki pla-
nini pod Polavcem, s slavnostno sejo
skupščine krajevne skupnosti Črna ter
s 3. maratonom kralja Matjaža, zvečer
pa s prireditvijo »Le predi, dekle, pre-
di«. Ta tradicionalna prireditev, ki je
bila letos precej spremenjena in mno-
go bolj zanimiva, saj so med prede-
ljem, ki ni bilo tekmovalno, nastopali
pevci, folklorna skupina, domačini pa
so pripovedovali tudi zgodbe o furma-
nih, beračih in rokvnjačih. Prireditve,
ki je potekala na prostem, je v lepem
koroškem narečju vodil Mito Trefalt,
v celoti pa jo je posnela tudi televizija.

Tudi druge prireditve, ki so se vr-
stile ves teden, so bile letos rekordno
obiskane. Omeniti velja sprevod kmeč-
kih voz, s katerimi so koroški kmetje
številnim obiskovalcem predstavili ne-
katere stare, že tudi zamrle in pozab-
ljene koroške običaje. Predvsem pa dve
ljene koroške običaje. Predvsem pa dve
prireditvi, in sicer prijateljsko sreča-

nje in tekmovanje gozdnih delavcev se-
kačev štirih gozdnih gospodarstev iz
Nazarij, Maribora, Celja in Lesne Slo-
venj Gradec ter nastop folklornega an-
sambla kubanskih kozakov iz Sovjetske
zveze, ki so pokazali izvirne in tempe-
ramentne plesne.

KS SENTANEL:

JUBILEJNO SREČANJE KOROŠKIH KMETOV

Kot smo na kratko že poročali, so se
6. avgusta v rekreacijskem centru nad
Sentanelom srečali kmetje iz Mežiške
doline, člani Temeljne organizacije ko-
operantov Gozdarstva Ravne.

TOK Ravne, ki je avgusta praznova-
la 20-letnico organiziranega gospodar-
jenja z gozdovi v kmečki lastnini, dan-
es gospodarji z gozdovi 905 lastnikov
na površini 11.147 hektarov, kar je 52
odstotkov vseh gozdov v ravenski ob-
čini. Lesna zaloga v gozdovih znaša
2.307.147 kubikov, in sicer 92 odstot-
kov iglavcev in osem odstotkov listav-
cev. Poprečni letni prirastek znaša
53.133 kubikov, predpisana letna seč-
nja pa je okrog 45.900 kubikov ali
88 odstotkov prirastka. Neto blagovna
proizvodnja znaša 35.636 kubikov le-
sa, je povedal Jože Logar, direktor to-
ka Gozdarstvo Ravne.

Omeniti velja, da je bilo v minulih
20 letih skupnega dela na trg oddanih
nad 700 tisoč kubikov lesa, v povojnih
letih skupaj pa 1,4 milijona kubikov.
Ves ta prirastek je bil v glavnem v ro-
kah kmetov ravenske občine, ki danes
s 700 motornimi žagami in 400 trak-
torji opravljajo dela v svojih gozdovih.

Precejšen napredek je TOK Gozdar-
stvo Ravne skupaj s kmeti naredila tu-
di pri gradnji sodobnih gozdnih kama-
niskih cest, ki so pogoj za dobro go-
sposodarjenje, kvalitetno in cenejšo pro-
izvodnjo ter za obstoj in razvoj hribov-
skega kmeta. TOK Ravne je doslej v
Mežiški dolini zgradil nad 800 kilome-
trov gozdnih kamionskih cest, od tega
450 kilometrov v zasebnem sektorju.
Vrednost cest, ki jih vzdržujejo cestarji
toka Ravne, znaša okrog 900 milijonov
din. Pri gradnji gozdnih cest so jim po-
magale tudi enote JLA.

Poleg urejanja gozdnih cest pa že
nekaj let teče tudi akcija za napeljavo
telefonov na kmetijah in za razvoj tu-
rizma na njih. Jože Logar je pojasnil,
da so z akcijo opremljanja kmetij s te-
lefoni pričeli pred šestimi leti in so
doslej v sodelovanju s Ptt podjetjem,
enoto Slovenj Gradec, ter vojaki vezi-
sti z javnim telefonskim omrežjem po-
vezali že 158 kmetij. Tako so postavili
nad tri tisoč drogov in napeljali okrog
137 kilometrov telefonskih linij. Da bi
kmetom zagotovili normalen dohodek
na kmetijah, so pred leti pričeli na njih
razvijati tudi kmečki turizem. Z njim
se danes ukvarja že osem kmetij, v bliž-
nji prihodnosti pa naj bi ga s krediti

Srečanje članov TOK gozdarstva Ravne v Sentanelu

omogočili še 86 kmetijam. Ob vsem
tem napredku koroških kmetij, ki je
brez dvoma zgleden primer v Sloveniji,
pa tokovci niso pozabili tudi na zava-
rovanje, saj so polovico domačij že
opremili z ročnimi gasilnimi aparati.
Skupaj s Koroško kmetijsko zadrugo,
Trata-Prevalje, pa se bodo že v prihod-
njem letu angažirali tudi pri opre-
mi kmetij s strelvodni.

KS MEZICA:

NEURJE PONOVO NI PRIZANAŠALO

Kot kaže, letošnje muhasto vreme
nič ne prizanaša Mežičanom, saj je 12.
avgusta nad Mežico ponovno divjalo
neurje, ki je povzročilo nemalo škode,
predvsem pa strahu in nevšečnosti.

Narasla voda, ki je v zelo kratkem
času prestopila hudourniško urejeno
strugo Šumca nad Mežico pri Mariji
Škrubej, je nekaj metrov nižje poplavi-
la stanovanje Juste Grauf. Nekaj ško-
de je narasla voda povzročila tudi
prebivalcem na Podjuniški cesti in v Lenar-
tovi ulici, kjer je voda z gramozom in
z razno drugo navlako povsem zasula
urejeno strugo Encijevoga potoka, ki
teče ob starem mežiškem pokopališču
pod republiško cesto v Mežo. Le hitri
in učinkoviti intervenciji mežiških ga-
silcev in občanom gre zahvala, da za-
radi narasle vode ni bilo še več škode.

»Ob avgustovskem neurju« je po-
udaril Leopold Golobinek, tajnik KS
Mežica, »se je pokazalo, da nekateri
krajani, ki stanujejo višje nad Mežico,
odlagajo razne odpadke kar v strugo
Šumca in drugih potokov. Zato krajev-
na skupnost poziva vse občane, naj te-
ga ne počnejo, saj so prav odpadki
zamašili ozke vodovodne prepuste in
s tem povzročili poplave. Sicer pa si
je komite za SLO in družbeno samoza-
ščito že ogledal strugo Šumca in dru-

gih potokov glede sanacije mest, kjer
večkrat pride do poplav.«

Vedno bolj tudi v tej krajevni skup-
nosti ugotavljajo, da prosilci stanovanj
zaradi visokih stanarin, predvsem pa
zaradi sofinanciranja nočejo v nova
stanovanja. Čeprav je v Mežici kar pre-
cejšnje povpraševanje oziroma potre-
ba po stanovanjih, sta dve družinski
stanovanji v novem naselju pri Narod-
nem domu že nekaj časa prazni.

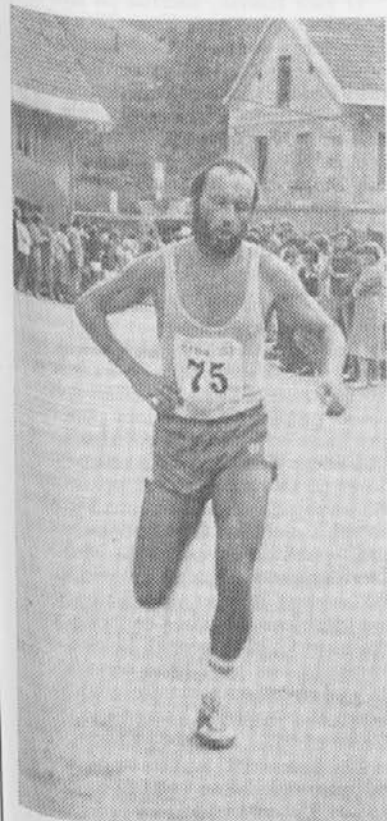
KS POLJE-PREVALJE:

SPREMENBA STATUTA KS

Medtem ko je julija in avgusta v tej
prevaljski krajevni skupnosti zaradi do-
pustov nekoliko zamrlo krajevna sa-
mouprava, pa so nemoteno izvajali pro-
gram del, ki se financira s sredstvi kra-
jevnega samopriskpeva.

Ivan Vodovnik, predsednik skupšči-
ne KS Polje, je pojasnil, da bo krajev-
na samouprava ponovno oživila sep-
tembra, ko bodo v obeh prevaljskih
krajevnih skupnostih stekle razprave
o spremembah statuta krajevnih skup-
nosti. Do tega je prišlo zaradi oprav-
ljanja skupnih administrativnih del za
obe prevaljski krajevni skupnosti Trg
in Polje. V statutu pa bodo spremenili
tudi trajanje mandata voljenim funk-
cionarjem v KS.

Septembra bodo v tej krajevni skup-
nosti morali spremeniti tudi programe
del oziroma jih uskladiti z dotokom
sredstev iz 0,5 BOD. Pri krajevni
skupnosti namreč ugotavljajo, da si de-
lavci v raznih kolektivih nadevse priza-
devajo, da bi njihovi kolektivi čim bolj
pomagali krajevni skupnosti pri razvo-
ju, kot je bilo dogovorjeno s samo-
upravnim sporazumom. Medtem ko ne-
kateri delovni kolektivi ves čas upo-
štejajo samoupravni dogovor, pa so
tudi taki, ki se do svojih krajevnih

Maraton kralja Matjaža v Črni

Le predi, dekle, predi...

Z D R A V J E

KAKO JEMLJEMO ZDRAVILA

Zdravstveni delavci pogostokrat opazajo, da nekateri bolniki ne jemljejo zdravil, kot so jim predpisana, kar podaljšuje ali celo ogroža uspeh zdravljenja. So pa tudi takšni, ki goltajo tablete že za vsako malenkost.

Vedeti moramo namreč, da zdravilo razvije zaželeno delovanje le, če se jemlje redno in v predpisanih količinah. Če zdravilo predpiše zdravnik, poda poleg recepta tudi navodilo, kako zdravilo jemati. Z navodilom vam postržeje tudi lekarniški zdravstveni delavec, zato razloga za pomoto ni. Končno je tu še spremeno navodilo, priloženo skoraj vsakemu zdravilu, ki si ga lahko preberemo.

Pri številnih zdravilih ima pomembno vlogo **čas jemanja**. Če se npr. vzame tableta pred jedjo, jo bo telo hitreje izkoristilo in začela bo hitreje delovati. Preparati, ki vplivajo dražje na želodčno sluznico, se jemljejo po obedu. V tem primeru delujejo nekoliko počasneje, a telo jih bolje prenaša.

Skoraj za vsa zdravila pa velja — v kombinaciji z alkoholom nastanejo neke kemijske sestavine, ki spremenijo stopnjo delovanja zdravila. Torej, tudi če na priloženem navodilu ni napisano, načelno se pri jemanju zdravil ne pije alkoholnih pijač.

Če zdravnik v posameznih primerih ni svetoval drugače in v priloženem navodilu ni drugačnih navodil, se pri jemanju zdravil držimo naslednjih **splošnih navodil**:

Tablete se požirajo cele, razen tistih, ki jih je treba raztopiti v ustih. Lahko jih pogoltnejo z malo vode ali čaja, lahko pa jih v tej tekočini tudi raztopimo. Kdor ne prenese grenkega okusa tablete, naj jih vzame s sadnim sokom.

Pilule so okrogle oblike in jih je najbolje pogoltniti cele.

Dražje pogostokrat vsebujeje grenke sestavine, zato jim je površina osladkana. Pogoltnejo se brez žvečenja, po potrebi z malo vode. Tako pridejo delujoče sestavine neprebavljene v prebavne organe.

Kapsule so večinoma prelite z želatino, v kateri je prašek ali tekočina. Pogoltnejo se cele z malo tekočine. Izjema so nitroglicerinske kapsule, ki jih zgrizemo z zobmi, da vsebina zdravila deluje že v ustih.

Kapljice se jemljejo na kocki sladkorja ali v žlici vode ali sadnega soka, razen če ni zaželeno, da tekočina čim dalj časa deluje v ustni votlini. Kapalka ali posebna vrsta zamaška omogoča točno štetje kapljic.

Praški so zdravila, pakirana v predpisani količini, kar olajša doziranje. Pri praških za zunanjo uporabo se držimo priloženih navodil.

Svečke so primerne za osebe z zelo občutljivo želodčno sluznico, ki ne prenesejo požiranja tablet. Hranijo se na hladnem in se jemljejo po opravljeni veliki potrebi.

Masti se nanašajo na podlago (gaza) v debelini tope strani noža — s tem se pokrije želeno mesto telesa. Pri vtiranju masti v kožo pa kožo masiramo tako dolgo, dokler se mast ne vpije.

Injekcije dajejo zdravstveni delavci, razen sladkornim bolnikom, ki si jih po prejšnjem učenju dajejo sami.

Zeliščni čaji se prelijejo z vrelo vodo in pustijo pokrito stati 5—10 minut. Zdravilna zelišča, ki jih je treba prekuhati, se vstavijo v hladno vodo. Ko voda zavre, se kuhajo 10 minut.

Pa še opozorilo

Preglejte domačo «lekarno»! Ali ni v njej zdravila, za katero ne veste, za kaj se uporablja ali pa je potekel cel rok uporabnosti? Takšnih zdravil nikoli ne uživajte!

Ko boste obiskali svojega zdravnika, jih raje prinesite s seboj, da bosta skupaj ugotovila uporabnost zdravila. Morda jih vi nikoli več ne boste potrebovali, uspešno pa je z njimi lahko ozdravljen kdo drug.

Le tako se bomo izognili raznim zmotam pri «samozdravljenju», omenili pa bi tudi prispevek k stabilizaciji, saj so danes zdravila zelo draga . . .

Ref. za zdr. vzgojo

že pred časom ugotovila, da razpokam na leški cesti ni vzrok pretanka asfalta prevleka, temveč čisto nekaj »drugega«, je sklenila in tudi postavila rok, da mora velenjsko podjetje HPH do 15. julija 1983 popraviti vse razpoke na leški cesti.

»Sklep skupščine in sveta krajevne skupnosti Leše je, da mora skis Ravne posredovati pri HPH podjetju, da se takoj loti sanacije ceste. Preveč so stala rekonstrukcijska dela na leški cesti, zato Lešani hočemo imeti v redu urejeno cesto,« je še dejal Rado Simonovič.

KS HOLMEC:

ŠOLO BODO PORUŠILI

Na zadnji junijski skupščini občinske izobraževalne skupnosti so končno bila odobrena sredstva za porušitev in odstranitev stare holmske osnovne šole pri mednarodnem mejnem prehodu, ki jo je zob časa že tako načel, da predstavlja resno nevarnost za mimoidoče. Kdaj bodo šolo porušili, **Mira Gerdej**, tajnica KS Holmec, ni vedela povedati, verjetno pa še letos.

»Avgusta so delavci HPH podjetja iz Titovega Velenja končali dela pri položitvi vodovoda od Poljane do naselja Rudnik. Po novem vodovodu, ki ga bodo priključili na dolinskega pri Poljani, naj bi voda stekla septembra, in sicer bodo bolj zdravo pitno vodo dobili prebivalci naselja Rudnik in del Poljane. V tem mesecu naj bi končno pričeli urejati tudi avtobusno postajališče pri Kralju. Kot kaže, pa bo skisu uspelo zagotoviti tudi sredstva za ureditev avtobusnega postajališča v naselju Rudnik ali pri Kovačevi bajti,« je pojasnila tov. Gerdejeva.

KS KOTLJE:

PRIZIDEK H KULTURNEMU DOMU

Do hotiljskega krajevnega praznika, ki ga bodo letos praznovali 30. oktobra, zadnje oktobrsko nedeljo, bo ta krajevna skupnost s sredstvi krajevnega samoprispevka financirala prizidek garderobnih prostorov h kulturnemu domu Prežihovega Voranca v Kotljah. S temi prostori bodo omogočili tudi vstop na oder z zunanje strani: »Ob krajevnem prazniku bomo odprli tudi novo športno igrišče pri podružnični osnovni šoli v Kotljah,« je dejal **Karel Polanc**, predsednik sveta KS Kotlje.

Na prostoru nekdanje Križanove gostilne sredi Kotelj je nekaj časa Obrt-

na zadruga Slovenj Gradec gradi stanovanjski blok B 3, v katerem bo deset stanovanj. Vseljena bodo konec aprila prihodnjega leta.

24. septembra bo gasilsko društvo Kotlje praznovalo 60-letnico navdse uspešnega humanega dela. V okviru praznovanja bodo v Kotljah organizirali gasilsko srečanje in tekmovanje.

KS JAVORNIK-SANCE:

STOLPNICA Z NAPAKAMI

Medtem ko se mnogi hišni sveti, predvsem tisti v starejših stanovanjskih hišah, ukvarjajo le s hišno samoupravo in le včasih tudi s sprotim vzdrževanjem, pa to ne velja za hišni svet stanovanjskega bloka na Javorniku 29 na Ravnah.

»V novem stanovanjskem bloku številka 29 na Javorniku stanuje 38 strank, ki so se vselile konec oktobra 1980. leta. To so bili tudi prvi stanovanci na Javorniku, ki so že morali plačati soudeležbo, a kot kaže, za nesolidno in pomanjkljivo zgrajena stanovanja, ki jih je zgradil tozdr Gradis Ravne,« je pričel pripovedovati **Toni Cifer**, predsednik hišnega sveta. »Predvsem zaradi nesolidno zgrajenega stanovanjskega bloka imamo stanovanci že od vsega začetka same težave. Težave so se pričele z dvigalom, ki je bilo v začetku nenehno pokvarjeno. Pomanjkljivosti v vsem bloku pa so se pričele pojavljati kmalu po vselitvi in med stanovanci povzročale nezadovoljstvo in negodovanje. Konec potrpljenja je povzročilo zamakanje strehe, saj je ob dežju voda pritekla skozi streho v vrh stanovanja. V skoraj vseh stanovanjih so pričele pokati in odpadati zidne in talne ploščice. Eni od strank pa je padel med spanjem stropni omet na glavo. Medtem ko naj bi bilo pomanjkljivosti vedno manj, saj jih je Gradis že pričel sanirati, jih je vedno več. Pred nedavnim je odpadel omet s stropa na stopnišču. Pričele so pokati in odpadati obloge zračnikov in dimnikov. Avgusta pa so se v mnogih stanovanjih pojavile nove razpoke na zidovih in stropih,« je razložil tov. Cifer.

O vseh težavah, katerim po letu dni še vedno ni konec, je Toni Cifer v imenu hišnega sveta obvestil Samoupravno stanovanjsko skupnost Ravne in tozdr Gradis. Ob pregledu stolpnice oz. pomanjkljivosti (nekatero so bile ugotovljene že ob superkolavdacijskem pregledu), je na seznamu bilo zapisanih skoraj vseh 38 stanovanj. Čeprav bi moral Gradis vse napake odpraviti do konca letošnjega januarja oz. do podaljšane roka do konca maja, je doslej saniral samo nekaj stanovanj.

»Ker delavci Gradisa nova stanovanja sanirajo nestrokovno in sila počasi, saj za eno stanovanje potrebujejo šest dni, sanirana stanovanja pa morajo stanovanci sami očistiti, je hišni svet začasno prepovedal nadaljnje popravilo, predvsem zaradi nestrokovnega in nepopolnega dela. Ker se za rešitev naših težav ne zavzemajo preveč pri ravnski stanovanjski skupnosti, predvsem pa so zanje gluhi pri Gradisu, smo na pomoč poklicali inšpekcijske službe v Dravogradu. Čeprav se inšpektorji do 20. avgusta še niso vključili v reševanje problema, upamo, da bodo predvsem pri Gradisu pognali kolesje za hitrejšo in bolj strokovno sanacijo stanovanj in za strokovnejšo gradnjo bodočih stanovanjskih blokov,« je poudaril tov. Cifer.

Ko smo si 20. avgusta tudi mi bolj od blizu ogledali to javorniško stolpnico, so stanovanci, delavci ravenske železarne, zahtevali, da moramo o njihovi težavi pisati tudi v Informativ-

skupnosti obnašajo mačehovsko in jim je malo mar, kako se razvija krajevna skupnost in življenjski prostor njihovih delavcev.

KS LEŠE:

LOKALNE CESTE ASFALTIRANE

Od 10. do 20. avgusta so po Lešah končno asfaltirali lokalne ceste, in sicer cesto od gostilne Luka do Novih bajt in obvoznico okrog leške trgovine. Dela sta financirali leška krajevna skupnost in SKIS.

»Drugače pa je skis Ravne že pred časom naročil pri Geološkem zavodu v Ljubljani raziskavo in sanacijo zemeljskega plaz, ki že nekaj let drsi nad nogometnim igriščem na Lešah. Naj povem, da smo Lešani zemeljski plaz že poskušali sanirati, vendar brez uspeha,« je razložil **Rado Simonovič**, predsednik sveta KS Leše.

»Julija je prevajškemu Stavbeniku končno uspelo urediti okolico novega šolskega objekta. Vse pomanjkljivosti, ki so bile ugotovljene ob prevzemu ob-

jekta, pa je delno odpravil tudi Marles.«

Kljub temu da je posebna strokovna komisija SKIS, v njej so bili tudi predstavniki leške krajevne skupnosti,

Slovenski železarji na pohodu

nem fužinarju. Dejali so, da ne morejo razumeti železarne, ki je dala sredstva za gradnjo stanovanj in da dopušča Gradisu nestrokovno gradnjo.

»Kolikor sem se novega stanovanja veselil, se ga danes bojim,« je dejal Adam Miroslav. »V stolpnico sem se vselil konec oktobra 1980. leta. Dolej so dvo in pol-sobno stanovanje že trikrat popravljali, a še niso vsega popravili. Nikoli ne bom pozabil neke majske noči, ko mi je med spanjem padel na glavo omet s stropa. Vso svinjarijo, ki so jo v stanovanju pustili zidarji, sem moral sam očistiti.«

Tudi v stanovanju Toneta Večka je omet odpadel s stropa verjetno zaradi zamakanja strehe. »Ker so bili stropi in zidovi lep čas plesnivi zaradi stalne mokrote, mi je predstavnik Gradisa zabrusil, da so zidovi plesnivi zato, ker stanovanje premalokrat zračim. Namesto, da bi delavci Gradisa hitro sanirali napake, raje iz nas brijejo norce,« je povedal Tone Večko.

»Ne, nisem paničar, vendar mi ni vseeno kar se dogaja z našo stolpnico. Rad verjamem, da je trdno zgrajena, vendar je občutek varnosti povsem drugačen, saj človek ne ve, kdaj bo spet kaj narobe. Najbolj se namreč bojim zidarjev,« je dejal Andrej Lesnik, metalurški inženir.

Jožica Okrogelnik pa je pripomnila: »V nedeljo, 14. avgusta, sem kuhala kosilo, ko so naenkrat odpadle ploščice nad štedilnikom in potisnile lonce na tla. Predtem so ploščice odpadle v kopalnici in stranišču. Če bi z možem

prej vedela, da bom morala sofinancirati takšno stanovanje, bi raje ostala doma pri starših, čeprav v eni sobi.«

O tej zadevi je Marinko Radilović, vodja tehnične službe pri samoupravni stanovanjski skupnosti Ravne, povedal naslednje:

»Že nekaj let nam največ težav povzročata naselje na Javorniku. Ker so strehe ravne, zamakajo, v več stanovanjih pokajo in odpadajo ploščice, najbolj v bloku 29.

Zaradi nesolidno zgrajenih stanovanj na Javorniku je naša stanovanjska skupnost pred petimi leti tožila Gradis. Tožbo smo izgubili, čeprav pomanjkljivo zgrajena stanovanja pričajo v naš prid. Zato smo vložili tožbo na višje sodišče. Ne razumemo, zakaj Gradis, ki sam ugotavlja, da njegovi kooperanti zaupanih del ne izvajajo dovolj dobro, tem kooperantom še naprej daje delo.

Menimo, da tudi vsi vgrajeni materiali ne ustrezajo kvaliteten merilom. Če pa je tako, je treba takšne materiale reklamirati pri proizvajalcih.

Pri reševanju težav v bloku 29 na Javorniku, ki pa niso edine v ravenski občini, je naša služba že pred časom ukrenila vse potrebno, vendar se je stvar ustavila pri Gradisu.«

Ker zaradi kadrovskih sprememb in dopustov do zaključka redakcije od Gradisa nismo uspeli dobiti uradnega stališča o tej stvari, ga bomo objavili v naslednji številki.

Franc Rotar

V les

vsako leto velika memorialna razstava, v Domu kulture, kjer je zaposlen, prirejajo 20 do 25 razstav letno z vseh likovnih področij, usmeritev in generacij.

Simon Šemov, akademski slikar, prihaja iz Skopja. Pri njem je psihološki proces slikanja tak, da najprej zbira vtise, slike dokončuje šele čez čas v ateljeju, Tokrat so ga križci na vratih domačij toliko pritegnili, da je de-

lal obenem. Križec se mu zdi enostaven, čist, uravnotežen znak, simbol za upanje (na zaščito hiše, ljudi in letine pred nesrečami).

Domačin Miro Šestir s Prevalj je kipar samouk. Obdeluje les reliefno in kot statue.

Slikarska kolonija je trajala deset dni, razstava pa bo konec novembra v Likovnem salonu.

Marko Vrečič

RAVENSKI GODBENIKI V DOMOVINI GIUSSEPPE VERDIJA

Pihalni orkester ravenskih železarjev je od 29. julija do 1. avgusta sodeloval na 4. reviji pihalnih orkestrów italijanske pokrajine Emilie Romagne, katere organizator je tokrat bila občina Morano sul Panoro (blizu Modene). Mesto je približno enako veliko kot Ravne, vendar to niti ni tako pomembno, saj gre kvaliteto revije meriti po drugih kriterijih, kvaliteta našega pihalnega orkestra pa je v tej pokrajini bila prvič predstavljena leta 1980 v Bologni, tokrat pa prav gotovo ne poslednjič, saj so naši navdušili tako strokovnjake kot celotno občinstvo.

Po programu so železarji sodelovali na dveh promenačnih koncertih, v mestu Correggio so imeli celovečerni koncertni program, kjer so na glavnem trgu navdušili okoli 3000 poslušalcev, na zaključni slovesnosti pa so izvedli enourni koncertni program. Da Italijani znajo ceniti dobro glasbo, so prav gotovo dokazali prisotni na zaključni slovesnosti, ki so kljub julijski vročini vztrajali na koncertu kar 5 ur.

V znak priznanja za kvaliteto je organizator pihalnemu orkestru podelil doprni kip skladataelja Giuseppe Verdija, dirigentu prof. Lipovniku plaketo Toscaninija, delovni organizaciji Železarni Ravne pa spominsko pla-

keto kot priznanje za njeno moralno in materialno podporo godbenikom.

Glasba ne pozna meja, njeni izvajalci pa so se tudi tokrat izkazali kot najboljši poslanci miru in prijateljstva med narodi. Predstavniki občine Marano sul Panoro so v okviru razgovorov z

Spomin na Italijo

KULTURA

SLIKARSKA KOLONIJA RAVNE '83

Letošnje slikarske kolonije se je udeležilo osem umetnikov iz raznih krajev Slovenije in Jugoslavije. Čeprav koncept prirediteljeve ne omejuje udeležencev pri izbiri motivov in tehnike, so se organizatorji odločili, da na svojstven način obeležijo 90-letnico Prežihovega rojstva.

Slikarje so popeljali na Prežihovo spominsko pot, v tipično koroško pokrajino. Kljub temu, da niso vsi krajinarji, lahko po besedah enega izmed udeležencev »vsakdo najde prostor za svojo senzibilnost.«

Mojstri črte in barve so tudi povedali nekaj zanimivih misli o svojem delu in o koloniji nasploh.

Bojan Golija, akademski slikar iz Maribora, je bil udeleženec kolonije že l. 1973 in 1974. Zadovoljen je z organizacijo, ker jim omogoča ugodno bivanje, prevoz na teren, nabavo materiala ipd. in je s tem v jugoslovanskem merilu izjema. Pozdravlja koncept organizatorjev za soočanje s Prežihovim okoljem, sam pa je predlagal, naj se s Prežihovo prozo in ilustracijami Solzic seznanijo še drugi slikarji.

Azad Karim, akademski slikar iz Iraka, živi in dela v Ljubljani, kjer je končal specializacijo grafike. Po narodnosti je Kurd, pripadnik preganjanega naroda, ki je razdeljen na štiri države. Zato so njegova dela angažirana v barvnem in kompozicijskem smislu, vsebina pa je pogosto trpljenje in mučenje.

Branko Pungartnik, slikar — amater iz Maribora, je bil zado-

voljen s povabilom na kolonijo, ker v družbi s poklicnimi kolegi rešuje probleme likovne narave. Tudi če ne bi bilo organizatorjevega koncepta, bi slikal predvsem krajine. Sodi, da moramo uspeh kolonije oceniti po končnih rezultatih.

Musa Aliu, akademski slikar iz Titove Mitrovice. Velik vtis nanj je naredila koroška pokrajina z obsežnimi gozdovi, pritegnila ga je stara arhitektura. Industrijsko okolje v dolini ga spominja na Trepčo, ki je del njegove družinske tradicije. Meni, da se takšne kolonije ne da preplačati z denarjem in da je najboljši način za spoznavanje in zblíževanje jugoslovanskih narodov. Zadovoljen je z organizatorji ki so zelo neposredni in spontani.

Prvič sodeluje v kakršnikoli koloniji slikarka — samorastnica Karolina Bračko iz Ljubljane. Slikala je predvsem teme iz Prežihovih del, kjer je opisoval trdo življenje koroških žena, ki so vseeno ostale nežne, materinske in ljubeče.

Slikar Grujica Lazarević iz Čačka je sodeloval na več kolonijah doma in v tujini. Pohvalil je delovno kolonijo, kjer slike nastajajo na terenu in v času kolonije. Stara arhitektura, ki jo je videl na terenu, se je dobro vklopila v njegov ciklus »v iskanju izgubljenega mesta« (»u traganju za izgubljenim gradom«), na katerem dela zadnji čas.

Povedal je še, da je v Čačku dobro razvito likovno življenje. V galeriji Nadežda Petrović je

MPZ Fužinar na Madžarskem

našo delegacijo izrazili željo po poglobljenem sodelovanju med našo in njihovo občino. Kot so zatrdili, cenijo jugoslovansko politiko neuvrščeniosti, našo odločnost, da gradimo samostojno politiko samoupravnega socializma

in našo vztrajnost, da sami z delom premagamo težave v našem gospodarskem sistemu.

Člani pihalnega orkestra so nam lahko vzgled.

Zdravko Fajmut

PRED 14. PEVSKO SEZONO MPZ FUŽINAR

»Počitnice« so se iztekle in mišlji pevcev se usmerjajo tudi k novi prihajajoči pevski sezoni. Minulo pevsko leto je bilo za fužinarski pevski zbor uspešno, saj so izvršili skoraj vse zastavljene načrte. Navzlic heterogenemu de-

lovnemu turnusu pevcev, so le-ti prizadevno sodelovali v zboru in vestno prihajali na vaje in na nastope, pri tem ne smemo spregledati razumevanje vodstvenih delavcev v železarni, ki so pevcem omogočali prihajanje na kulturne nastope.

Moški pevski zbor Fužinar je ob koncu minule sezone štel 35 članov, kar je sicer manj kot na začetku sezone, ko se jih je predstavilo kar štirideset. Resen

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V SEPTEMBRU

V septembru si boste lahko v koroških kinematografih v rednem filmskem programu ogledali naslednje filme:

- PET MOCNIH, am. pustol. — 1. do 15. 9.
- BELI BIZON, am. pustol. — 1.—18. 9.
- BRUCE LEE PROTI SUPERMANU, hongkonški pustol. — 1.—18. 9.
- GADJE NA POČITNICAH, francoska komedija — 9.—19. 9.
- BRUNHILDA IN KRIEMHILDA, nem. komedija — 8.—22. 9.
- SPIM S SVOJIM MORILCEM, nem. kriminalna — 15.—30. 9.
- ZMAJEV PEKLENSKI OBRACUN — hongkonški pustol. — 15.—30. 9.
- MOONRAKER-OPERAČJA VESOLJE, am. znan. fant. — 23. 9.—9. 10.

V filmski reviji, posvečeni 20-letnici združenih koroških kinematografov, ki jo sestavljajo filmi, ki so jih doslej pri nas in v svetu ljubitelji sedme umetnosti dobro sprejeli, si boste lahko ogledali v koroških kinematografih še naslednje filme:

- PLAVA LAGUNA, am. melodrama
- VELIKA PRVA DIVIZIJA, am. vojni
- HOTEL DRAKULA, nem. grozljivka
- LOV ZA IZGUBLJENIM ZAKLADOM, am. pustol.
- SERIF V DOLINI NILA, it. pustol.
- BARAKUDA, am. triler
- PROJEKTIL X, am.-nem. akcijski
- ZGODBE CUVAJA PLAŽE, nem. komedija
- ONA TO DELA BOLJŠE, am. pustol.
- FRANCOSKA ZVEZA, am. pustol.
- LJUDJE ORLI, am. pustol.
- VOJNA V VESOLJU, jap. znan. fant.

O dnevnih programih posameznih koroških kinematografov vas bomo obveščali prek krajevnih običajnih sredstev za obveščanje, prek plakatov v vitrinah, objav programa v Radiu Slovenj Gradec itn.

V prepričanju, da bo vsak od ljubiteljev sedme umetnosti našel v ponujenem filmskem programu nekaj zase, se pripravljamo za obisk filmskih predstav rednega in revialnega programa.

Koroški kinematografi
Prevalje

pristop zborovodje na začetku sezone je odvrnil omahljivce pa tudi težave z večimenskim delom v železarni in gradbena dejavnost so bile preveč naporne za nekatere, da bi preostali prosti čas posvetili zborovski dejavnosti.

Zbor je imel v minuli sezoni 79 pevskih vaj (med temi tudi štiri celodnevne pevske vaje v Portorožu za prvomajski oddih.) Vaje so bile glede na večimensko delo pevcev v železarni vzorno obiskane, predvsem pa je pevce vodila misel na zahtevno madžarsko turnejo in tekmovanje v Pohlheimu (ZRN) in ne nazadnje na prijateljsko pevsko srečanje v Grebinju (Griffen) v Avstriji.

Štirinajst nastopov in trije koncerti pričajo o uspešnosti zboru v minuli sezoni. Slovensko pesem smo ponesli na tuje, poglobili tovariške stike na Pevskem taboru v Šentvidu in v Grosupljem ter stkali nova poznanstva.

Nova pevka sezona je pred vrati in s tem tudi nove naloge. Pod uspešnim vodstvom zborovodje prof. Čepina bo zbor nastudiral nove pesmi in jih predstavil na številnih nastopih na domačih in tujih koncertnih odrih. **MPZ FUŽINAR** vabi v svoje vrste nove, mlade in izkušene pevce, kjer bodo lahko uspešno razvijali svoje glasovne sposobnosti in kulturna hotenja. Prijavite se na septembrskih pevskih vajah na OŠ Koroški jeklarji pri tajniku zboru tov. Kamniku ter predsedniku zboru tov. Jožetu Odru. Vsa navodila lahko preberete tudi v oglasni vitrini MPZ Fužinar (pri Elektrotehni).

ODBOR MPZ FUŽINAR

DELO DRUŠTVA UPOKOJENCEV

Nova stanovanja za upokojence

Gradis je julija 1983 predal ključe v novo zgrajeni stavbi ob Suhi št. 21 in 23. V teh dveh blokih so dobili naši upokojenci 8 garsonjer in 6 enosobnih stanovanj. To je v kratkem razdobju že druga delitev stanovanj za upokojence. Stanovanja so zgradili iz sredstev 4% sklada. Vsem, ki so se že vselili v ta nova stanovanja, želimo, da bi še mnogo let zdravi in zadovoljni prebivali v njih.

Izlet v Logarsko dolino

V sredo, dne 17. avgusta 1983, se je 50 naših upokojencev ob lepem vremenu odpeljalo na izlet v Logarsko dolino. Prva postaja tega izleta je bil ogled znamenite rimske nekropole Šempeter v Savinjski dolini. Leta 1952 so odkrili pri Šempetru marmorni kip sedeče žene, dva reliefa satirov z nimfo, reliefni podobi dveh herojev in nekaj okrasnih stavbnih kamnov iz rimskega časa. Izkopanine so dale pobudo za raziskovanje najdišča. Ob smotrnem izkopavanju so našli v globini do 4,5 m nad 600 stavbnih kosov, grobnic ter reliefov iz marmorja in peščenca.

V središču obnovljenih izkopanine so grobnice rimskih dostojanstvenikov iz Celja (Claudia Celeia), ki so imeli svoja posestva v Savinjski dolini. Najsta-

rejši spomenik je postavil v prvem stoletju naše ere za sebe in ženo Julije C. Vindonij, edil (policijski uradnik) celjskega mesta, ki sta oba na spomeniku upodobljena. Največja in najvišja je grobnica celjskih županov Priscinov. Izkopanine v Šempetru nazorno predstavljajo kulturno življenje na območju Celeie, ki je v času rimskega cesarstva bila umetnostno očitno pod vplivom najbližjega večjega kulturnega središča Aquileie.

Po ogledu so se upokojenci iz Šempetra odpeljali v Šmartno ob Paki, ki je prometno pomembno, ker je to zadnja železniška postaja za Zgornjo Savinjsko dolino, poleg tega pa je izhodišče za zelo razgledno goro Oljko na Ponikovski planoti. Šmartno ob Paki je staro naselje, ki kaže še samo na zunaj kmečki videz, sicer se večina prebivalstva preživlja z nekmetijskimi dejavnostmi.

V »Vino Šmartno« so si upokojenci z zanimanjem ogledali polnilnico vin, kjer so bili pogoščeni, pa še za popotnico so jim dali nekaj »žlahtne kapljice«.

Od tu so nadaljevali s potovanjem, in sicer so se odpeljali v Logarsko dolino. Cesta je spjelana do gornjega konca V kotu. Le kratka pešpot privede turista do slapa Savinje pod Rinko, ki v 80 m visokem curku lije niz stene. Nad steno je dostop v zna-

ALBIN KOTNIK

Z žalostjo v srcu se v imenu sodelavcev in tovarišev poslavljamo od tebe. Nerazumljiva usoda, ki vodi naša življenja, nam je zastavila novo uganko — zakaj?

Silna bolečina je legla na dno srca, kjer plamti vsakemu človeku nenehna ljubezen do svojih dragih. Ko smo pričeli z delom, je šepetanje prihajalo od ust do ust, da je umrl naš dobri tovariš in sodelavec.

S svojim delom si veliko pripomogel k napredku v našem kolektivu, vedno si bil pripravljen pomagati drugim. Nikdar ni iz tvojih ust bilo slišati besede »ne«, ker si se zavedal, da z delom jekleniš samega sebe, celotno družbo, staršem pa prinašaš lepšo in srečnejšo bodočnost. Zapustil si očeta, mater in sestre, ki so te od rojstva do zadnje ure negovali in vzgajali, da si postal delaven človek današnjega časa.

Doživljal si rast koroških fužin, vlagal svoje delo in trud, da bi bile ponos našega kraja in socialistične domovine.

V življenju poznamo samo dva res velika dogodka, to sta rojstvo in smrt. Tvoja smrt je prišla prehitro in sklonjenih glav stojimo pred tvojim grobom, hvaležni za vse, kar si storil.

Vsem žalujočim, posebno materi, očetu, sestram in drugim tvojim sorodnikom pa izrekam iskreno sožalje.

Lahka naj ti bo koroška zemlja!

čilno ledeniško krnico Okrešelj, ki je podobna ogromnemu fote-lju; naslonjalo so gorske stene Mrzle gore, Rink, Turške gore in Brane. Po krajšem postanku in ogledu vseh najbližjih lepote doline so se odpeljali do gostišča »Rogovilec«, kjer je vhod v Robanov kot, slikoviti naravni amfiteater. V tem gostišču so se upokojenci okrepčali ter se nato odpeljali proti domu. Spotoma so se še ustavili ter si ogledali jama Pikel pri Šempetru. Vhod v to jama (je ena največjih na štaterskem) se odpira pod navpično steno konec doline potoka Peklenščica, ki teče iz nje. Jama je bila že nekaj znana in obiskana, saj so našli v njej kosti, ki po vsej verjetnosti pripadajo človeku iz zadnje ledene dobe.

Zadovoljni z lepimi vtisi s tega izleta so se naši upokojenci v večernih urah vrnili domov.

Ervin Wlodyga

KADROVSKA GIBANJA OD 20. 7. DO 20. 8. 1983

TOZD - DEL. SKUPNOST	SKLENILI DELOVNO RAZMERJE				SKUPAJ	FLUKTUACIJA					SKUPAJ	DINAMIČNI PLAN ŠTEV. DELAV.	DEJAN. ŠTEV. ZAPOS.	ŠTEV. ZAPOS. INVAL.
	iz JLA	iz šole	iz druge DO	drugo		odpo- ved	izklju- čitev	JLA	upoko- jitev	drugo				
JEKLARNA		1	5	1	7		1	1		3	5	396	391	51
JEKLOLIVARNA		9	2		11					1	1	532	540	78
VALJARNA			2		2	1			1	1	3	441	426	54
KOVAČNICA		1			1					1	1	285	281	30
JEKLOVLEK												104	102	14
KALILNICA												52	51	8
ORODJARNA		3			3					1	1	87	92	5
STROJI IN DELI	1	6			7		1	1		3	5	511	496	46
INDUSTRIJSKI NOŽI		3			3	1			1	2	4	218	207	25
PNEVMATIČNI STROJI		7			7					1	1	200	203	27
VZMETARNA		1			1					2	2	108	107	10
REZALNO ORODJE			2		2				1		1	327	320	28
KOVINARSTVO												155	148	3
ARMATURE					2			1			1	134	134	3
BRATSTVO												67	65	
ENERGIJA		1			1					1	1	119	117	6
E T S	1	1	2		4				1		1	220	210	10
S G V		4	1		5				1	5	6	449	440	32
TRANSPORT			2		2							115	116	3
P I I												55	56	2
R P T		1			1							246	247	29
KOMERCIJALA				1	1				1		1	261	255	31
KONTROLA KAKOVOSTI										2	2	204	198	33
DRUŽBENI STANDARD										1	1	57	57	4
RAČUNOVODSTVO				1	1							116	114	7
GOSPODARJENJE		1			1							71	70	
K S Z				1	1							213	206	60
P F S												45	44	1
SKUPAJ :	2	41	16	4	63	2	2	3	8	22	37	5799	5693	600
DO TSD v ustanov.				10							39		39	

KRŠITVE DELOVNIH OBVEZNOSTI

Skupna disciplinska komisija je v juniju in juliju 1983 obravnavala naslednje kršilce delovnih obveznosti:

I. TOZD JEKLARNA

1. MEHEMEDOVIČ SABAN — I. jamski delavec, ni uporabljal zaščitnih sredstev, javni opomin.
2. MULALIČ SAFTI, ni uporabljal zaščitnih sredstev, javni opomin.

II. TOZD JEKLOLIVARNA

1. KOROSIČ ZVONKO — dovažalec kalupov, neopravičeno izostal z dela 12 dni, prenehanje delovnega razmerja v tozdu. Pavšalna odškodnina 9.266,40 dinarja, sodna izterjava.

III. TOZD VALJARNA

1. HANZEJ VINKO — adjuster kontrolor, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 893,80 din, plačal.

2. KRIVOGRAJ FRANC VII. — adjuster kontrolor, neopravičeno izostal z dela 4 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 1 leto, pavšalna odškodnina 3.181,10 din, sodna izterjava.

3. SALKIČ MIRSAJ — zalagalec ogrevne peči, samovoljno prenehal hoditi na delo, prenehanje delovnega razmerja v tozdu Valjarna.

4. KRAUBERGER DAMJAN — rezalec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 834,00 din, sodna izterjava.

5. NOVAK DANILO — ravnalec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 834 din, plačal.

IV. TOZD KOVAČNICA

1. JELEN RUDOLF — voznik manipulatorja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 853,70 din, sodna izterjava.

V. TOZD JEKLOVLEK

1. BREZNIK MILAN — vlačilec na ravnalnem stroju, poskušal odtujiti 12 kg odpadnega železa, javni opomin.

2. GROS JOZE — brusilec, prišel vinjen na delo, javni opomin.

3. KONEČNIK FRANC — lužilec, poskušal odtujiti 15 kg kotnega železa, javni opomin.

VI. TOZD STROJI IN DELI

1. JAMNIK JERNEJ — rezkalec, marmarno delal, zaradi česar je prišlo

do zamaknitve utorov, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.255,20 din — plačal.

2. POTOČNIK SLAVKO — ključavničar, poskušal med delom vnesti v tozdv večjo količino alkoholnih pijač, javni opomin.

3. ODER DARKO — ključavničar, poskušal med delom vnesti v tozdv večjo količino alkoholnih pijač, javni opomin.

4. VOZIČ DRAGO — transportni delavec, samovoljno prenehal hoditi na delo, prenehanje delovnega razmerja.

5. DRETNIK ANTON — transportni delavec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 2.154,50 din, plačal.

6. MESNER RAJKO — monter, zapustil delo, odšel na pripravo vložka,

kjer se je do ravnatelja tozdv Jeklar-na neprimerno obnašal, javni opomin.

VII. TOZD ORODJARNA

1. SAMEC ROMAN — rezkalec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

VIII. TRO

1. SIMENCIČ BENO — samovoljno prenehal hoditi na delo, prenehanje delovnega razmerja.

IX. SGV

1. SAGERNIK ERVIN — skladiščnik orodja, prišel vinjen na delo, javni opomin.

2. HUDRAP ALOJZ — evidentičar, prišel vinjen na delo, javni opomin.

Na pomolu

NAŠI UPOKOJENCI

Karel Gostenčnik, roj. 30. 10. 1925, v železarni od 17. 10. 1949, nazadnje v tozdu Industrijski noži kot brusilec krožnih žag. Inval. upokojen 5. 8. 1983.

Avgust Sušec, roj. 29. 7. 1927, v železarni od 28. 6. 1949, nazadnje v tozdu Kontrola kakovosti kot kontrolor brzorezih in drugih kovanih palic. Inval. upokojen 31. 7. 1983.

Ivan Pečnik, roj. 31. 8. 1933, v železarni od 3. 5. 1958, nazadnje v tozdu Kontrola kakovosti kot materialni referent. Inval. upokojen 2. 8. 1983.

Rudolf Krajnc, roj. 10. 4. 1936, v železarni od 1. 9. 1959, nazadnje v tozdu Valjarna kot strugar. Inval. upokojen 2. 8. 1983.

Ivan Veršnik, roj. 7. 7. 1923, v železarni od 4. 8. 1950, nazadnje v tozdu Komerciala kot skladišnik skladišča neocarinenega blaga. Star. upokojen 31. 7. 1983.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem vodji oddelka za uvoz tov. Andreju Skutniku kakor tudi ravnatelju tov. Ferdu Gnamušu za izbrane lepe besede ob slovesu.

Prav tako se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem oddelka uvoza za pozornost in lepa darila. Vsem želim zdravja in veliko uspehov pri njihovem nadaljnjem delu.

Ivan Veršnik

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem sodelavcem in izvršnemu odboru sindikata TOZD ETS za darila, tov. Maroltu pa za govor.

Želim še naprej mnogo uspeha pri delu.

Franc Proje

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža in očeta Ivana Dretnika se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujem Pihalnemu orkestru ravnstvih železarjev in zboru Društva upokojencev Prevalje za žalostinke, tov. Ivanu Kokalu za pomoč ter g. župniku. Žena Pavla in hči Danica z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame in stare mame Karoline Sibečnik se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam pomagali v težkih dneh, darovali vence in cvetje in jo spremljali na njeni zadnji poti. Zahvaljujem se tudi gospodu župniku za poslovilne besede in pevcem.

Sin Ignac z družino

ZAHVALA

Ob izgubi dragega sina, brata in strica Albina Kotnika se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so nam pomagali v težkih dneh in darovali vence in cvetje. Posebno se zahvaljujem sodelavcem TOZD Jeklolivarna za venco in denarno pomoč, tov. Košaku za govor, Pihalnemu orkestru ravnstvih železarjev za žalostinke in g. župniku za opravljeni obred. Hvala njegovim prijateljem in vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: mama, ata, sestre Gretka in Gelca z družino, Ida z Matejo in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob mnogo prezgodnji in boleči izgubi Avgusta Kraubergerja se zahvaljujem za izkazano sožalje, darovane vence in denarno pomoč TOZD Orodjarni in TOZD Valjarni, vsem njegovim bivšim sodelavcem, Pihalnemu orkestru ravnstvih železarjev in vsem, ki so ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in brata Edija Meznerja se zahvaljujem vsem, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala vsem sorodnikom in prijateljem za darovano cvetje in vence. Najlepša hvala Pihalnemu orkestru ravnstvih železarjev za žalostinke in pevcem za občuteno zapete pesmi. Posebej za zahvaljujem hišnemu svetu za pomoč ob teh težkih trenutkih.

Zalujoča žena in hčerka z družino

FILATELUA FILATELUA FILATELUA FILATELUA FILA

100-LETNICA ROJSTVA IVANA MESTROVICA

Ivan Meštrovič (Vrpolje 1883 — ZDA 1962), kipar, najuglednejši predstavnik moderne jugoslovanske in južnoslovanske skulpture. Nekaj desetletij je bil vodilna osebnost umetniškega življenja v Zagrebu. Od leta 1947 je živel in delal v ZDA. Iz njegovih del žari elementarna moč izvirne umetnosti. Zapustil je številne stvaritve v bronu, marmorju in lesu.

Vrednost znamke je 6 din, motiv pa spomenik »Zmagovalec« na Kalemegdanu v Beogradu. Likovna obdelava znamke je delo Dušana Lučića. Znamke so bile tiskane v Zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu. Tisk dobavniški oset, prodajne pole po 25. Datum izdaje 15. avgust.

EVROPSKO VARSTVO NARAVE

Vrednost znamke je 16,50 din. Na njej je motiv Kopaonik in kohov svišč. Kopaonik je najvišji planinski masiv v Srbiji s površino 12.000 ha in nadmorsko višino 1760 m. Znamenitost Kopaonika sta Jašeniška banja ter dolina Samohovske reke s številnimi brzicami in slapovi.

Na vrednosti znamke za 23,70 din pa je motiv Sutjeska in gams. Park

Sutjeska obsega površino 17.250 ha, njegova osnova pa je reka Sutjeska. Sedež narodnega parka je na Tjentištu. Njegov najznamenitejši del je pragozd Peručica, obkrožen s planinskimi masivom Maglica.

Na obeh znamkah je tudi znak Evropskega informacijskega centra za varstvo narave. Likovna obdelava znamke je delo Dušana Lučića. Znamke so bile tiskane v Zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu, v večbarvnem osetu v prodajnih polah po 9. Datum izdaje je 10. september.

RADOST EVROPE

Srečanje otrok Evrope z imenom Radost Evrope je mednarodna prirediteljstva in solidarnosti otrok vse Evrope. Organizira se vsako leto in je letos petnajsto. Inicijator in gostitelj srečanja je mesto Beograd. Na njem bodo sodelovali otroci iz raznih evropskih držav in tako izrazili svojo solidarnost z otroki vsega sveta.

Vrednost znamke je 16,50 in 23,70 din. Motiva sta »Poročni par« po risbi Vesne Pavkovič, 14-letne dijakinje iz Subotice, ter »Andres in njegove matere«, po risbi Marta Lopez-Ibora, 10-letnega dijaka iz Madrida. Grafična obdelava znamke je delo Dimitrije Cudova. Znamke so bile tiskane v tiskarni Forum v Novem Sadu, tisk pa večbarvni oset, v prodajnih polah po 9. Datum izdaje 3. oktober.

f. u.

POTRDILA O ŠOLANJU ODDAJTE ČIMPREJ

Obveščamo vse sodelavce, ki imajo otroke, stare nad 15 let, oziroma so rojeni do avgusta 1969 in se še šolajo, da čimprej predložijo potrdila o šolanju za šolsko leto 1983/84 socialnemu oddelku, soba št. 18.

Če ne bomo prejeli potrdila o šolanju do tega roka, bo siceršnjim upravičencem ukinjeno izplačevanje denarne pomoči otrokom (otroški dodatek) s 1. 9. 1983.

Vsi tisti, ki ne prejemaajo otroškega dodatka, pa imajo otroke, ki obiskujejo šolo in so stari nad 15 let, morajo prav tako predložiti potrdilo o šolanju zaradi upravičenosti do zdravstvenega zavarovanja in regresa za letni dopust v letu 1984.

Kadrovska služba

ISKRE

Samo neumni je vedno zadovoljen s seboj.

Z leti in mladimi konji ne gre hiteti.

Ni srečnega življenja, so le srečni trenutki.

Izdaja delavski svet Zvezarne Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov. Ureja uredniški odbor: Jože Gruđen, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Vladimir Novinšek. Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar. Telefon 861 131, int. 304.

Tiska CGP Večer, Maribor. Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, F. Kamnik, J. Krivec, F. Rotar, Z. Strgar, Vevar.

X. TRANSPORT

1. PETREJ IVAN — voznik viličarja, iz skladišni delavec, neopravičeno izdelal 4 dni, poškodoval, javni opomin.

XI. TOZD DRUŽBENI STANDARD

1. BROMAN JOŽICA — natararica, neopravičeno izostala z dela 4 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev.

XII. TOZD KOMERCIALA

1. POSAVEC-KOVAC MARKO — skladišni delavec, neopravičeno izostala z dela 5 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 1 leto.

Disciplinska komisija je izrekla še 14 opominov, 5 delavcev je opristila in 2 postopka ustavila.

Za pravno službo: Sonja Slomnik